

845 000 000* LIKES

BRAVIDA ÅRSREDOVISNING 2011

2011 I KORTHET

NYCKELTAL, MSEK

	2011	2010
Nettoomsättning	10 768	10 345
EBITA	664	621
Rörelseresultat	663	621
Resultat före skatt	616	573
Kassaflöde från den löpande verksamheten	559	398
Rörelsemarginal, %	6,2	6,0
Avkastning på sysselsatt kapital, %	32,5	29,0
Räntetäckningsgrad, ggr	20,2	22,8
Soliditet, %	35,8	26,7
Orderingång	11 315	10 601
Orderstock	4 590	3 840

SKANDINAVISK TÄCKNING

Bravida finns på cirka 150 orter i Sverige, Norge och Danmark. Koncernen har cirka 8 000 medarbetare. Huvudkontoret finns i Stockholm.

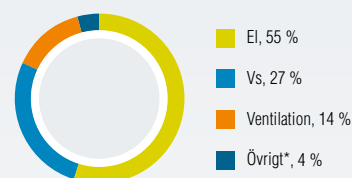
SERVICE / INSTALLATION

Andel i procent av Bravidas omsättning

51/49

TEKNIKOMRÅDEN

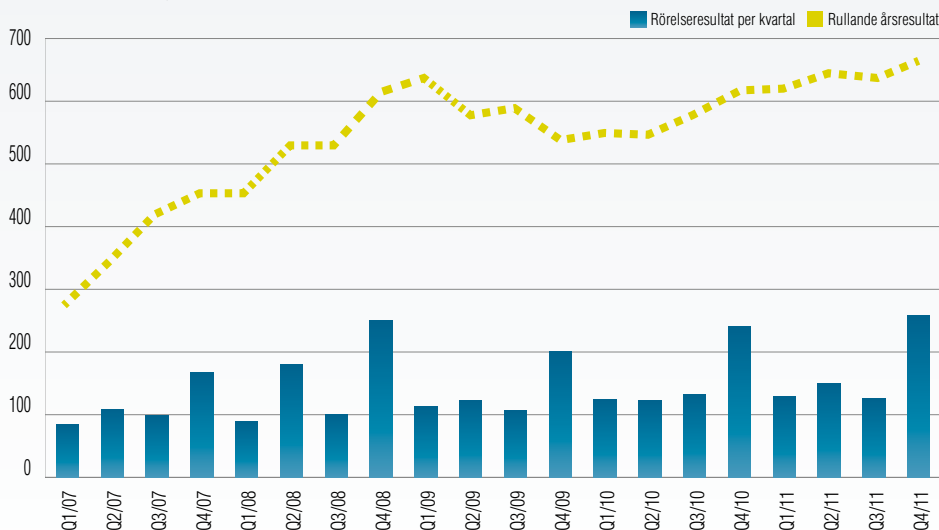
Andel av Bravidas omsättning

* I kategorin övrigt ingår teknikkonsult, säkerhet och fastighetsdrift.

RESULTATUTVECKLING 2007–2011

Rörelseresultat per kvartal och rullande årsresultat, MSEK

OMSLAGET

845 000 000, så många aktiva användare hade Facebook i slutet av 2011. Bravida tar helhetsansvar för alla installationer i Facebooks nya datacenter i Luleå, och ger liv till en av världens mest högteknologiska och energieffektiva datacenter.

Läs mer på uppslaget 10–11.

OM BRAVIDA

INSTALLATION OCH SERVICE INOM TRE TEKNIKOMRÅDEN:

EL

Med kompetens inom både stark- och svagström erbjuder Bravida kompletta och energibesparande lösningar för allt från industrier och arenor till kontor och bostäder.

VÄRME OCH SANITET (VS)

Bravida utför såväl energieffektiva installationer för processindustrin som löpande reparationer och förebyggande underhåll i till exempel bostadsrättsföreningar.

VENTILATION

Bravida erbjuder kundanpassade ventilationslösningar samt all teknik som avser luftbehandling, luftkonditionering och klimatisering vilket skapar ett bra och energisnålt inomhusklimat.

INNEHÅLL

Bravida i korthet **2**
VD-ord **4**
Femårsöversikt **6**
Vision, affärsidé & strategier **8**
Affärsmodell **10**
Tillväxt & förvärv **11**
Erbjudande **12**
Marknad **16**
Kunder **18**
Medarbetare & företagskultur **20**
Organisation **24**
Divisionsöversikt **26**
Division Nord **27**
Division Stockholm **28**
Division Syd **29**
Division Norge **30**
Division Danmark **31**

Förvaltningsberättelse **32**
Finansiella rapporter **38**
Noter med redovisningsprinciper **46**
Styrelsens underskrift **76**
Revisionsberättelse **77**
Bravidas styrelse **78**
Bravidas koncernledning **79**
Definitioner **80**
Adresser **81**

ENGAGEMANG KOMPETENS DRIVKRAFT

Engagemang, kompetens och drivkraft har positionerat Bravida som en ledare på den skandinaviska installations- och servicemarknaden. Med en stabil verksamhet har vi skapat en plattform för fortsatt tillväxt och ökad lönsamhet.

Det är väldigt glädjande att Bravida återigen kan redovisa ett framgångsrikt år. Med en omsättning på 10 768 (10 345) MSEK och ett rörelseresultat om 663 (621) MSEK har vi lyckats öka både vår försäljning och lönsamhet. Ett fortsatt starkt lönsamhetsfokus och en allt starkare serviceverksamhet har bidragit till det goda resultatet, som motsvarar en rörelsemarginal om 6,2 (6,0) procent.

Alla våra geografiska marknader bidrar åter till vår omsättningstillväxt. Vår serviceverksamhet fortsätter att utvecklas starkt och under det andra halvåret 2011 tog Bravida hem

flera stora projekt vilket stärker vår installationsverksamhet. Ett starkt kassaflöde markerar tydligt den goda aktivitet vi sett i stora delar av verksamheten under slutet av året. Efter ett par tunga år är det också särskilt glädjande att vår verksamhet i Danmark börjat återhämta sig. Handfasta åtgärder och stark kostnadskontroll har gett resultat och under 2011 har vi lyckats öka såväl omsättning som lönsamhet i den danska verksamheten, om än från låga nivåer.

Stabil utveckling för installationsmarknaden

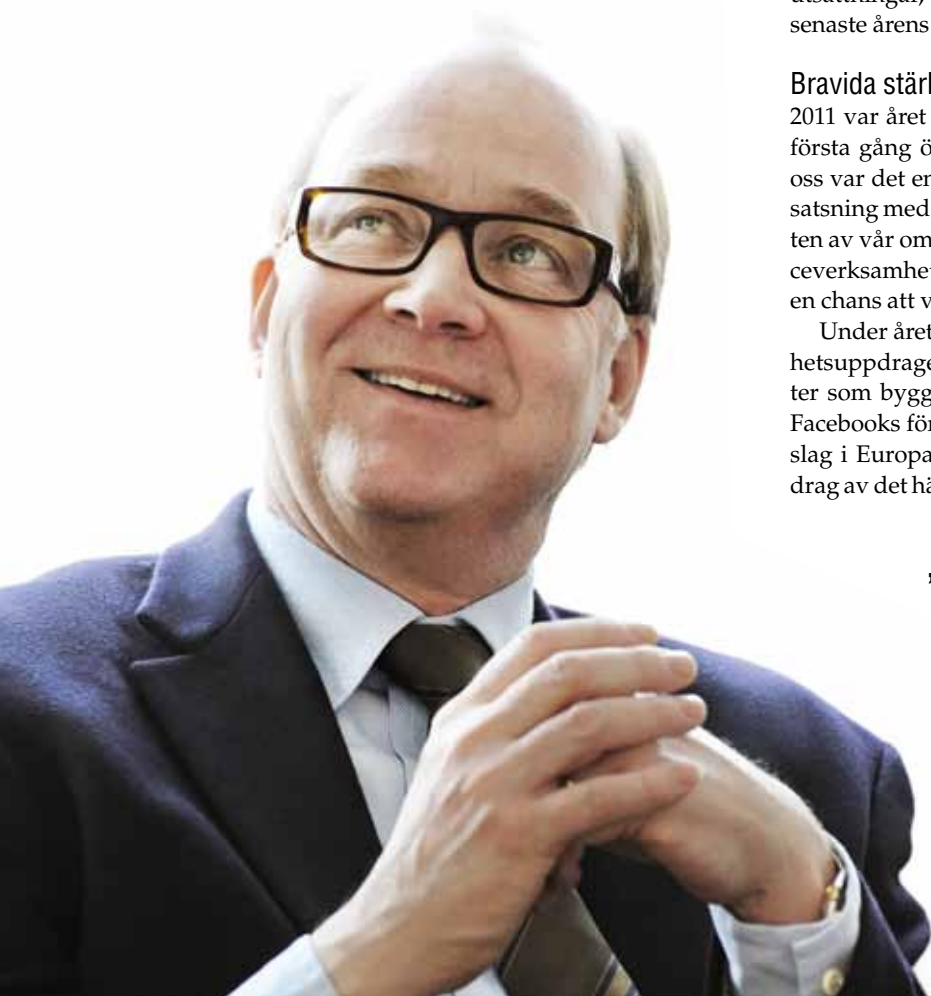
Även om det generella konjunkturläget blivit svagare och det finns stora frågetecken för den globala ekonomiska utvecklingen har den skandinaviska installationsmarknaden som helhet förbättrats under det gångna året, med en ökad efterfrågan och en stabiliserad prisbild som följd. Offentliga investeringar i sjukhus, skolor och infrastrukturprojekt tillsammans med ett ökat behov av energieffektivisering och sänkta driftskostnader är faktorer som vi tror kommer att påverka installationsmarknaden positivt även kommande år. Då installationsbranschen ligger sent i konjunkturcykeln har vi också möjlighet att anpassa vår verksamhet efter nya förutsättningar, något vi med framgång lyckats med under de senaste årens turbulenta ekonomiska utveckling.

Bravida stärker sina positioner inom flera områden

2011 var året då omsättningen för vår serviceverksamhet för första gång översteg den för installationsverksamheten. För oss var det en viktig milstolpe och resultatet av en långsiktig satsning med ett tydligt mål – att service ska stå för minst hälften av vår omsättning. Den mindre konjunkturkänsliga serviceverksamheten skapar en stabilitet samtidigt som det ger oss en chans att verka i fastighetens hela livscykel.

Under året tog vi också vår hittills enskilt största affär, helhetsuppdraget för alla installationer i Facebooks nya datacenter som byggs utanför Luleå. Anläggningen kommer att bli Facebooks första etablering utanför USA och den största i sitt slag i Europa. Att framgångsrikt kunna genomföra ett uppdrag av det här slaget kräver en stark organisation och ett nära

”2011 var året då omsättningen för vår serviceverksamhet för första gången översteg den för installationsverksamheten.”

samarbete, både internt och med externa leverantörer, samtidigt som det ställer höga krav på kompetens och planering. Som mest kommer vi att ha 200 medarbetare på plats i Luleå.

Just förmågan att verka över hela bredden och kunna hantera allt från lokala serviceuppdrag till komplexa helhetslösningar är en av våra stora styrkor. Med verksamhet på 150 orter över hela Skandinavien och 8 000 medarbetare finns vi alltid nära våra kunder och med kompetens inom alla typer av installations- och serviceuppdrag har vi ett verkligt heltäckande erbjudande.

Potential för ökad produktivitet

De senaste åren har vi inom Bravida satsat mycket på att bygga upp en stark gemensam plattform med effektiva rutiner, ändamålsenlig organisation och enhetliga arbetsmetoder. Vi har konsekvent sänkt våra kostnader genom att maximera stordriftsfördelar och vi har stärkt vårt erbjudande genom att bättre låta Bravidas samlade kompetens inom el, vs och ventilation komma våra kunder tillgodo. Vi har kommit långt, men mycket återstår att göra, framförallt för att öka vår produktivitet.

För oss handlar ökad produktivitet till stor del om att hitta repetition i en föränderlig miljö. Ute hos kund skiljer sig varje projekt åt även om arbetsmomenten är desamma. Varje arbetsplats har unika förutsättningar och vår utmaning är att hitta systematik och rutiner som gör det möjligt att utföra vårt arbete så effektivt som möjligt. Och för att lyckas med detta måste vi bli bättre på att planera. Vi måste veta exakt vad vi ska göra, när vi ska göra det och hur det ska gå till. En montörs arbete är idag mer effektivt än för 20 år sedan, men förbättringspotentialen är fortfarande stor. En studie genomförd av Chalmers tekniska högskola visar att en tredjedel av en VVS-montörs arbetstid består av olika typer av tidsförluster, drygt hälften utgörs av förberedelser och endast 13 procent används för monteringsarbete. Jag ser en stor potential att genom bättre planering och genomförande minska dessa tidsförluster och skapa förutsättningar för våra montörer att utföra sitt arbete på ett säkert och effektivt sätt, och på så vis skapa större värde för våra kunder.

Medarbetare som gör skillnad

Bravidas devis är *Vi ger fastigheter liv*. För mig säger den att vi arbetar i en bransch som påverkar hela samhällets utveckling och alla människors vardag. Där vår uppgift är att skapa mil-

jöer som människor trivs i och infrastruktur som fungerar väl. Vår kunskap ska också hjälpa våra kunder att skapa energisnåla lösningar som hushållar med våra resurser. Det är en engagerande uppgift för hela Bravida!

Som ett tjänsteföretag blir vi aldrig bättre än våra medarbetare. För att attrahera, behålla och utveckla vår viktigaste resurs och främsta konkurrensmedel arbetar vi kontinuerligt för att skapa en intressant och utmanande arbetsplats. Med ett decentraliserat ledarskap, korta beslutsvägar och utvecklande arbetsuppgifter vill vi skapa en arbetsmiljö där våra medarbetare känner sig motiverade, trygga och engagerade. Bravida är ett företag som präglas av en entreprenörsanda där våra medarbetare ges ett stort personligt ansvar. Det dagliga arbetet bedrivs till stor del i projektform vilket ger dem möjlighet att utvecklas i både stora och små uppdrag.

Lokalt engagemang är nyckeln till fortsatt tillväxt

Jag gläds åt att Bravida växer både inom installation och service. Och vår ambition är att fortsätta växa. Det ska vi göra på flera sätt. Grunden till fortsatt tillväxt finns i en mer proaktiv hållning i våra kundkontakter och aktiv merförsäljning. Med sammanlagt 7 000 montörer, servicetekniker och projektledare som dagligen möter våra kunder förfogar vi över en fantastisk kundrelation. Den ska vi förvalta. För det är vår lokala närvaro och närheten till kunderna som utgör grunden i

vår försäljning och det är också här vi har störst möjlighet att växa, i de många små affärerna på de lokala marknaderna. Samtidigt ska vi stärka vårt erbjudande på lokala marknader och etablera oss på platser där vi idag saknar verksamhet. Det kommer vi främst att göra med kompletterande förvärv.

Ett lärorikt år

Jag tillträdde som vd för Bravida för snart ett år sedan och har under den här tiden lärt mig otroligt mycket. Jag har träffat entusiastiska chefer, innovativa projektledare och initiativrika montörer. Det är tack vare våra medarbetares insatser vi kan se tillbaka på ett på många sätt lyckosamt år. Och det är tack vare dem som vi med tillförsikt tar oss an nya utmaningar.

Mats O Paulsson

Vd och koncernchef

”Just förmågan att verka över hela bredden och kunna hantera allt från lokala serviceuppdrag till komplexa helhetslösningar är en av våra stora styrkor.”

RESULTAT KASSAFLÖDE ORDERSTOCK

Bravida är ett framgångsrikt företag. Under den senaste femårsperioden har koncernen konsekvent stärkt sin position som en varaktigt lönsam och stabil koncern inom installation och service.

Marginal går före volym – det är vår överordnade strategi. Vi har arbetat selektivt i vår försäljning för att undvika olönsamma projekt. Det har gjort att vi har haft en stigande lönsamhet och kunnat klara av finanskrisen 2008–2009 på ett bra sätt samtidigt som vi stärkt vår position på marknaden. Under 2011 har marknadssituationen förbättrats och vi har åter visat tillväxt, med fortsatt god lönsamhet. Vår stabilitet har också förstärkts med en växande serviceverksamhet som är mindre känslig för svängningar i konjunkturen. Under 2011 utgjorde serviceverksamheten för första gången mer än hälften av koncernens omsättning.

På kostnadssidan har vi arbetat konsekvent med att utveckla en effektiv och flexibel organisation vilket är avgörande för att skapa långsiktig lönsamhet i vår bransch. Viktiga delar i detta är våra:

- Gemensamma verksamhetssystem (affärssystem, arbetsprocesser, operativa styrsystem för ekonomi- och projektstyrning) som stödjer hela koncernen.
- Koncerngemensamma funktioner (inköp, HR, affärsutveckling, IT, information, juridik, ekonomi och finans) till stöd för de lokala verksamheterna.
- Fokus på varje uppdrags lönsamhet och kassaflöde på alla nivåer i organisationen.
- Effektiviseringar för att minska de administrativa kostnaderna.

”Marginal går före volym – det är vår övergripande strategi.”

PER LEOPOLDSON EKONOMI- OCH FINANSDIREKTÖR

Tillväxten tillbaka

Omsättningen har i genomsnitt ökat med 1,7 procent över femårsperioden. I lokala valutor motsvarar det 1,8 procent. I och med finanskrisen 2008 minskade vår omsättning med nära 20 procent, vilket i princip kompenseras av förvärvet av norska Siemens Installation AS. 2011 ökade koncernens omsättning med drygt 4 procent, i lokala valutor 5,5 procent.

Anpassade omkostnader

Bravida arbetar aktivt med att anpassa kostnadsmassan. Under femårsperioden har vi minskat våra administrations- och försäljningskostnader i relation till omsättningen med 3,4 procentenheter. Dessa kostnader är även lägre än för fem år sedan i absoluta tal.

Förbättrade marginaler

Över den senaste femårsperioden har EBITA-marginalen förstärkts med 1,6 procentenheter, vilket innebär en förbättring om 204 MSEK i absoluta tal. Trenden fortsatte under 2011 då EBITA-marginalen ökade från 6,0 till 6,2 procent. Minskningen av koncernens administrativa kostnader har bidragit till det förbättrade resultatet och mer än kompenserat en lägre täckningsgrad. Den danska marknaden har under flera år haft en svag efterfrågan. Det är därför glädjande att vår danska division under 2011 förbättrat resultatet, bland annat genom en större andel serviceuppdrag och lägre omkostnader.

Växande orderstock

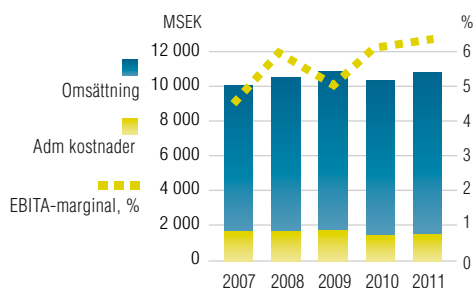
Orderstocken har ökat med 16 procent sett över femårsperioden. Under 2011 har Bravida vunnit ett antal större projekt som omfattar fler teknikområden, vilket haft en positiv inverkan på orderstocken.

Starka kassaflöden

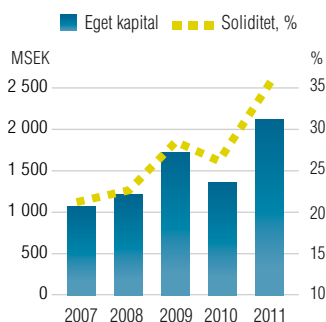
Bravida har konsekvent stärkt kassaflödet från den löpande verksamheten. Det har skett genom resultatförbättringar och konsekventa kapitaleffektiviseringsåtgärder såsom till exempel framtunga betalningsplaner i projekten. En mycket stark fakturering bidrog till ett rekordstort kassaflöde 2011. Efter återföring av betald skatt och finansnetto är årets kassaflöde större än rörelseresultatet.

Förstärkt balansräkning

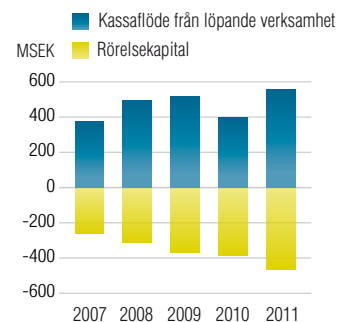
Koncernens balansräkning har förstärkts under perioden med en ökning av det egna kapitalet med 1 048 MSEK till 2 121 MSEK och med en soliditet som förbättrats från 20,9 procent till 35,8 procent. Under perioden har 1 276 MSEK lämnats som koncernbidrag och utdelning. Införandet av IFRS och Siemensförvärvet förklarar ökningen av goodwill medan kortfristiga skulder och omsättningstillgångar ökat i takt med omsättningen.

OMSÄTTNING, ADMINISTRATIVA
KOSTNADER & EBITA-MARGINAL

EGET KAPITAL & SOLIDITET

RÖRELSEKAPITAL & KASSAFLÖDE

Resultatposter, MSEK	2011	2010	2009	2008	2007 *
Nettoomsättning	10 768	10 345	10 831	10 511	10 062
Kostnader för produktion	-8 573	-8 205	-8 507	-8 136	-7 833
Administration- och försäljningskostnader	-1 531	-1 519	-1 779	-1 756	-1 769
Resultat före goodwillavskrivningar (EBITA)	664	621	545	619	460
Av- och nedskrivningar immateriella tillgångar	0	0	-9	-2	-102
Rörelseresultat (EBIT)	663	621	536	617	357
Finansnetto	-48	-48	-25	-43	-54
Resultat efter finansiella poster (EBT)	616	573	511	574	304
Skatt	-106	-161	35	-148	-110
Årets resultat	510	412	545	426	193
Balansposter, MSEK					
Goodwill	2 203	2 134	2 149	1 866	1 857
Övriga anläggningstillgångar	409	444	477	313	443
Omsättningstillgångar	3 306	2 501	3 465	3 240	2 846
Summa tillgångar	5 919	5 079	6 091	5 419	5 146
Eget kapital	2 121	1 355	1 720	1 209	1 073
Långfristiga skulder	221	210	963	921	987
Kortfristiga skulder	3 576	3 515	3 408	3 289	3 086
Summa eget kapital och skulder	5 919	5 079	6 091	5 419	5 146
Kassaflöde, MSEK					
Kassaflöde från den löpande verksamheten	559	398	516	495	375
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-66	19	-183	-24	-4
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-453	-1 244	-87	-290	-411
Årets kassaflöde	41	-827	246	181	-40
Nyckeltal, MSEK					
Ebitamarginal, %	6,2	6,0	5,0	5,9	4,6
Vinstmarginal, %	5,7	5,5	4,7	5,5	3,0
Avkastning på sysselsatt kapital, %	32,5	29,0	24,8	32,4	25,2
Räntetäckningsgrad, ggr	20,2	22,8	13,0	10,1	4,8
Soliditet, %	35,8	26,7	28,2	22,3	20,9
Orderingång	11 315	10 601	10 215	10 267	10 664
Orderstock	4 590	3 840	3 648	3 647	3 953
Medelantalet anställda	7 955	7 834	8 078	8 050	8 066
Omsättning per medarbetare	1,354	1,321	1,341	1,306	1,247
Administrationskostnader i % av omsättningen	14,2	14,7	16,4	16,7	17,6
Rörelsekapital i % av omsättningen	-4,3	-3,7	-3,4	-2,9	-2,5

* 2007 är ej omräknat enligt IFRS

LEDANDE INOM INSTALLATION OCH SERVICE

Bravidas strategiska fokusområden är kunder, lönsamhet, tillväxt och kompetens. Genom att arbeta systematiskt inom dessa områden ska Bravida fortsätta växa lönsamt. För att nå vår vision har vi satt upp tydliga mål.

VISION

Vi ska bli Nordens ledande affärspartner för effektiva tekniska lösningar inom installation och service. Vår heltäckande kunskap ska ge kunderna ökad konkurrenskraft.

AFFÄRSIDÉ

Vi erbjuder installation och service av el, vs och ventilation.

Vi agerar kompetent och effektivt för att tillföra våra kunder daglig nytta och värde.

Vi kombinerar lokal närvaro med det stora företagets resurser.

STRATEGIER

Kundstrategi

Bravida arbetar proaktivt för att identifiera och tillgodose kundernas behov. Med tydliga, attraktiva erbjudanden och hög kvalitet i våra leveranser arbetar vi systematiskt för att öka kundnöjdheten. Med lokal närvaro på 150 orter i hela Skandinavien finns vi alltid nära våra kunder.

Lönsamhetsstrategi

Bravida prioriterar lönsamhet framför en snabbare tillväxt. Genom att enbart åta oss uppdrag med kalkylerbara risker och kontinuerligt anpassa produktionskapacitet och administrativa kostnader efter försäljningsvolym minskas riskerna samtidigt som en förbättrad operationell effektivitet och samordnade inköp skapar utrymme för ökad lönsamhet.

Tillväxtstrategi

För att skapa ett komplett och starkt erbjudande inom el, vs och ventilation ska Bravida stärka verksamheten på utvalda marknader i Norden, organiskt och genom förvärv. En fortsatt satsning på vår serviceverksamhet och en kontinuerlig utveckling av kunderbidanden skapar ytterligare tillväxtmöjligheter.

Kompetensstrategi

För att attrahera, behålla och utveckla våra medarbetare bedrivs en professionell ledarutveckling och en kontinuerlig satsning på interna utbildningar. Möjlighet att arbeta inom varierade områden och i olika typer av projekt tillsammans med ett decentraliserat beslutsfattande är grunden i våra medarbetares utveckling. Rekrytering av unga ingenjörer är en prioriterad satsning inom Bravida.

MÅL

FINANSIELLA MÅL	BESKRIVNING	UTFALL
<p>» RÖRELSEMARGINAL > 7 PROCENT</p> <p>» LÖNSAM TILLVÄXT – STÖRRE ÄN MARKNADENS TILLVÄXT</p>	<p>Bravidas mål är att varje avdelning, region och division ska ha ett rörelseresultat som överstiger 7 procent av omsättningen efter fullfördelade kostnader.</p> <p>Marginal går före volym. Målet är att organiskt växa mer än marknaden. Därutöver är målet att genom förvärv växa motsvarande vår organiska tillväxt.</p>	<p>Bravidas rörelsemarginal 2011 var 6,2 procent. 39 procent av såväl avdelningarna som regionerna uppnådde målet om en rörelsemarginal överstigande 7 procent. En av de fem divisionerna uppnådde målet.</p> <p>Koncernens nettoomsättning ökade valutarensat med 5,5 procent under 2011. Den organiska tillväxten var 4,1 procent. Förvärv/avyttringar bidrog med 1,4 procent. Vi uppskattar att marknaden vuxit med 3 procent under 2011.</p>
POSITIONSMÅL	BESKRIVNING	UTFALL
<p>» STÖRST ELLER NÄST STÖRST INOM MINST ETT TEKNIKOMRÅDE PÅ DE ORTER DÅR VI ÄR VERKSAMMA</p> <p>» SERVICE > 50 PROCENT AV OMSÄTTNINGEN</p>	<p>Bravida ska vara den största och mest välkända aktören inom installation och service på våra geografiska marknader.</p> <p>För att minska känsligheten för förändringar i konjunkturen är målet att andelen service ska stå för mer än hälften av omsättningen.</p>	<p>Under 2011 har vi stärkt vår närvaro och kompletterat vårt erbjudande på strategiskt viktiga orter med hjälp av ett antal större och mindre förvärv.</p> <p>Under 2011 översteg omsättningen i serviceverksamheten den i installationsverksamheten för första gången. Service stod för 51 procent av omsättningen under året.</p>
KUNDMÅL	BESKRIVNING	UTFALL
<p>» STARKASTE VARUMÄRKET I BRANSCHEN</p> <p>» BRAVIDA SKA VARA KUNDERNAS FÖRSTAHANDSVAL</p>	<p>Bravida ska ha det starkaste varumärket inom installation och service i Norden.</p> <p>Målet är att uppnå ett nöjd-kund-index (NKI) överstigande 4 på en 5-gradig skala.</p>	<p>Bravidas varumärkesundersökning som vänder sig till kunder i branschen visar att 96 procent känner till Bravidas varumärke. 59 procent är väl bekanta med Bravidas varumärke.</p> <p>Årets NKI-mätningar visar att 4 av 5 kunder är nöjda med Bravida som helhet. NKI för installationsuppdrag uppgick till 4,0 och för serviceverksamheten till 3,8.</p>
MEDARBETARMÅL	BESKRIVNING	UTFALL
<p>» BRAVIDA SKA VARA MEDARBETARNAS FÖRSTAHANDSVAL</p> <p>» NOLLVISION FÖR ARBETSPLATSOLYCKOR</p>	<p>Målet är att uppnå ett nöjd-medarbetarindex (NMI) överstigande 4 på en 5-gradig skala.</p> <p>Målet är att ingen medarbetare i Bravida ska drabbas av en olycka på arbetsplatsen, det vill säga att arbetsskadefrekvensen ska vara noll.</p>	<p>2010 uppgick NMI till 3,6. Nästa medarbetarundersökning genomförs 2012.</p> <p>Under 2011 uppgick arbetsskadefrekvensen för koncernen till 11,9. En minskning med 11 procent sedan 2010.</p>

KUNDVÄRDE SKAPAR LÖNSAMHET

Vår affärsmodell vilar på ett antal grundläggande faktorer som tillsammans syftar till att skapa kundvärde och därmed en lönsam affär för både våra kunder och Bravida.

Djup, bredd och samordning

Bravidas bredd och djup ger kunderna tillgång till alla typer av installations- och servicelösningar inom el, vs och ventilation samtidigt som vi tar ansvar för att de olika delarna fungerar tillsammans. Samordning av el-, vs- och ventilationsinstallationer skapar kundnytta genom ett effektivare utförande av leveranser och de energibesparingar som kan realiserar över tid. Med kompletterande specialområden såsom säkerhet, kyla och sprinkler har Bravida ett fullskaligt installationserbjudande.

Kombination av installation och service

Bravidas installationsverksamhet omfattar nybyggnation och större ombyggnationer av tekniska system i byggnader, anläggningar och infrastruktur. Serviceverksamheten utgörs av drift och underhåll samt mindre ombyggnationer.

Genom att kombinera installation och service kan Bravida verka i fastighetens hela livscykel. Det tryggar en långsiktig lösning både när det gäller den initiala installationen samt drift och underhåll genom regelbunden service. Samtidigt skapar föreningen av installations- och servicetjänster en stabilare affär för Bravida över tid.

Andra värdeskapande faktorer

Storlek och närhet

Med lokal närvaro på cirka 150 orter i Skandinavien finns Bravida alltid nära kunden. Tack vare sin storlek har Bravida också den kapacitet som krävs för att utföra större och mer komplexa uppdrag utan att vara geografiskt begränsade.

Hög och jämn kvalitet

Bravida säkerställer hög och jämn kvalitet i alla leveranser med hjälp av enhetliga arbetsprocesser och projektmetodik som används i hela koncernen.

Proaktivitet

Bravida arbetar proaktivt för att skapa framgångsrika och långsiktiga lösningar för både kund och miljö. Med hög kompetens och professionella medarbetare arbetar vi förebyggande med regelbunden service och tidiga åtgärder.

Kostnadseffektivitet

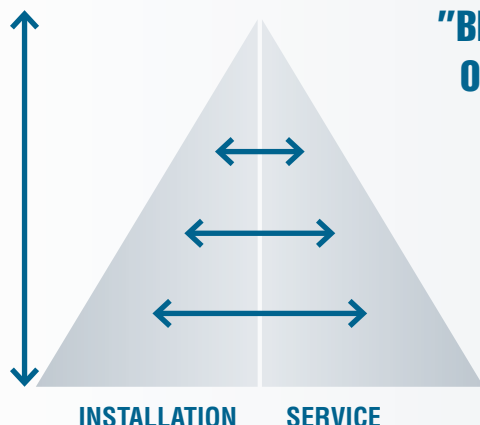
Bravida arbetar kontinuerligt för att ha en god kostnadseffektivitet och med samordnade materialinköp för att uppnå kostnadsfördelar. Vi strävar för en stark kostnadsmedvetenhet i hela leveransprocessen.

Samordnade inköp

Bravida har en stark inköpsorganisation som tillhandahåller ett konkurrenskraftigt sortiment av produktionsmaterial genom gemensamma system.

Helhetslösningar som inkluderar alla teknik- och specialområden

Uppdrag inom ett teknikområde

”BRAVIDA ÄR EN FULLSKALIG INSTALLATIONS- OCH SERVICEPARTNER. VI SAMORDNAR OCH LEVERERAR ENSKILDA LÖSNINGAR INOM EL, VS OCH VENTILATION SÅVÄL SOM KOMPLETTA HELHETSÅTAGANDEN OMFATTANDE ALLA TEKNIKOMRÅDEN.”

BRAVIDA INSTALLERAR FACEBOOKS DATACENTER

I OKTOBER 2011 KUNDE BRAVIDA MEDDELA ATT VI FÅTT UPPDRAGET ATT GENOMFÖRA ALLA INSTALLATIONSARBETEN I FACEBOOKS NYA DATACENTER I LULEÅ. UPPDRAGET ÄR BRAVIDAS HITTILLS ENSKILT STÖRSTA AFFÄR OCH KOMMER SOM MEST ATT SYSSLSÄTTA CIRKA 200 MONTÖRER OCH PROJEKTLEDARE.

BRAVIDAS LÖSNING OCH KUNDNYTTA

KUNDENS BEHOV

845 miljoner användare som laddar upp ungefär 250 miljoner bilder och installerar 20 miljoner applikationer varje dag. Tillsammans skapar det ett enormt datalagringsbehov för Facebook. Ett behov som växer för varje dag. För att hantera den enorma mängden data bygger nu Facebook ett nytt datacenter i Luleå. Två viktiga delar i beslutet att förlägga datahallen här är möjligheten att ta tillvara på det kalla klimatet i norra Sverige och att utnyttja den väl utbyggda infrastrukturen. Med en egen utvecklad installationslösning sökte Facebook en aktör för att klara av den komplexa uppgiften att anpassa lösningen samt planera och leverera alla installationer till serverhallen, som ska tas i drift redan inom ett år. Uppdraget gick till Bravida tillsammans med NCC och två amerikanska byggbolag, där Bravida har ett helhetsansvar för installationsarbetet som omfattar projektering, planering och installation av all el, vs och ventilation samt sprinkler och brandlarm. Anläggningen kommer att bli Facebooks första datahall utanför USA och den största i sitt slag i Europa.

BRAVIDAS LÖSNING

Uppdraget är komplext ur många dimensioner. Förutom de tekniska utmaningarna ställer projektets omfattning och snäva tidplan stora krav på organisation och utförande. På knappt ett år ska Bravida leverera en helhetslösning som uppfyller de höga kraven på kvalitet, hållbarhet och energieffektivitet. Bravidas breda kompetens och nära samarbete med partner inom projektering och materialleverantörer gör uppdraget möjligt. Projektet är en spännande utmaning och engagerar hela Bravidas organisation. Som mest kommer projektet att sysselsätta cirka 200 medarbetare på plats i Luleå och intresset för att få delta i det detta unika projekt har varit stort.

”Tillgång till skickliga leverantörer och medarbetare var avgörande i planeringen av vårt första datacenter utanför USA, och huvudkriteriet i valet av plats.”

TOM FURLONG, VICE PRESIDENT OF SITE OPERATIONS FACEBOOK

+ KUNDNYTTA VINST OCH FÖRDELAR

Att framgångsrikt genomföra ett uppdrag av den här storleken kräver en stark organisation och ett nära samarbete, både internt och med externa leverantörer. Med en lång tradition av samordning och förmåga att jobba nära både beställare och leverantörer har Bravida utarbetat lösningar för allt ifrån logistiska utmaningar till fullskaletester i tidigt skede. När datahallarna står färdiga kommer det att vara en av världens mest högteknologiska och energieffektiva datacenter, miljöcertifierade enligt LEED och kunna hantera en betydande del av datatrafiken från facebookanvändare runt om i världen.

VI SKA VÄXA MED LÖNSAMHET

Bravida ska fortsätta att växa lönsamt. Vårt mål är att växa organiskt mer än marknaden. Därutöver är målet att genom förvärv växa motsvarande organisk tillväxt. För att minska känsligheten för förändringar i konjunkturen ska andelen service stå för mer än hälften av omsättningen.

Etablering på geografiska nyckelmarknader

Grunden för vår tillväxt bygger på att Bravida utgår från ett antal prioriterade geografiska områden där målsättningen är att ha verksamhet inom alla teknikområden – el, vs och ventilation, samt ett antal andra orter där målsättningen är att vara etablerad inom ett eller två teknikområden. På orter som inte har egen verksamhet inom alla teknikområden kan andra Bravidakontor stötta med kompletterande kompetenser.

» NYCKELMARKNADER

Exempel på viktiga nyckelmarknader är Köpenhamn, Stockholm och Oslo, men också andra medelstora orter som Århus, Luleå och Bergen. På mindre orter som Gävle och Tromsø finns Bravida för tillfället representerat med bara ett teknikområde.

Organisk tillväxt

Tillväxt drivs framförallt lokalt på de olika avdelningarna inom Bravida som arbetar för att växa genom:

- Kontinuerlig förbättring av produktivitet och effektivitet för att öka det levererade kundvärdet.
- Ökad proaktivitet i försäljning till både nya och befintliga kunder.
- Ökat samarbete med andra avdelningar för att öka andelen helhetsprojekt som omfattar fler teknikområden.

På central nivå drivs övergripande tillväxtfrämjande insatser såsom:

- Utveckling av paketerade tjänster som omfattar mer än ett teknikområde t.ex. *Bravida Plus* och *Bravida Energiavtal*.
- Gemensamma marknadsföringsinsatser och försäljningsstöd.
- Initiativ och utbildningsinsatser för ökad produktivitet och effektivitetshöjande åtgärder.

Förvärv viktigt för tillväxt

I en tid av konsolidering på den nordiska installations- och servicemarknaden finns goda möjligheter att växa genom förvärv. Bravida arbetar löpande med att leta efter och genomföra attraktiva bolagsköp i och utanför Skandinavien.

Förvärvsarbetet följer en fastställd process där förvärv i första hand genomförs på prioriterade tillväxtorter. Aktuella förvärvskandidater har en lång och stabil historik och en stark ledning som genom incitament uppmuntras att vara kvar i bolagen efter genomförda förvärv. Nyckeln till framgång är en snabb integration med Bravidas organisation, verksamhetssystem och det gemensamma varumärket. Det sker i regel inom en tvåårsperiod. Under de senaste fem åren har Bravida genomfört 20 förvärv.

» FÖRVÄRV OCH FÖRVÄRVSKANDIDATER DELAS IN I TRE KATEGORIER

STORA FÖRVÄRV > 500 MILJONER SEK

Skapar närvaro på geografisk marknad inom ett eller fler teknikområden, t.ex. förvärvet av Siemens Installation AS (1 300 anställda) som genomfördes 2009. Siemens var ett av Norges största företag inom elinstallation med etablering på ett 20-tal orter i Norge.

MELLANSTORA FÖRVÄRV

Kompletterar lokala verksamheter med ett eller flera teknikområden. Mellanstora förvärv 2011:

- » C2M Sprinkler AB, etablering av sprinklerverksamhet i flera orter i södra Sverige.
- » A Halvorsen & Sønn AS (50 anställda) och Aug Larsen AS (35 anställda), etablering av vs-verksamhet i Oslo-området.

KOMPLETTERINGSFÖRVÄRV

Kompletterar och stärker lokala kontor inom existerande verksamhet. Exempel på kompletteringsförvärv 2011:

- » Ferax Projektstyrning AB (10 anställda), stärker verksamheten inom projektlednings- och fastighetsutvecklingstjänster.
- » J Jonssons Rörinstallationer AB (17 anställda), kompletterar vs-verksamheten i nordöstra Skåne.

TEKNIKLÖSNINGAR FÖR ETT LEVANDE SAMHÄLLE

Bravidas lösningar inom el, vs och ventilation förser byggnader, anläggningar och samhället i sin helhet med energi, värme, vatten, luft och säkerhet – kort sagt möjlighet till ett tryggt liv, utveckling och tillväxt.

HELHETSLÖSNINGAR KONTOR

El, vs och ventilation är kärnan i våra tekniklösningar för kontor. Förutom basinstallationerna kan exempelvis komfortkyla, luftrening, kommunikationsnätverk samt brand och intrångsskydd ingå.

DATAHALL

Även om moderna data- och serverhallar är energieffektiva har de en stor energiförbrukning och utrustningen i anläggningarna alstrar mycket värme. För att skapa ett stabilt inomhusklimat krävs kontinuerlig kylning och den stora energiåtgången gör att effektiva installationslösningar får en central roll.

BANSTRÖMSFÖRSÖRJNING

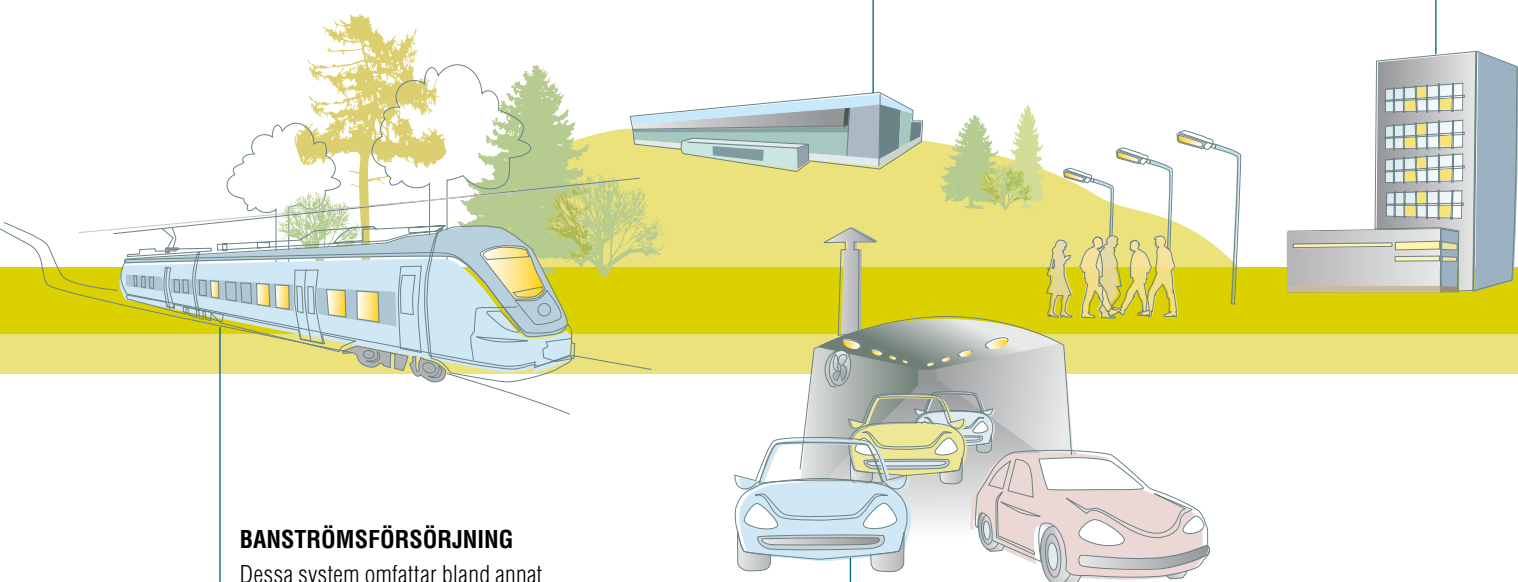
Dessa system omfattar bland annat kontaktledningar och omformarstationer där växelspanningen omvandlas till 15 000 volts likspänning för tågtrafik.

VENTILATIONSSYSTEM

I vägtunnlar är det viktigt att luftkvaliteten hålls på en bra nivå vid normala trafikförhållanden, och att man i händelse av brand snabbt kan ventilerar ut giftiga rökgaser.

BELYSNING

Vi installerar belysningslösningar framför allt på arenor, parkeringsplatser och i vägtunnlar. Projekten omfattar allt från elförsörjning till montering av armaturer.

AUTOMATION

Omfattar både industri- och fastighetsautomation, det vill säga automatisk styrning av industriprocesser respektive styrning och reglering av fastigheters tekniska system. Optimal driftsäkerhet och energieffektivitet är målet.

PROCESSKYLA

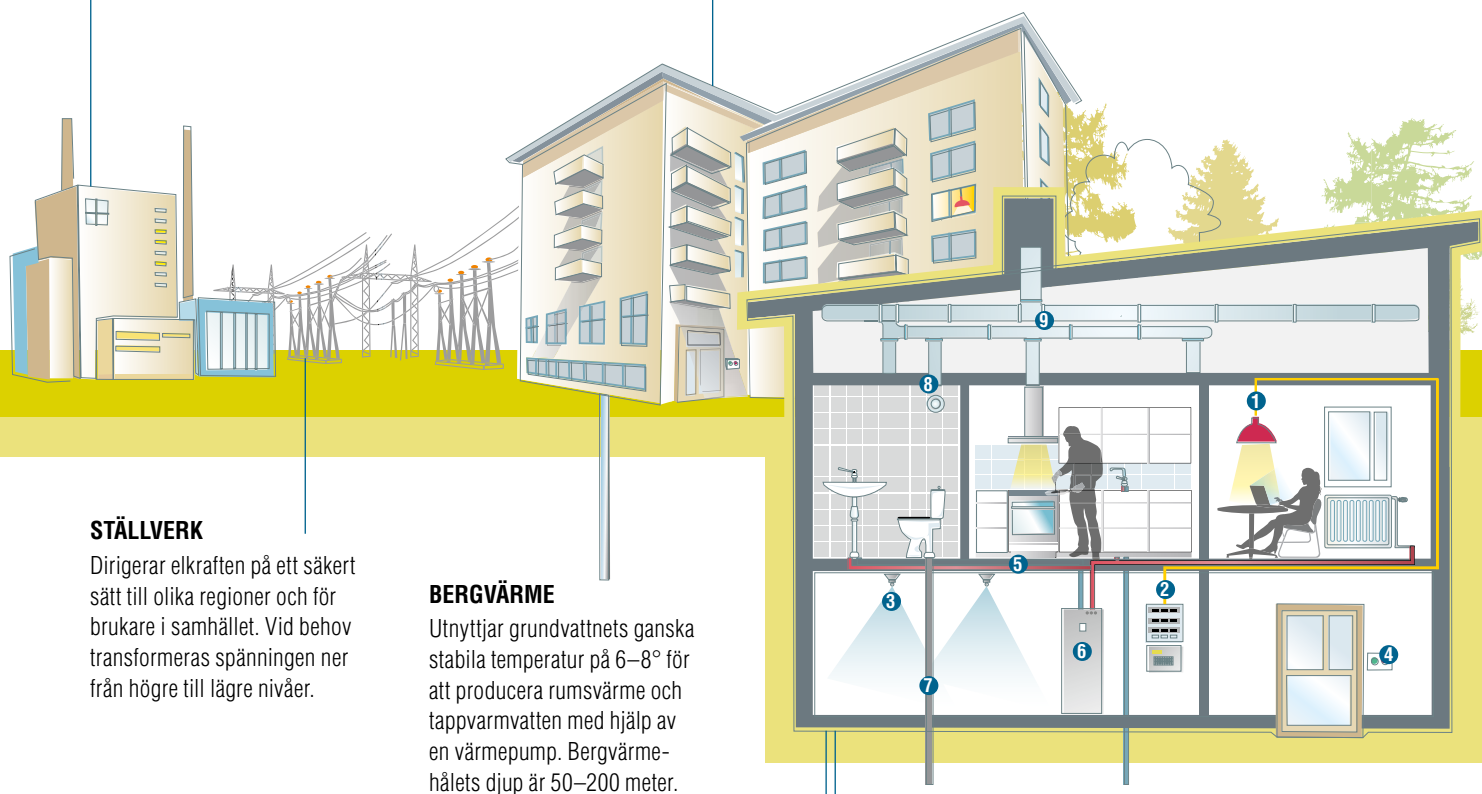
Våra lösningar för kyla kan bland annat användas i industriprocesser, för förvaring av livsmedel, temperaturreglering av datahallar och för konstfrusna isbanor.

HELHETSLÖSNINGAR BOSTAD

Våra installationslösningar för bostadshus omfattar inte bara basfunktionerna inom el, vs och ventilation, utan även energiåtervinning, hissar, brand och intrångsskydd samt tele och datanätverk.

SÄKERHETSSYSTEM

Vi tillhandahåller de flesta säkerhetsfunktioner såsom passerkontroll, TV-övervakning, inbrottslarm och brandlarm, även i form av integrerade totallösningar.

STÄLLVERK

Dirigerar elkraften på ett säkert sätt till olika regioner och för brukare i samhället. Vid behov transformeras spänningen ner från högre till lägre nivåer.

BERGVÄRME

Utnyttjar grundvattnets ganska stabila temperatur på 6–8° för att producera rumsvärme och tappvarmvatten med hjälp av en värmepump. Bergvärmehållets djup är 50–200 meter.

EL

Med kompetens inom både stark- och svagström erbjuder Bravida kompletta och energibesparande lösningar inom el. Det kan handla om allt ifrån **1.** belysning och allmänna el- och teleanläggningar till **2.** kraft och automation. Vi utför installationer för tele-, radio- och datakommunikation samt lösningar för **3.** brandskydd och **4.** passage.

VS

Bravida utför såväl installationer som löpande reparationer och förebyggande underhåll inom vs. **5.** vattenburen värme kan tas ut i värmeelement eller som golvvärme. Vi installerar de **6.** pumpar, värmeväxlare och pannor som krävs för rumsuppvärmning och tappvarmvatten. Vi utför **7.** avloppsinstallationer både i och ovan mark.

VENTILATION

Bravida erbjuder kundanpassade ventilationslösningar samt all teknik för att skapa ett bra och energisnålt inomhusklimat. Effektiv ventilation ger ett behagligt inomhusklimat utan att dra för mycket energi. En modern ventilationsanläggning kan även omfatta funktioner som **8.** komfortkyla och **9.** luftrening/värmeåtervinning.

INSTALLATION OCH SERVICE INOM TRE TEKNIKOMRÅDEN

Bravida arbetar med fastigheters livgivande funktioner – energi, värme, kyla, vatten och luft. Genom effektiva installationer och regelbunden service skapas trivsamma miljöer som möjliggör både aktivitet och utveckling. Kort sagt – vi ger fastigheter liv.

Bravidas kompetens och erfarenhet tryggar långsiktiga lösningar för kunderna, både när det gäller den initiala installationsinvesteringen och framtida drift och underhåll genom regelbunden service. Verksamheten utgår från de tre teknikområdena el, vs och ventilation, där Bravida verkar över hela installationsprocessen – från rådgivning och projektering till installation och service. Genom analys och regelbunden tillsyn, förebyggande underhåll och tidiga åtgärder skapar vi hållbara lösningar för både kund och miljö.

	INSTALLATION	SERVICE	
TJÄNSTER	Installation omfattar ny- och ombyggnation av tekniska system i byggnader, anläggningar och infrastruktur. Vi samordnar tekniker och montörer från olika teknikområden och ger kunden tillgång till en partner som effektivt kan koordinera och ta ansvar för helheten.	Service utgörs av drift och underhåll samt mindre ombyggnationer av installationer i byggnader och anläggningar. Regelbundna serviceinsatser och ett proaktivt förhållningssätt gör att de olika komponenterna upprätthåller rätt funktion och att driften optimeras.	
	EL	VS	VENTILATION
TEKNIKOMRÅDEN	Med kompetens inom både stark- och svagström erbjuder Bravida kompletta och energibesparande lösningar för allt från industrier och arenor till kontor och bostäder.	Bravida utför såväl energieffektiva installationer för processindustrin som löpande reparationer och förebyggande underhåll i till exempel bostadsrättsföreningar.	Bravida erbjuder kundanpassade ventilationslösningar samt all teknik som avser luftbehandling, luftkonditionering och klimatisering vilket skapar ett bra och energisnålt inomhusklimat.
	SPECIALOMRÅDEN		
	För att förse våra kunder med ett komplett erbjudande finns Bravidas specialområden, till exempel konsulttjänster, fastighetsdrift och säkerhetssystem för larm och passage. Specialområdena kombinerar kompetens och resurser från olika teknikområden.		

Komplett och flexibelt erbjudande

I Bravida har kunderna en partner som kan ta ett helhetsgrepp och ansvar för hela installations- och serviceprocessen. Vi erbjuder både bredd och djup och levererar alla typer av installations- och servicelösningar inom el, vs och ventilation samt tar ansvar för att de olika delarna fungerar effektivt tillsammans. Kompletterande specialiserade verksamheter inom bland annat säkerhet, kyla och sprinkler ger Bravida ett fullskaligt erbjudande för allt ifrån komplexa helhetslösningar till mindre renoveringar.

HELHETSLÖSNING FÖR HAGEBY CENTRUM

BRAVIDAS HELTÄCKANDE KOMPETENS, STORA RESURSER OCH LÅNGA ERFARENHET VAR AVGÖRANDE NÄR VI FICK UPPDRAGET ATT UTFÖRA INSTALLATIONSARBETET NÄR HAGEBY CENTRUM SKULLE BYGGAS OM. ETT UPPDRAG SOM SEDAN DESS VUXIT TILL ATT OMFATTA SÅVÄL SERVICEAVTAL SOM BUTIKSINSTALLATIONER.

BRAVIDAS LÖSNING OCH KUNDNYTTA

KUNDENS BEHOV

Hageby Centrum uppfördes under miljonprogrammet och invigdes 1966 av Prins Bertil. Vid tiden för invigningen kallade lokalpressen byggnaden en "jättetårta av betong, stål och glas", men det var samtidigt något nytt, stort och pampigt som imponerade på de flesta norrköpingsbor. Genom åren har Hageby Centrum genomgått ett flertal renoveringar och moderniseringar och i maj 2007 togs det första spadtaget för ytterligare en stor ombyggnation. Tillsammans med huvudentreprenören NCC fick Bravida uppdraget att utföra alla installationer inom el, tele, kraft och säkerhet vid ombyggnationen. Ett uppdrag som sedan dess vuxit till att inkludera både serviceavtal och butiksinstallationer.

BRAVIDAS LÖSNING

För fastighetsägaren Steen & Ström var Bravidas storlek och breda kompetens en avgörande faktor. Efter ombyggnationen har Hageby Centrum en yta på 45 000 kvm, varav 38 000 kvm är kommersiella ytor, och som mest arbetade 38 elektriker och 3 tjänstemän på bygget. För att lyckas med uppdraget krävdes inte bara stora personalresurser utan även kompetens som spänner över flera områden. Bravidas erfarenhet inom kraft var också en viktig faktor till projektets framgång och med den egna säkerhetslösningen Integra kunde Bravida leverera en helhetslösning för alla elinstallationer.

"Bravida har tagit hand om allt från högspänning till säkerhet och skött både projektering och installation på ett mycket bra sätt. Trots att projektet varit väldigt komplext har samarbetet har funkat perfekt."

KLAS LENNARTSSON, PROJEKTLEDARE PÅ UPPDRAG AV STEEN & STRÖM

+ KUNDNYTTA VINST OCH FÖRDELAR

Eftersom Bravida tar ett helhetsansvar får Steen & Ström en samlad part att jobba mot, med mindre administration och kortare beslutsvägar som följd. Att vi regelbundet är på plats och har goda relationer med både fastighetsägare och hyresgäster skapar samtidigt en trygghet för alla parter. Drygt hälften av butikerna i Hageby Centrum har också tagit hjälp av Bravida för installationsarbeten i sina lokaler. Efter ombyggnationen har Steen & Ström tecknat serviceavtal för underhåll, tillsyn och reparationer av installationerna i fastigheten.

KOMPLETTERANDE TJÄNSTER SKAPAR EN HELHET

Bravidas fokus är att leverera bastjänster inom el, vs och ventilation med specialområden och koncept som komplement. Några av dessa är tjänster inom energieffektivisering, service och samordnade installationer.

Serviceavtal ökar fastigheters värde

När miljö och regelverk ställer allt högre krav på fastighetsägare samtidigt som priserna på el, olja, gas och fjärrvärme höjs blir effektiv drift allt viktigare. Service ses inte längre som en kostnad, utan är en förutsättning för god ekonomi och utveckling. Med *Bravida Serviceavtal* erbjuder vi regelbunden service och underhåll som ökar fastighetens driftsnetto och höjer både miljöprofil och värde.

» BRAVIDA SERVICEAVTAL

Med serviceavtal tar vi ett helhetsgrepp om kundens fastighet. Vi inventerar och analyserar fastighetens behov. Vi kommer med förslag på vad som kan ändras och förbättras, vilka investeringar som blir lönsamma direkt och vad som kan göras för att spara kostnader på sikt. Vi genomför kontinuerlig service, tillsyn och skötsel som vi följer upp i service rapporter. Ett serviceavtal ger trygghet och förenklar tillvaron för både fastighetsägare och förvaltare – ett avtal, en leverantör, ett ansvar och en faktura.

Effektivare projekt med samordnade installationer

Då installationerna blir allt mer komplexa och lösningarna integrerar flera teknikområden finns det fördelar med att låta en part ta ett övergripande ansvar för samordningen. En form av samordnad installation är *Bravida Plus*.

» BRAVIDA PLUS

I ett Bravida Plus-projekt erbjuder vi kompletta installationer i ett kontrakt med totalansvar. Med fullt ansvar kan vi ta till vara på möjligheter att optimera projektets alla installationer samtidigt som arbetet kan genomföras på strukturerat och effektivt sätt.

BRAVIDA PLUS GER KUNDEN:

- » Bättre funktion då alla delar är optimerade för att samverka
- » Lägre slutkostnad tack vare samordningsfördelar som ökar effektiviteten
- » Ökad trygghet och smidighet under produktionstiden

Energibesparingar för både kund och miljö

Med noggranna analyser, regelbunden tillsyn och förebyggande underhåll hjälper Bravida sina kunder att effektivisera sin energianvändning och realisera besparingar som gynnar både ekonomi och miljö. I en energiutredning kan Bravida inventera en fastighet, analysera inomhusklimatet och kartlägga hur fastighetens energikostnader fördelar sig mellan verksamheter, lokaler och energislag. Efter det ser vi över vilka effektiviseringar som kan göras. För de kunder som på ett enkelt och riskfritt sätt vill sänka sina energikostnader och få en grönare profil erbjuder vi helhetskonceptet *Bravida Energiavtal*.

» BRAVIDA ENERGIAVTAL

Med Bravida Energiavtal tar vi ett helhetsgrepp om fastigheters energiförbrukning och vår ersättning utgår från de energibesparingar som faktiskt görs. Vi erbjuder en lättadministrerad och kostnadseffektiv totallösning. Med låg risk, och i vissa fall utan en initial investering, kan kunderna få en grönare profil med en lägre driftkostnad.

EXEMPEL PÅ ENERGISPARANDE ÅTGÄRDER:

- » Injustering av värmesystem
- » Värmeåtervinning av frånluft
- » Optimering av drifttider för ventilationssystem
- » Installation för närvarogivare för belysning
- » Byte till energieffektiv belysning
- » Installation av termostater

**”ETT SERVICEAVTAL GER
TRYGGHET OCH FÖRENKLAR
TILLVARON FÖR BÅDE
FASTIGHETSÄGARE OCH
FÖRVALTARE”**

ÖKAD EFTERFRÅGAN PÅ INSTALLATIONS- TJÄNSTER

Installationstjänster och relaterad service står för en allt större andel av investeringarna i ny- och ombyggnationer av fastigheter och anläggningar. Bravida har etablerat sig som en ledande installationsleverantör på den skandinaviska marknaden och fortsätter att stärka sin position.

Stadig utveckling trots svag konjunktur

Installationsmarknaden i Skandinavien har i snitt vuxit med cirka 3 procent per år sedan 2006 och uppskattades 2011 till 233 miljarder SEK. Den relativt stabila utvecklingen, i relation till den svaga byggmarknaden, beror till stor del på en ökad installationstäthet vid nybyggnationer samt en ökad efterfrågan på energisparande och miljövänliga lösningar. Marknadsutvecklingen under de senaste åren har varit starkare i Sverige och Norge än i Danmark, då landet drabbades hårdare av finanskrisen 2008 och sedan dess har haft en svagare konjunkturutveckling. I Sverige och Norge har konjunkturen förbättrats under 2011. Den danska marknaden har stabiliserats och vänt uppåt från en mycket låg nivå. Det råder dock stora lokala och regionala variationer inom de olika länderna.

Jakten på energibesparingar driver utvecklingen

De senaste fem åren har installationernas andel av den totala byggkostnaden ökat från 32 till 38 procent. Några förklaringar till ökningen är ett större fokus på energieffektiva lösningar och energibesparande åtgärder, ökade behov av avancerade IT- och säkerhetslösningar samt en större vilja och intresse för att investera i kostsammare designlösningar. Dagens kunder köper inte bara en produkt eller tjänst utan är mer intresserade av dess faktiska resultat. Funktion, känsla och miljö har med andra ord blivit viktigare än produkten i sig.

Energifrågan i ständig fokus

Energikostnaden är den tyngsta posten i en fastighets drifts-ekonomi och utgör cirka två tredjedelar av den totala driftkostnaden. För att stärka sin miljöprofil och minska sina driftkostnader investerar fastighetsägare allt mer i avancerade installationer. Statliga regelverk och strängare direktiv för energianvändning driver tillsammans på utvecklingen ytterligare.

Teknikutvecklingen skapar nya behov

Dagens informationssamhälle ställer helt andra krav på IT-miljöer och säkerhet än tidigare, både i hemmet och på kontoret. Kyllda serverrum, bredbandsdragningar och automatisk styrning av tekniska system tillsammans med avancerade lösningar för sprinkler, larm och passage är bara några exempel på installationslösningar som blir allt vanligare.

Modern design ställer nya krav

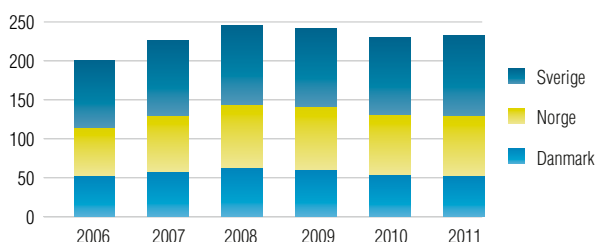
Den stora efterfrågan på energieffektiva byggnader, där en allt större komfort, ljus och rymd eftersträvas, ställer högre krav på installationerna och påverkar i sin tur efterfrågan på installationstjänster positivt.

Växande servicemarknad

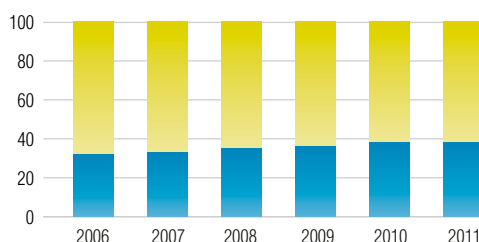
Komplexiteten i dagens moderna installationslösningar medför ett ökat behov av service och underhåll. Från att ha varit en marknad som präglats av bristande framförhållning och reaktiva serviceåtgärder blir servicemarknaden för installationer mer proaktiv. Allt fler fastighetsägare inser att en tydlig plan för underhåll och service leder till mindre kostnader över tid samtidigt som driftstörningar, olyckor och kostsamma avbrott i produktion kan undvikas.

Energibesiktningar och -deklarationer, CE-märkning av installationer i byggnader och obligatoriska ventilationskontroller (OVK) är ytterligare faktorer som kontinuerligt ökar efterfrågan av servicetjänster.

INSTALLATIONSMARKNADENS UTVECKLING*
PER LAND I SKANDINAVIEN 2006–2011, MILJARDER SEK

ANDEL INSTALLATIONER AV TOTAL BYGGKOSTNAD*
I SKANDINAVIEN 2006–2011, %

Konsolidering av en fragmenterad marknad

Den skandinaviska installationsmarknaden tillgodoses av cirka 35 000 installationsföretag, varav cirka 30 000 har färre än 10 anställda och en majoritet fokuserar på ett enskilt teknikområde. Det växande antalet stora och installationstäta projekt kräver dock en installatör med stora resurser och bred kompetens. Överlag är konkurrensen för de stora projekten också mindre då bara ett fåtal installatörer kan leverera det kunden efterfrågar.

Som ett resultat av ökad efterfrågan på större och mer komplexa helhetslösningar och ett bredare tjänsteutbud syns också en tydlig konsolideringstrend. Mindre lokala företag köps upp av större koncerner samtidigt som internationella aktörer expanderar. Bravidas förvärv av Siemens Installation under 2009 och det holländska installationsföretaget Imtechs förvärv av svenska NVS (2008) och NEA (2010) är tre exempel på detta.

Marknadsledande position

Bravida är tillsammans med finska YIT störst och marknadsledande i Skandinavien. Båda företagen levererar helhetslösningar som spänner över fler teknikområden på flera geografiska marknader. På enskilda marknader finns dock starka konkurrenter inom olika teknikområden, till exempel NVS och NEA i Sverige, Oras i Norge och Kemp & Lauritzen i Danmark.

Bravida är en av de två största leverantörerna på alla de skandinaviska marknaderna:

- I Sverige är Bravida den största aktören med en marknadsandel på cirka 7 procent.
- I Norge är Bravida nummer två på marknaden med en marknadsandel på cirka 4 procent. Inom el är Bravida marknadsledande.
- I Danmark är Bravida en av de tre största aktörerna på marknaden tillsammans med två jämnstora konkurrenter. Marknadsandelen är cirka 3 procent.

ETT LEVANDE EXEMPEL

MILJÖKLASSNINGAR DRIVER MARKNADEN

Driften av fastigheter står för en tredjedel av den totala energianvändningen i Skandinavien.

Med ett ökat miljöfokus i samhället har intresset för bygg- och fastighetsbranschens påverkan på miljön ökat markant, vilket Bravida också märker i sin verksamhet. I takt med en ökad efterfrågan på energieffektiva och miljövänliga fastigheter stiger även intresset för miljömärkningar av olika slag.

Ett exempel på detta är Bravidas nya regionkontor i Göteborg som byggs för att certifieras som "Miljöbyggnad", som bland annat innebär krav på effektiv energianvändning. Miljöbyggnad är ett certifieringssystem som baseras på svenska bygg- och myndighetsregler samt svensk byggpraxis.

Andra klassningar som är relevanta på den nordiska marknaden:

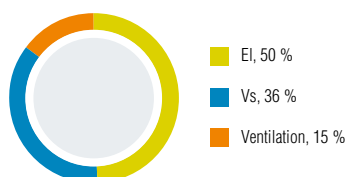
- LEED – ett av Europas mest använda miljöcertifikat och det mest spridda i världen.
- BREEAM – världens första och största miljöklassningssystem för byggnader.
- Green Building – ett EU-program som lanserades av EU-kommissionen och endast fokuserar på energianvändning.

Bravidas nya regionkontor i Göteborg väntas stå färdigt i november 2012 och självklart står vi själva för installationsarbetet.

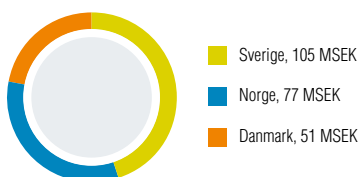
MARKNADSSTORLEK PER TEKNIKOMRÅDE*

I SKANDINAVIEN 2011

MARKNADSSTORLEK PER LAND*

I SKANDINAVIEN 2011

*Uppgifter om marknadsstorlek och -utveckling är hämtad från respektive lands statistiska centralbyrå med bearbetning av Bravida för 2011.

EN AKTIV PARTNER TILL VÅRA KUNDER

Vi vill vara det självklara valet och en aktiv partner till våra kunder, gamla som nya. Med en stark lokal närvaro och långa relationer erbjuder vi både trygghet och skapar nya möjligheter.

Bravidas kunder kan delas in i två huvudgrupper: slutkunder och byggtreprenörer. Vår kundbas finns bland tusentals små och stora kunder i olika branscher i hela Skandinavien. Med en stark lokal närvaro och ett attraktivt erbjudande har Bravida uppnått en stark position på den Skandinaviska installationsmarknaden. Med proaktiv försäljning och närmare kundkontakt vill vi stärka vår profil som kundernas förstahandsval ytterligare.

Bravida anlitas för installation och service i alla typer av anläggningar och byggnader, allt från industriella fastigheter, infrastrukturprojekt, arenor och sjukhus till kontor, köpcentrum, skolor och bostäder.

Ökade investeringar från offentlig sektor

Bravida har en bred och diversifierad kundportfölj där den största kundgruppen utgörs av byggtreprenörer som köper upp installationstjänster som en del i en byggtreprenad. Kunder inom offentlig sektor samt privata och offentliga fastighetsägare är andra stora kundgrupper. Intäkter från kunder inom offentlig sektor har vuxit och ökat i betydelse under de senaste åren då lågkonjunkturen dämpat efterfrågan inom den privata sektorn.

Bravidas omsättning utgörs till största del av ett stort antal små och medelstora projekt, såsom mindre anpassningar av kontorsytor samt om- och tillbyggnad av fastigheter och relaterad service. Därutöver har Bravida under 2011 även fått

uppdraget att göra installationsarbeten i ett antal större projekt och nybyggnationer, till exempel Facebooks datahallar i Luleå samt uppdraget att byta all mjukvara och radioutrustning i Telias 2 500 basstationer för mobiltelefoni i Danmark.

Ett typiskt installationsuppdrag har en genomförandetid till slutleverans på sex månader, men projekten kan också sträcka sig över flera år. Serviceuppdragen omfattar allt från akut felavhjälpning på 1–2 timmar till fleråriga underhållsavtal. Under 2011 hade Bravida drygt 20 000 aktiva projekt som genererade cirka 350 000 arbetsordrar med ett snittvärde av 31 000 kronor. Av Bravidas drygt 50 000 kunder står ingen enskild kund för mer än 5 procent av Bravidas omsättning.

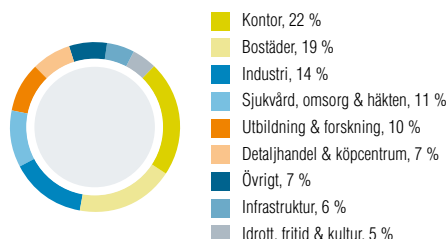
Fastighetsägare ändrar beteende

Installationsbranschen är en prispressad bransch där kundernas upphandlingar ofta styrs mot lägsta pris. I de flesta fall upphandlas separata lösningar för el, vs och ventilation och leverantörer av installationstjänster tas ofta med i ett senare skede när ett byggprojekt har inletts och huvudentreprenören utsetts.

I takt med att investeringar i installationer ökar i betydelse väljer dock allt fler fastighetsutvecklare att göra upphandlingar av installationstjänster direkt av installatören eller som en del i en samverkansentreprenad (partnering) där byggherre, konsulter och entreprenörer gemensamt tar sig an uppdraget. Genom att ge helhetsansvaret för att integrera alla installationer inom el, vs och ventilation till en skicklig installatör som behärskar alla teknikområdena kan stora samordningsfördelar realiseras, både vad gäller lösningens prestanda och ekonomi. Exempel på projekt där Bravida arbetat med helhetslösningar som spänner över flera teknikområden under 2011 är ombyggnationen av Hornstulls nya stadsdelscentrum i Stockholm samt uppdraget att sköta den tekniska fastighetsdriften av Nordeas fastigheter i Norge och Danmark.

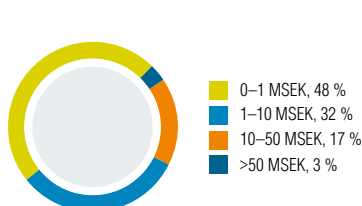
ANLÄGGNINGSTYPERNAS ANDEL

AV BRAVIDAS TOTALA OMSÄTTNING 2011

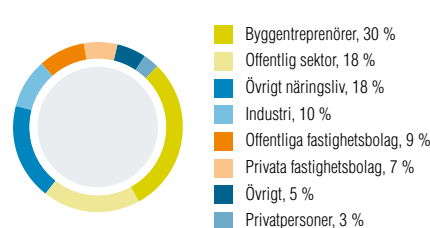
OMSÄTTNINGENS FÖRDELNING

PER UPPDRAGSSTORLEK 2011

OMSÄTTNINGENS FÖRDELNING

PER KUNDGRUPP 2011

VIKTEN AV PLANERING, SAMARBETE OCH DIALOG

EN LÅNG KUNDRELATION BYGGER PÅ AFFÄRSMÄSSIGA, ÖPPNA OCH ÄRLIGA RELATIONER. I NORSKA KRISTIANSAND ARBETAR BRAVIDA MED SKANSKA NORGE. HÄR HAR ETT GOTT SAMARBETE I DET UTMANANDE PROJEKTET GYLDENGÅRDEN LAGT GRUNDEN FÖR EN STARK AFFÄRSRELATION.

BRAVIDAS LÖSNING OCH KUNDNYTTA

KUNDENS BEHOV

I Kristiansand i södra Norge inledde Skanska under 2010 arbetet med NAV och kommunens nya kontor mitt i staden. Byggherre var Kristiansand Næringssselskap AS (KNAS). Skanska hade vunnit det prestigefyllda uppdraget i en tuff upphandling och Bravida fick ett helhetsansvar för alla elektrotekniska installationer.

Skanska förstod redan från början att detta var ett komplicerat projekt med stora utmaningar inom de tekniska delarna. Uppdraget gick till Bravida därför att vi gjort en noggrann, trovärdig och ärlig bedömning av de risker som fanns och kunnat föreslå alternativa lösningar för att genomföra ett lyckat projekt.

BRAVIDAS LÖSNING

När arbetet inleddes konfirmerades flera av de risker Bravida identifierat. Det visade sig att projekteringsunderlaget varit otillräckligt och projekteringen måste göras om. Både tidplaner och budget skulle behöva justeras. I en sådan situation är förtroende och samarbetsvilja kritiskt. Med en öppen kommunikation inledde Skanska tillsammans med Bravida en dialog med byggherren för att reda upp och rädda projektet. Med ett noggrant genomfört grundarbete fick byggherren förståelse för situationen och godtog nödvändiga förändringsförslag.

En tuff resa inleddes för att klara tidplan och leverans. Nyckeln till att lyckas låg i en flexibel men strukturerad arbetsmodell, med ett stort engagemang från alla parter för att klara förändringarna. Projektering och anläggningsarbete låg ibland parallellt. Men med ett gott samarbete kunde förseningar tas in och projektet levereras i tid.

”Nu har vi fått en favorit bland möjliga samarbetspartner, och det handlar inte bara om pris, även om vi alltid ska vara konkurrenskraftiga.”

ØYVIND LÅGEIDE, PROJEKTLEDARE SKANSKA

+ KUNDNYTTA VINST OCH FÖRDELAR

I april 2011 invigde norska näringslivsministern NAV:s och kommunens flotta lokaler. Och tjänstemän och besökare brukar idag en modern fastighet med en god driftsekonomi. All värme, ljus och ventilation är behovsstyrt via en central driftskontroll som Bravida levererat. Komplexiteten på uppdraget och den snäva tidplanen gjorde en leverantör med både stor fackkunskap och leveransresurser oundgänglig. I den bästa av världar är underlag och specifikationer rätt från början, då blir arbetet lättare. Men verkligheten bjuder ofta på nyheter i form av felbedömningar och behov av förändring, då är tryggheten med ett gott samarbete och en lösningsinriktad leverantör a och o.

Nära och aktiva kundrelationer

Bravidas lokala närvaro och goda kundrelationer är viktiga komponenter på en marknad som i hög utsträckning karaktäriseras av personliga relationer och ömsesidigt förtroende. Bravidas kundrelationer är ofta långvariga och flertalet kunder återkommer för att köpa nya tjänster.

Bravida satsar på att vara mer aktiv i sina kundrelationer och komma närmare kunden för att proaktivt identifiera och erbjuda sina tjänster. Genom en tätare dialog vill vi öka förståelsen för kundernas behov och deras kännedom om vad Bravida erbjuder. En mer proaktiv hållning i alla kundkontakter och aktiv merförsäljning är också viktiga komponenter i vår målsättning för tillväxt. Affärsmässighet och professionalism ska alltid vara grunden i våra kundrelationer.

ETT LEVANDE EXEMPEL

SERVICEKAMPANJ SOM VISAR VÄRDE

Bravida har etablerat en plattform för nära och goda kundrelationer. Med sammanlagt 7 000 montörer, servicetekniker och projektledare på 150 orter i Skandinavien möter vi våra kunder varje dag. Med gemensamma koncept och centralt marknadsstöd stimuleras de lokala verksamheterna att proaktivt kontakta befintliga och potentiella kunder för att berätta om Bravidas erbjudande och visa på värdet av våra tjänster.

Under 2011 har Bravida genomfört en omfattande kampanj för att lyfta fram fördelarna med våra serviceavtal. En kampanjtidning togs fram för att visa hur regelbunden och förebyggande service medför minskade oplanerade kostnader, högre driftsäkerhet och längre livstid. Ett serviceavtal garanterar helt enkelt att fastighetens sköts samtidigt som det ökar dess värde.

11 000*

TVÄTTSTÄLL

6 000 000*

SERVICETIMMAR

20 000*

KM ELKABEL

* Exempel på tjänster och produkter vi levererat under 2011.

NÖJD-KUND-INDEX (NKI)	NKI-värde installation	NKI-värde service
2011	4,0	3,8
2010	4,0	3,8
2009	4,0	3,9
2008	3,8	3,9
2007	3,9	4,0

NKI 2011 = 4,0 (INSTALLATION) 3,8 (SERVICE) MÅL 4,0

Bravida bedömer fortlöpande kvaliteten på företagets arbete i nöjd-kund-mätningar (NKI). Sedan 2007 har över 1 000 projekt och service-uppdrag i den svenska verksamheten utvärderats, under året har även NKI-mätningar i Norge och Danmark påbörjats. Bravidas övergripande kvalitetsmål är att uppnå ett genomsnittligt NKI-värde på minst 4 (skala 0–5) samt att varje år överträffa föregående års värde. 2011 års mätning visar att Bravida befäst sina kundrelationer på installationsidan. I serviceuppdragen ligger vi fortfarande något under vår målsättning.

DET ÄR VI SOM SKAPAR LEVANDE FASTIGHETER

Vi är nära 8 000 medarbetare i Bravida – montörer, servicetekniker, projektledare, supportfunktioner och chefer – som utvecklar och förvaltar installationer i fastigheter och anläggningar runt om i Skandinavien. De lösningar vi levererar påverkar hur människor har det i sina hem och arbetsplatser och hur vårt samhälle utvecklas.

VÅRT HJÄRTA – 6 000 MONTÖRER OCH SERVICETEKNIKER

Under 2011 har vi tillsammans genomfört drygt 20 000 små och stora projekt på installationssidan. I våra serviceavdelningar har vi levererat cirka 6 000 000 servicetimmars. Våra montörer arbetar dagligen med att hitta de bästa lösningarna och höja lönsamheten ytterligare, både för våra kunder och för Bravida. Oavsett om det handlar om att laga ett enskilt avloppssystem eller introducera en ny teknisk energilösning utgör våra montörer hjärtat i vår kärnkompetens.

1 000 PROJEKTLEDARE OCH CHEFER

Bravidas projektledare och chefer arbetar som ledare i våra installations- och serviceuppdrag. Bland oss finns såväl montörer och ingenjörer som med stor erfarenhet och kompetens leder vår verksamhet.

Bravidas installations- och serviceuppdrag blir allt mer utmanande och kräver ökade kunskaper inom teknik och logistik. För att möta de ökade kraven växer behovet av ingenjörer i verksamheten. Fram till 2014 vill vi rekrytera 80 nya ingenjörer.

ANTAL MEDARBETARE*	2011	2010
Totalt i koncernen	7 955	7 834
Varav kvinnor	485	453
Sverige	4 825	4 658
Norge	1 910	1 878
Danmark	1 213	1 292
Slovakien	7	6

* Medelantal medarbetare under året.

ÅLDERSSTRUKTUR, %	2011	2010
Över 60 år	7,6	7,6
51–60 år	19,4	19,2
41–50 år	25,3	25,6
31–40 år	21,6	22,4
21–30 år	22,0	20,9
Under 20 år	4,1	4,3

VI UTVECKLAR VÅRA MEDAR- BETARE

Bravida är ett tjänsteföretag. Våra medarbetares kompetens, yrkeserfarenhet och engagemang är betydelsefulla när vi konkurrerar om de bästa uppdragen. Därför satsar vi på att utveckla vårt ledarskap, medarbetarnas kompetens samt på att rekrytera rätt människor.

I projekt nära våra kunder

På Bravida arbetar vi i projekt. Vi arbetar nära våra kunder i deras egna fastigheter eller byggarbetsplatser. Våra lokala chefer och projektledare tar många egna beslut och har ett stort ansvar för att driva verksamheten. Även våra montörer arbetar till stor del självständigt och måste på egen hand fatta beslut och organisera sitt arbete. Därför är ledarskap, kompetensutveckling och rekrytering centrala frågor för Bravida.

Fokus på ledarskap

Bravida vill ha chefer som klarar att driva och utveckla lokala verksamheter och få dem att växa med lönsamhet. Det kräver såväl entreprenörskap och ledarskapsförmåga som god organisation. Vi arbetar med ett koncernövergripande ledarutvecklingsprogram för att lyfta fram och utbilda företagets nuvarande och blivande chefer. Sedan 2007 har drygt hälften av Bravidas chefer påbörjat eller avslutat programmet som löper under 18 månader och leder till en intern diplomering. Ledarskapsprogrammet visar bland annat på vikten av att skapa en stark företagskultur, hur vi framgångsrikt ska använda våra gemensamma processer och metoder samt skapar erfarenhetsutbyte och kontakter mellan våra chefer.

Vår kompetens en konkurrensfördel

Ny teknik och nya arbetsmetoder skapar möjligheter för bättre service- och installationslösningar. Långsiktigt hållbara installationslösningar fordrar erfarenhet och ständig kompetensutveckling. För att klara detta vill Bravida ha de mest kompetenta medarbetarna. Till detta syftar Bravidas utbildningsprogram.

Bravidaskolan håller samman koncernens utbildningar av ingenjörer och ledande montörer. Kursutbudet omfattar ledarskapsutbildning och säljutbildning såväl som kurser för en effektivare produktion, förbättrad arbetsmiljö och säkerhet. Bravidas montörer har tillgång till ett stort antal utbildningar för certifiering och specialistkompetens. Även här är arbetsmiljö och säkerhet centrala frågor.

» BRAVIDASKOLAN 2011

Under 2011 har Bravidaskolan erbjudit ett fyrtiotal olika utbildningar. Nya kurser för året är "Proaktiv försäljning" och "Effektivare produktion". Viktiga montörsutbildningar är "Ledande montörsutbildning" och "BAM – Bättre Arbetsmiljö". Under 2011 har 122 utbildningsdagar genomförts och drygt 1 100 medarbetare har deltagit i kurserna.

Rekrytering

Installations- och servicebranschen växer och den tekniska utvecklingen kräver ännu fler kompetenta medarbetare. Framförallt ökar kraven på projektledarnas tekniska och affärsmässiga kompetens. Åldersstrukturen för Bravidas medarbetare visar också på ett generellt behov att få in yngre välutbildade personer. Sedan några år tillbaka har Bravida därför ökat rekryteringen av ingenjörer. Med större närvaro och synlighet på tekniska högskolor och i nya kanaler arbetar vi för att öka intresset för branschen som helhet och Bravida i synnerhet. Ett särskilt program, BraIngenjörer, har tagits fram för att ge yngre ingenjörer en bra avstamp i en karriär hos Bravida.

» BRAINGENJÖRER

Rasha, 23, är fastighetsingenjör från Nackademin och har jobbat på Bravida i 1,5 år. Tillsammans med ett 50-tal andra ingenjörer deltar hon i utbildningsprogrammet BraIngenjörer, som är en del i Bravidas rekryteringssatsning.

Läs mer om satsningen på www.bravida.se/braingenjor

"Utvecklingsprogrammet visar att Bravida satsar på oss unga. Jag har fått en individuell utvecklingsplan samt en tydlig inblick i allt från kalkylering och inköp till juridik och projektledning. Programmet uppmuntrar mig till att ta egna initiativ och får mig att utvecklas, både som person och i min arbetsroll."

KONSTEN ATT ARBETA HÅLLBART

Bravida är en trygg och ansvarsfull leverantör av installation och service, vilket innebär att vi har ett hållbart förhållningssätt till vad vi levererar och hur vi utför vårt arbete. Det är grundläggande för våra kundrelationer och i rekrytering och utveckling av våra medarbetare.

Hållbara lösningar

Bravidas medarbetare är med och påverkar utvecklingen av installations- och servicelösningar och bidrar till att vi ständigt blir bättre på att hitta vägar till minskad energiåtgång, vilket gynnar både vår miljö och våra kunder. Våra medarbetare arbetar med att utveckla och omsätta ny energibesparande teknik i konkreta kundprojekt. Genom att kombinera kompetens inom el, vs och ventilation kan vi höja verkningsgraden i kundernas investeringar.

Förenkla och effektivisera

En viktig princip för att uppnå enkelhet och enhetlighet i alla Bravidas leveranser är "lika problem – lika lösning". Genom att planera våra jobb och hitta enklare lösningar i utförandet av vårt arbete kan vi hålla en hög och jämn kvalitet i våra leveranser och öka det värde vi tillför våra kunder. Samtidigt bidrar vi till en hållbar utveckling genom att hushålla med våra resurser. Bravida arbetar för att öka medvetandet hos våra medarbetare kring dessa möjligheter. Under 2011 har flera initiativ dragits igång i organisationen för att förbättra planering och resursutnyttjande. Det handlar till exempel om att bli ännu bättre på materialbeställningar, att optimera tidsåtgång och att minska transporter.

» HÅLLBAR TILLVÄXT

För Bravida handlar hållbar tillväxt om:

- » Att kunna erbjuda lösningar som sparar energi.
- » Att garantera en hög och jämn kvalitet i alla leveranser.
- » Att erbjuda våra kunder en effektiv produktion som tar vara på våra gemensamma resurser.
- » Att erbjuda en trygg och säker arbetsplats.
- » Att erbjuda våra medarbetare ett utvecklande arbete.
- » Att ha en hög affärsetik.
- » Att respektera mänskliga rättigheter, där jämlikhet och mångfald är viktiga delar.

Gemensamma värderingar för lokal framgång

Ett viktigt motto för Bravida är "ett företag – en kultur". Bravida består av många olika avdelningar som arbetar nära våra kunder på olika orter runtom i Skandinavien. Avdelningarna arbetar självständigt och företagskulturen fungerar som en gemensam nämnare som håller samman organisationen och enar våra medarbetare i ett lag.

Vårt mål är att våra medarbetare ska vara stolta, representera vårt företag och att våra kunder ska känna igen och uppskatta en medarbetare från Bravida. Vår företagskultur bygger på fyra viktiga värderingar.

FYRA VIKTIGA
VÄRDERINGAR

AFFÄRSMÄSSIGHET TYDLIGT ANSVAR FÖR EKONOMIN
ENKELHET ENHETLIGT OCH OKOMPLICERAT AGERANDE
KOMPETENS KUNSKAP, VILJA OCH FÖRMÅGA
STIL PÅLITLIGHET OCH RÄTT UPPTREDANDE

SERVICE OCH UTVECKLING AV NORDEAS FASTIGHETER

GENOM ETT FACILITY MANAGEMENT-AVTAL SER BRAVIDA TILL ATT NORDEAS FASTIGHETER I DANMARK FUNGERAR SOM DE SKA OCH UTVECKLAS PÅ RÄTT SÄTT. DEN LYCKADE LÖSNINGEN HAR SPRIDITS TILL NORGE OCH MED DET ETT GRÄNSÖVERSKRIDANDE SAMARBETE SOM GYNNAR BÅDE NORDEA SOM KUND OCH BRAVIDA SOM LEVERANTÖR.

BRAVIDAS LÖSNING OCH KUNDNYTTA

KUNDENS BEHOV

För en bank som Nordea är det helt avgörande att det aldrig blir avbrott eller störningar i verksamheten. Stora belopp står på spel vid oförutsedda avbrott i kritiska tekniska funktioner som kylning och strömförsörjning samtidigt som det finns mycket att spara på att ersätta äldre tekniska lösningar med mer energieffektiva alternativ. För att säkerställa att verksamheten flyter på utan problem har Nordea i Danmark gett Bravida uppgiften att se till att både driften och övriga fastighetstekniska funktioner fungerar som de ska. I uppdraget ingår även att komma med förslag på energibesparande åtgärder och investeringar.

BRAVIDAS LÖSNING

Ett Facility Management-avtal för Nordeas danska huvudkontor samt deras största filial ger Bravida ansvaret för att fastigheterna fungerar som de ska och utvecklas på rätt sätt. Det handlar om allt från att byta en trasig glasruta till att koppla in en ny nätverkskontakt, reparation av en grundplatta eller underhåll av fasad och väggar. Avtalet gäller också jour, service, projektledning samt besiktning och underhåll av generatorer, ljus och kylning. Central hantering av beställningar, dokument och fakturor ökar driftsäkerheten ytterligare samtidigt som det förenklar administrationen och skapar en god överblick.

”Vi valde Bravida som leverantör av vår facility management för att de har den tekniska kompetens, förståelse och insikt som krävs för att kunna hantera och driva vår kritiska tekniska infrastruktur.”

JENS WAGNER THOMSEN, HEAD OF PREMISES NORDEA DENMARK

KUNDNYTTA VINST OCH FÖRDELAR

Med det övergripande serviceansvaret säkerställer Bravida driften för Nordeas fastigheter samtidigt som vi aktivt kommer med förslag på energibesparande åtgärder. En partner som både byter glödlampor och utvecklar fastigheterna helt enkelt. Som en ledande leverantör inom installation och service kan Bravida kombinera stordriftsfördelar med den lokala hantverkarens flexibilitet och närvaro. Och tack vare en gemensam insats över landsgränserna har Bravida tecknat ett liknande avtal för Nordea i Norge. Erfarenhetsutbytet mellan länderna leder till en ökad kunskap och ett effektivare arbete som gynnar både Nordea som kund och Bravida som leverantör.

EN TRYGG OCH SÄKER ARBETSPLATS

Bravidas tydliga ambition är att det ska vara tryggt och säkert att arbeta med Bravida. För att understryka vikten av en god och säker arbetsmiljö arbetar Bravida sedan 2011 med en nollvision för arbetsolyckor.

God arbetsmiljö viktigt när vi konkurrerar

Att utföra arbete i kundernas fastigheter och anläggningar innebär ett stort ansvar, såväl gentemot Bravidas anställda som gentemot våra kunder. Att vi arbetar för att etablera en god arbetsmiljö på de platser där företagets anställda har sina uppdrag är viktigt för såväl säkerhet och trivsel som för att behålla nöjda medarbetare och kunder.

Bravidas arbetsmiljöarbete är en del i företagets koncernövergripande verksamhetssystem. Vi genomför ett omfattande arbete för att identifiera, följa upp och analysera risker i vår arbetsmiljö för att kunna vidta förbättringsåtgärder. Samtidigt är vår arbetsmiljö och säkerhet varje medarbetares individuella ansvar. Bravida lägger därför resurser på att utbilda och informera så att varje medarbetare själv ska kunna förebygga de risker som finns i arbetet.

Arbetsmiljöarbetet omfattar bland annat:

- **Säkerhet** – Kvalitetsarbetet hanterar viktiga frågor som rör arbete med miljöfarliga material, arbete på hög höjd, liftar etc. Bravida har infört ett användarvänligt webbverktyg för att förbättra rapporteringen av olyckor och systematiskt kunna genomföra uppföljning i syfte att identifiera förbättringsåtgärder och minska antalet olyckor på jobbet.
- **Arbetsredskap** – arbetsredskap som kläder, bilar och verktyg håller en hög kvalitet. Det är betydelsefullt för att företagets medarbetare ska kunna utföra sitt arbete på ett effektivt och säkert sätt samtidigt som rätt utrustning också förmedlar arbetsglädje, känsla av stil och affärsmässighet.
- **Minskad sjukfrånvaro och sjukskrivningar** – vi förebygger arbetsskador, till exempel genom utbildning inom belastningsergonomi.
- **Rehabilitering** – rehabiliteringsprogram för långtidssjuka med handlingsplaner och åtgärder för att få så många som möjligt tillbaka i arbete.
- **Uppföljning** – för att säkerställa uppföljningen ingår ett antal arbetsmiljöpunkter vid de interna revisionerna.

ETT LEVANDE EXEMPEL

SÄKERHETSKAMPANJ ENGAGERAR I DANMARK

Under 2010 initierades en intern säkerhetskampanj i division Danmark. Kampanjen "10 goda säkerhetsvanor" uppmärksammade medarbetaren om vikten av eget ansvar. Startskottet blev ett kontrakt som skickades till alla medarbetare, där en påskrift intygade att de var beredda att ta ansvar för att förebygga olyckor på arbetsplatsen. Under året spreds informations- och utbildningsmaterial, varje månad med fokus på en ny god vana. Parallellt skapades interaktivitet och engagemang genom utbildningsträffar och frågetävlingar.

Claus Dilling, arbetsmiljöansvarig i division Danmark, sammanfattar responsen: "Kampanjen har fått ett gott mottagande på många håll. Mitt intryck är att vi tagit ett viktigt steg mot en förbättrad säkerhetskultur och att vi har ett större fokus på de här frågorna idag. Men statistiken säger tyvärr att vi fortfarande har för många olyckor. Arbetet med säkerhetsfrågorna kräver långsiktighet, därför behåller vi vårt fokus och fortsätter satsningen".

SJUKDOM OCH OLYCKSFALL

SJUKFRÅNVARO, %	2011	2010
Sverige	4,3	4,1
Norge	6,9	6,9
Danmark	3,0	3,7
Koncern	4,6	4,6

ARBETSSKADEFREKVENNS*	2011	2010
Sverige	9,3	8,6
Norge	3,6	14,5
Danmark	37,5	36,1
Koncern	11,9	13,4

* Arbetsolyckor som leder till minst en dags sjukfrånvaro per miljon arbetstimmar.

VI ARBETAR NÄRA VÅRA KUNDER

Bravida arbetar som det lokala företaget med den stora koncernens kompetens och resurser. Ett tydligt och decentraliserat ledarskap med ett starkt stöd från centrala funktioner ger våra medarbetare möjlighet att bedriva sin verksamhet nära kunderna.

Fem divisioner i tre länder

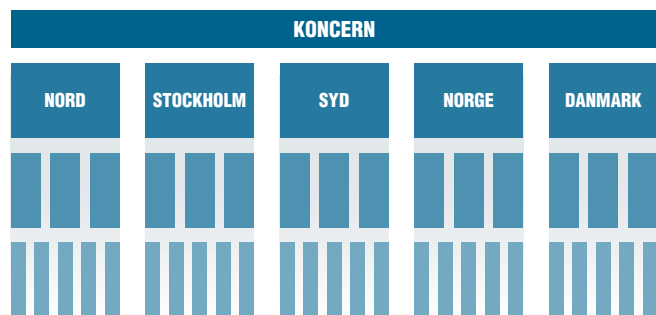
Bravidas organisation har fyra huvudsakliga nivåer: Koncern, division, region och avdelning. All operativ verksamhet sker i avdelningarna som är specialiserade inom ett teknikområde. En avdelning kan också ha en filial med särskild specialisering, till exempel inom service. Centrala funktioner för ekonomi, juridik, inköp, verksamhetsutveckling, kommunikation, HR och IT stödjer de lokala avdelningarna.

Anledningen till att Bravida valt denna typ av decentraliserad organisation med stark lokal förankring är att kunderna till stor del verkar inom ett visst geografiskt område som präglas av lokala marknadsförutsättningar. Att vara närvarande och känna till den egna marknaden är därför en förutsättning för att kunna bygga förtroende hos kunder och samarbetspartners. Vid större och mer omfattande projekt kan dock den operativa verksamheten samordnas på regions-, divisions- eller koncernnivå.

Centralt stöd för ökad frihet

Koncerngemensamma verksamhetssystem för till exempel projektstyrning, ekonomi, kvalitet och inköp, tillsammans med en stark inköpsorganisation och välutvecklade administrativa processer, skapar en stabil och effektiv grund som låter avdelningarna fokusera på den operativa verksamheten.

Även om en majoritet av det arbete som Bravida utför bedrivs och styrs lokalt har Bravida tack vare sin storlek den kapacitet som krävs för att ta sig an större och mer komplexa projekt utan att vara geografiskt begränsade.

Bravida har fem divisioner: Sverige Nord, Sverige Stockholm, Sverige Syd, Norge och Danmark. Varje division är i sin tur uppdelad i ett antal regioner, baserade på geografisk marknad eller verksamhetens inriktning. Längst ut i organisationen finns avdelningarna där all operativ verksamhet bedrivs.

KONCERN

På koncernnivå utarbetas centrala strategier och mål, vilka förmedlas och följs upp. Centrala stödfunktioner och koncerngemensamma verksamhetssystem utvecklas och underhålls för att stödja den operativa verksamheten.

1

DIVISIONER

Divisionerna ansvarar för att förmedla och följa upp koncerngemensamma strategier och mål samt att vara ett operativt stöd till det arbete som sker på regions- och avdelningsnivå.

5

REGIONER

Regionerna ansvarar för att förmedla och följa upp koncerngemensamma och divisions-specifika strategier och mål samt att vara ett operativt stöd till den verksamhet som bedrivs i avdelningarna.

26

AVDELNINGAR

I avdelningarna bedrivs all operativ verksamhet där en avdelningschef ansvarar för sälj, bemanning, produktionsnära stöd (kalkylering, planering etc.) och den dagliga driften. Varje avdelning är specialiserad inom ett teknikområde.

200

5 DIVISIONER I ÖVERSIKT

DIVISION	OMSÄTTNING	RÖRELSEMARGINAL	ANDEL SERVICE/INSTALLATION	TEKNIKOMRÅDENAS ANDEL
DIVISION NORD	1 970	7,1 %	56/44	<ul style="list-style-type: none"> Ei, 36 % Vs, 40 % Ventilation, 22 % Övrigt*, 3 %
	ORDERINGÅNG 2 301	ORDERSTOCK 889		
DIVISION STOCKHOLM	1 880	5,8 %	38/62	<ul style="list-style-type: none"> Ei, 41 % Vs, 20 % Ventilation, 20 % Övrigt*, 20 %
	ORDERINGÅNG 2 133	ORDERSTOCK 1 135		
DIVISION SYD	3 138	6,7 %	41/59	<ul style="list-style-type: none"> Ei, 55 % Vs, 34 % Ventilation, 11 %
	ORDERINGÅNG 3 023	ORDERSTOCK 1 299		
DIVISION NORGE	2 328	4,3 %	66/34	<ul style="list-style-type: none"> Ei, 80 % Vs, 14 % Ventilation, 3 % Övrigt*, 3 %
	ORDERINGÅNG 2 497	ORDERSTOCK 804		
DIVISION DANMARK	1 522	3,7 %	56/44	<ul style="list-style-type: none"> Ei, 56 % Vs, 24 % Ventilation, 20 %
	ORDERINGÅNG 1 433	ORDERSTOCK 463		

”Vår produktmix, lokala närvaro och kompetens att genomföra värdeskapande funktionella installationer har stärkt vår marknadsposition och skapat lönsam tillväxt för divisionen.”

GÖRAN LINDFORS DIVISIONSCHEF NORD

STARK TILLVÄXT I EXPANSIV REGION

Division Nord fortsätter att växa med god lönsamhet. Med en stark regional utveckling inom industrin och investeringar från offentlig sektor finns förhoppning om en fortsatt ökad efterfrågan och positiv utveckling för divisionen.

Resultatutveckling

Resultat och omsättning utvecklades mycket väl jämfört med föregående år för divisionen. Rörelseresultatet ökade med 5 procent till 140 MSEK (133), vilket innebar en rörelsemarginal om starka 7,1 (7,3) procent. Med en stark avslutning på året ökade omsättningen till 1 970 MSEK (1 830).

Orderingången ökade med 27 procent och uppgick till 2 301 MSEK (1 809). Orderstocken vid utgången av perioden uppgick till 889 MSEK (557), en ökning med hela 60 procent jämfört med föregående år. En stor del av ökningen av orderstocken förklaras av att region Norra Norrland i samarbete med division Stockholm vunnit uppdraget att installera Facebooks nya datacenter i Luleå.

Marknadsutveckling

I Division Nord är variationen av efterfrågan stor mellan olika orter och regioner. Industrisegmentet i Norra Norrland visade tecken på förbättring redan 2010 och har under året utvecklats starkt. Offentliga investeringar i form av renovering och modernisering av skolor, vård- och omsorgsbyggnader tillsammans med bostadsprojekt i divisionens södra del är andra områden som utvecklats starkt under året. Service- och underhållsmarknaden var fortsatt stabil, med en god efterfrågan inom energiområdet.

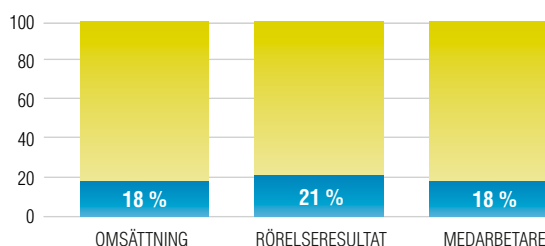
Det finns en förhoppning om en fortsatt ökad efterfrågan. Det baseras på att industrisegmentet åter ökar sin efterfrågan och att satsningar från offentlig sektor väntas påverka marknaden för både service och nyinstallation positivt. Även om prisbilden stabiliserats väntas priserna dock ligga kvar på relativt låga nivåer även under 2013.

Projekt och fokusområden

Under året har division Nord tillsammans med division Stockholm fått uppdraget att projektera, planera och installera all el, vs och ventilation i Facebooks nya datacenter som byggs utanför Luleå. Projektet genomförs i ett samriskföretag mellan NCC och två amerikanska byggbolag, DPR Construction och Fortis Construction. Uppdraget är Bravidas hittills enskilt största affär.

I divisionen inleds ett arbete med att stärka de orter som i nuläget saknar ett eller flera teknikområden, detta sker i linje med Bravidas strategi om tillväxt på prioriterade marknader. Satsningen på en ökad serviceverksamhet har visat sig framgångsrik och kommer att fortsätta samtidigt som divisionen arbetar vidare med utvecklingen och försäljningen av energieffektiva lösningar.

DIVISIONENS ANDEL AV KONCERNEN

STOR POTENTIAL MED BREDARE ERBJUDANDE

FILIP BJURSTRÖM DIVISIONSCHEF STOCKHOLM

”Efter en trevande start på 2011 fick divisionen upp farten under hösten och har nu i kraft av bra produktion och en stark orderstock goda förutsättningar inför 2012.”

Division Stockholm fortsätter att bredda sitt erbjudande och höja ambitionsnivån inom flera områden. En starkare serviceverksamhet och kommande infrastrukturinvesteringar skapar möjlighet till en stark utveckling för divisionen.

Resultatutveckling

Division Stockholms omsättning uppgick under året till 1 880 MSEK (1 840), en ökning med 2 procent. Rörelseresultatet uppgick till 110 MSEK (115), vilket ger en rörelsemarginal om 5,8 (6,3) procent. Det något svagare resultatet beror till viss del på en varierad efterfrågan inom divisionen.

Periodens ordergång ökade med 9 procent och uppgick till 2 133 MSEK (1 953). Vid årets slut uppgick divisionens orderstock till 1 135 MSEK (855), en ökning med 33 procent jämfört med föregående årsskifte. Därmed är Stockholm den division med störst orderstock i förhållande till omsättning inom Bravida.

Marknadsutveckling

I Stockholm har bostadsbristen gjort att bostadsproduktionen varit stark och husbyggnadsinvesteringarna inom den offentliga sektorn har ökat kraftigt. Under slutet av året har dock antalet startade bostadsprojekt och kommersiella fastighetsprojekt minskat. Framöver kommer de stora infrastrukturinvesteringar som görs i Stockholm att utgöra en viktig delmarknad.

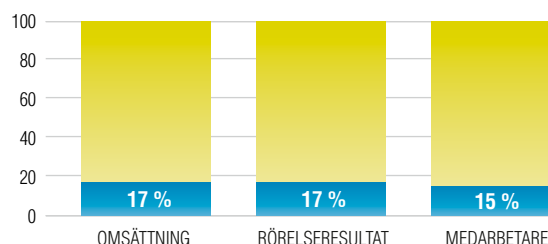
Divisionen konkurrerar med flera aktörer som söker sig till huvudstaden från såväl andra delar av landet som internationellt, detta antas förstärkas under kommande år vilket kan medföra att prisnivån hålls tillbaka. Marknaden för serviceavtal är fortsatt god i Stockholmsregionen.

Projekt och fokusområden

Utöver uppdraget att installera Facebooks nya datacenter som tagits tillsammans med division Nord har division Stockholm bland annat utökat sitt uppdrag med installationsarbeten i Norra länken till att även omfatta brandbekämpningssystem. Divisionen har också fått i uppdrag att installera ventilationslösningen till den nya Stockholmsarenan som byggs intill Globen samt helhetsansvaret för det nya stadsdelscentrumet i Hornstull på Södermalm.

Divisionen har under året fortsatt sin omfattande satsning som spänner över områdena medarbetare, kund, process och ekonomi. Syftet är att förbättra det interna samarbetet och att stärka kundrelationerna. I divisionen fortgår också en prioriterad satsning inom vs- och ventilationservice där det finns potential för god tillväxt.

DIVISIONENS ANDEL AV KONCERNEN

FORTSATT STARK UTVECKLING I DIVISION SYD

Division Syd fortsätter att växa och har ökat både omsättning och marginal under året. Med en växande efterfrågan i storstadsregionerna har divisionen stor potential att fortsätta växa med god lönsamhetsutveckling.

Resultatutveckling

Division Syd hade en stark utveckling med en hög beläggning och en god ordergång under året. Omsättningen ökade med 7 procent till 3 138 MSEK (2 931). Rörelseresultatet ökade med 14 procent jämfört med föregående år och uppgick till 210 MSEK (184). Marginalen förbättrades till 6,7 (6,3) procent.

STAFFAN PÅHLSSON DIVISIONSCHEF SYD

”Vi hade stora förväntningar på 2011. Förväntningar som uppfylldes väl. Jag är oerhört stolt över att få leda en organisation som så tydligt försvarat såväl marknad som resultat.”

Årets ordergång uppgick till 3 023 MSEK (3 057). Orderstocken för divisionen minskade med 8 procent efter årets starka produktion och uppgick vid årets slut till 1 299 MSEK (1 415).

Marknadsutveckling

Den positiva utvecklingen av byggstarter har planat ut i divisionen, dock på höga nivåer. Antalet bygg- och projekteringsstarter är fortfarande positivt jämfört med motsvarande period föregående år även om ökningstakten har minskat. Utvecklingen är jämt fördelad mellan offentliga investeringar, bostäder och kommersiella projekt.

Den tidigare svaga efterfrågan i divisionens storstadsregioner har vänt och visar nu den starkaste utvecklingen av efterfrågan. Utvecklingen drivs främst av infrastruktur och bostäder, men även kontor/handel har visat en positiv utveckling. Region Jönköping hade en volymnedgång under året medan övriga delar av divisionen har haft en god efterfrågan. Den allt starkare konjunkturen och en stark efterfrågan väntas påverka prisbilden positivt under det kommande året.

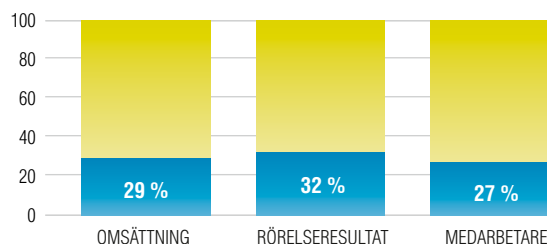
Projekt och fokusområden

Under året har Division Syd bland annat fått uppdraget att i ett partneringavtal med NCC genomföra elinstallationerna i projektet Nya Triangeln i centrala Malmö. Divisionen har också fått uppdraget att genomföra el- och vs-entreprenaderna

i Kristianstad kommun och Region Skånes nya miljöcertifierade lokaler i Rådhuskvarteret i Kristianstad. Under en tvåårsperiod skall Bravida även energioptimera 28 fastigheter för det kommunalägda fastighetsbolaget Eidar i Trollhättan.

Divisionen arbetar kontinuerligt för att bredda kompetensen och ytterligare stärka sin position som helhetsleverantör. Förvärv av bolag inom vs och ventilation har medfört ökad konkurrenskraft och är ett led i arbetet att kontinuerligt förstärka den lokala närvaron på orter och regioner med intressanta utvecklingsmöjligheter.

DIVISIONENS ANDEL AV KONCERNEN

FÖRVÄRV INOM VS STÄRKER VÅR POSITION

Division Norge har genom ett antal strategiskt viktiga förvärv stärkt sin verksamhet i den viktiga Oslo-regionen. Trots en tuff marknad ser vi också en tillväxt av mindre installationsuppdrag i divisionen.

Resultatutveckling

Efter de senaste årens svaga marknadsutveckling ökade division Norges omsättning till 2 328 MSEK (2 291) under året, en ökning med 4 procent i lokal valuta. Rörelseresultatet uppgick till 101 MSEK (135), vilket innebar en marginal på 4,3 (5,9) procent. Marginalförsämringen var relaterad till den lägre aktiviteten på installationsmarknaden samt prognosjusteringar i början av året på pågående projekt.

Orderingången uppgick till 2 497 MSEK (2 246), i lokal valuta innebar det en ökning med 14 procent. Orderstocken ökade kraftigt under året och uppgick vid slutet av året till 804 MSEK (460), en ökning med 75 procent. Den goda tillväxten av orderstocken kommer från de bolag som förvärvats under året samt ett stort antal vunna mindre och medelstora ordrar.

EIRIK FRANTZEN DIVISIONSCHEF NORGE

Projekt och fokusområden

Under året har division Norge bland annat fått uppdraget att göra kraftinstallationerna i världens nordligaste kolgruva, gruvan Lunckefjell på Svalbards största ö Spetsbergen. Under året har divisionen även vunnit en central upphandling av den tekniska fastighetsdriften på Nordeas fastigheter i landet. Avtalet omfattar samtliga Bravidas teknikområden.

Förvärvet av Siemens Installation AS vars verksamhet integrerades fullt ut under 2010 har bidragit till Bravidas allt starkare position på den norska marknaden. Under året har kompletterande förvärv inom vs i Oslo-regionen stärkt positionen som en ledande helhetsleverantör av installations- och servicejänster i Norge ytterligare.

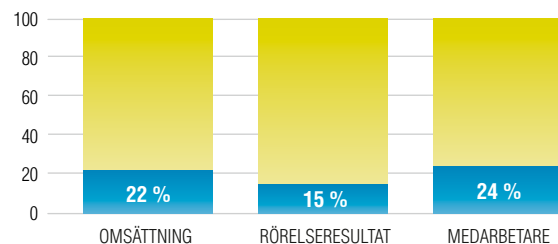
”2011 blev vårt tuffaste år sedan finanskrisen 2008. Att vi trots detta lyckades hålla uppe lönsamhet och omsättning är positivt.”

Marknadsutveckling

Efterfrågan för nybyggnation har under ett antal år varit svag i Norge men är nu stigande igen i samtliga delsegment. Framförallt inom industri och bostäder ses en kraftig uppgång från mycket låga nivåer, även om överetablering av verksamheter har medfört hård konkurrens och pressade priser. Service- och ROT-marknaden har varit relativt stabil under året.

Marknaden präglas generellt av en större aktivitet och optimism vilket gör att divisionen med tillförsikt ser fram emot kommande år, där satsningar inom infrastruktur och offentlig sektor kan ge möjligheter för en fortsatt ökad tillväxt framöver.

DIVISIONENS ANDEL AV KONCERNEN

SERVICE SKAPAR TILLVÄXT OCH LÖNSAMHET

Division Danmark har trots en svag konjunktur lyckats vända den negativa trenden och visar en ökning av både omsättning och resultat. En utvecklad serviceverksamhet är en av förklaringarna till vändningen.

Resultatutveckling

Division Danmark har under året återhämtat något av de senaste årens minskade volym och omsättningen för året uppgick till 1 522 MSEK (1 519). Då den danska kronan försvagats under året var det en ökning med 6 procent i lokal valuta, vilket överträffar utvecklingen för den totala bygg- och installationsmarknaden. Rörelseresultatet ökade markant till 57 MSEK (17), vilket innebar en marginal på 3,8 (1,1) procent. Resultatförbättringen har åstadkommit trots en mycket pressad marknad och förklaras av betydande omkostnadsanpassningar och effektiviseringar. Samtliga regioner har från svaga nivåer förbättrat resultatet under året.

Orderingången uppgick till 1 433 MSEK (1 604). Orderstocken minskade med 16 procent i lokal valuta till 463 MSEK (553). Förklaringen till minskningen av orderstocken är det skifte mot service som skett i divisionen.

BENT ANDERSEN DIVISIONSCHEF DANMARK

”Den pressade danska marknaden har lett till att vi ökat vårt fokus på tjänster inom service och energi under året.”

Marknadsutveckling

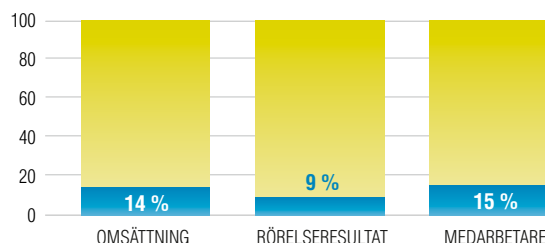
Installationsmarknaden i Danmark präglas av en fortsatt svag efterfrågan med stor konkurrens och kraftig prispress som följd. Att Danmark är inne i en recession påverkar byggmarknaden och därmed även installationsmarknaden, vilket lett till en fortsatt selektering av framförallt större entreprenaduppdrag. Marknaden för service och ROT visar dock en viss tillväxt efter de senaste årens kraftiga nedgång. Bedömningen är att installationsmarknaden är på väg att förbättras, men fortsatt vara sämre än i Sverige och Norge.

Projekt och fokusområden

Under året har Division Danmark bland annat fått uppdraget att renovera, byta ut och utföra nyinstallation av ventilation och vs på Haderslev Katedralskole samt göra samtliga vsarbeten och energieffektiviseringar vid renoveringen av 328 lägenheter i Svedenborgs andelslägenhetsförening. Liksom i Norge har division Danmark tecknat ett serviceavtal med Nordea för den tekniska fastighetsdriften för två av bankens fastigheter, däribland dess huvudkontor.

Divisionen har anpassat verksamheten efter efterfrågan och har framgångsrikt vidtagit åtgärder för att öka lönsamheten under året. Med ökade säljinsatser inom framför allt service och energioptimering vill divisionen kompensera den svaga marknadsutvecklingen i väntan på att investeringar inom nybyggnation återigen tar fart.

DIVISIONENS ANDEL AV KONCERNEN

FÖRVALTNINGS- BERÄTTELSE

Styrelsen och verkställande direktören för Bravida AB, organisationsnummer 556713-6535, avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2011.

Verksamheten

Bravida är Skandinavians ledande installations- och serviceföretag med cirka 8 000 medarbetare med kontor på 150 orter i Sverige, Norge och Danmark. Bravida levererar såväl specialisttjänster som helhetslösningar inom tre övergripande teknikområden: el, vs (värme och sanitet) samt ventilation.

Inom elinstallation erbjuder koncernen kompletta lösningar för belysning, uppvärmning och energiförsörjning. Larm, övervaknings- och säkerhetssystem är snabbt växande segment som utgör ett viktigt komplement till traditionell starkströmsinstallation.

Verksamheten inom vs (värme & sanitet) omfattar kompletta lösningar för vatten, avlopp, energi, värme och kyla. Specialistkompetens finns även för sprinklersystem, där Bravida har särskild certifiering.

Inom ventilation erbjuds behovsanpassade ventilationslösningar samt all teknik som avser luftbehandling, luftkonditionering och klimatisering. Kraven på energieffektiv ventilation ökar snabbt och Bravida utför även energideklarationer och projekt inom energiinventering och energieffektivisering.

Bravida har även kompetens inom vissa specialområden. Bravida Säkerhet är verksam inom brand- och säkerhetsteknik. Bravida Technical Service Management (TSM) erbjuder teknisk fastighetservice med tillsyn, underhåll och jourverksamhet. Erfator Projektledning erbjuder projektledningstjänster inom bygg- och fastighetsbranschen.

Verksamheten är organiserad i fem divisioner: division Nord, division Stockholm och division Syd i Sverige samt division Norge och division Danmark. Den operativa ledningen och administrationen sker lokalt.

Koncernens huvudkontor är placerat i Stockholm med stödfunktioner som inköp, affärsutveckling, IT, information, HR, juridik, ekonomi och finans.

Verksamheten under året

Bravida redovisade 2011 det hittills starkaste rörelseresultatet i koncernens historia. Omsättningen ökade med 5,5 procent i lokal valuta medan rörelseresultatet förbättrades med 7 procent trots att marknadsläget fortfarande präglades av prispress. Under året infriades koncernens marknads mål om en jämn fördelning mellan installations- och serviceverksamheten. Efterfrågan i Sverige var god och i Norge och Danmark steg den från låga nivåer. Kassaflödet från den löpande verksamheten förbättrades med 41 procent drivet av en stark fakturering.

Bravida prioriterar marginal framför volym genom att undvika entreprenadprojekt med hög risk och svag lönsamhet och fortsätter satsningen på service.

Nettoomsättning

Koncernens nettoomsättning uppgick till 10 768 (10 345), en ökning med 5,5 procent valutarensat. Organiskt var tillväxten 4,1 procent, valuta-effekter minskade omsättningen med 1,4 procent och förvärv/avyttringar bidrog med 1,4 procent. Serviceverksamheten svarade för 51 procent och entreprenadverksamheten för resterande del. Serviceomsättningen steg med drygt 10 procent jämfört med föregående år, medan entreprenadomsättningen var i stort sett oförändrad. I Sverige växte omsättningen med 6 procent till 6 955 (6 532), medan den i Danmark var 1 522 (1 519), vilket i lokal valuta var en ökning med 6 procent. Omsättningen i Norge ökade till 2 328 (2 291), rensat för valutaomräkningar var detta en ökning med 4 procent jämfört med föregående år.

Rörelseresultat

Rörelseresultatet förbättrades med 7 procent till 663 (621), vilket innebar en rörelsemarginal på 6,2 (6,0) procent. I den svenska verksamheten uppgick marginalen till 7,0 (7,0) procent. I Danmark var marginalen 3,8 (1,1) procent och i Norge 4,3 (5,9) procent. EBITA uppgick till 664 (621), EBITA-marginalen var därmed 6,2 (6,0) procent.

Resultat före skatt

Finansnettot var oförändrat -48 (-48) och resultatet före skatt uppgick till 616 (573).

Resultat efter skatt

Årets skattekostnad uppgick till -106 (-161). Av skattekostnaden var -37 (-69) uppskjuten skattekostnad och resterande del betalbar. Aktivering av skattemässiga underskott påverkar årets skattekostnad. Periodens resultat efter skatt uppgick till 510 (412).

Periodens totalresultat

Periodens omräkningsdifferenser vid omräkning av utländska verksamheter uppgick till -5 (-54) på grund av en starkt svensk krona under perioden. Periodens totalresultat uppgick till 505 (358). Av periodens totalresultat är 1 (-) hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande.

Orderingång och orderstock

Den tillväxt vi sett i efterfrågan har börjat plana ut. De lokala variationerna var dock stora och vissa orter hade en svag marknad med fortsatt prispress som följd, medan det på andra orter visades tydliga tecken på en förbättrad efterfrågan. Prisnivån är allmänt fortsatt låg. Generellt är efterfrågan starkast i Sverige. Efterfrågan från industrisektorn och nyproduktion av kommersiella lokaler var svagt stigande. Offentliga investeringar och framförallt ökad bostadsproduktion från låga nivåer är de segment som hållit efterfrågan på byggmarknaden uppe. Servicemarknaden var generellt fortsatt god.

Bravidas orderingång uppgick till 11 315 (10 601), vilket rensat för valutaomräkningar var en ökning med 8 procent jämfört med föregående år. I Sverige

steg orderingsgången med 10 procent. I Danmark var minskningen 6 procent, medan orderingsgången ökade med 14 procent i Norge, allt i lokala valutor.

Orderstocken växte till 4 590 (3 840), vilket rensat för valutaomräkningar var en ökning med 20 procent jämfört med motsvarande tidpunkt föregående år. Ökningen är framförallt hänförlig till de riktigt stora ordrar som Bravida vunnit under året. I Sverige steg orderstocken med 18 procent. I Norge var ökningen 75 procent och i Danmark minskade orderstocken med 16 procent, i lokala valutor. Bravidas löpande serviceverksamhet ingår inte i orderstocken.

Förvärv och avyttringar.

Bravida genomförde följande förvärv under året:

Förvärvad enhet	Division	Art	Förvärvs-tidpunkt	Antal anställda
Projektledningsverksamhet, Stockholm	Stockholm	Bolag	1-jan	19
VS-verksamhet, Oslo	Norge	Bolag	7-jan	50
Sprinklerverksamhet, Kinna	Stockholm	Bolag 70%	1-juli	50
Vs-verksamhet, Hässleholm	Syd	Rörelse	15-aug	17
Vs-verksamhet, Norrköping	Nord	Rörelse	31-aug	10
Vs-verksamhet, Oslo	Norge	Bolag	26-sep	35
Vs-verksamhet, Höganäs	Syd	Rörelse	1-nov	6
Vilande bolag, Stockholm	Stab	Bolag	1-apr	–

Samtliga förvärv är i linje med Bravidas strategi för tillväxt inom prioriterade marknader. Inga avyttringar har skett under perioden. Genomförda förvärv och avyttringar har ökat årets omsättning med 1,4 procent.

Om förvärven hade inträffat per den 1 januari hade koncernens omsättning och rörelseresultat i stället stigit med drygt 2 procent. Inga avyttringar har skett under året. För ytterligare information om förvärven se även Not 4.

Regionala marknader

Verksamheten i Sverige

Verksamheten i Sverige bedrivs i tre divisioner: Nord, Stockholm och Syd. Omsättningen uppgick till 6 955 (6 532), en ökning med 6 procent jämfört med föregående år. Rörelseresultatet uppgick till 490 (458), vilket innebar en rörelsemarginal på 7,0 (7,0) procent. Antalet medarbetare uppgick till 4 817 (4 640), en ökning med 4 procent. Aktiviteten var hög, framförallt i slutet av året.

Division Nord hade en stark avslutning på året. Omsättningen uppgick till 1 970 (1830), en ökning med 8 procent. Av omsättningen är 1 954 extern

och 16 omsättning från andra segment. Rörelseresultatet förbättrades med 5 procent till 140 (133), vilket innebar att rörelsemarginalen var 7,1 (7,3) procent. Variationen av efterfrågan är stor mellan olika orter. Industrisegmentet i framförallt region Norra Norrland samt offentliga investeringar och bostadsprojekt i divisionens södra del är de områden som utvecklades starkast. Service- och underhållsmarknaden var fortsatt stabil, med en god efterfrågan inom energiområdet. I divisionen inleds nu ett arbete med att stärka de orter som i nuläget inte är flerfackliga, detta sker i linje med Bravidas strategi om tillväxt på prioriterade marknader. Orderingsgången ökade med 27 procent och uppgick till 2 301 (1 809). Orderstocken vid utgången av perioden uppgick till 889 (557), en ökning med 60 procent jämfört med föregående år. En större del av tillväxten av orderstocken förklaras av att region Norra Norrland i samarbete med division Stockholm vunnit Bravidas hittills största order då Facebook etablerar Europas största datacenter utanför Luleå.

Det genomsnittliga antalet medarbetare ökade under perioden till 1 410 (1 402).

Division Stockholms omsättning under året ökade med 2 procent och uppgick till 1 880 (1 840). Av omsättningen är 1 827 extern och 53 omsättning från andra segment. Rörelseresultatet uppgick till 110 (115), vilket innebar en rörelsemarginal om 5,8 (6,3) procent. Resultatutvecklingen under det senaste kvartalet har varit positiv med en hög produktion. Bostadsproduktionen och investeringar inom den offentliga sektorn har varit stark. Under slutet av året har dock antalet nystartade bostadsprojekt och kommersiella fastighetsprojekt minskat. Framöver kommer de stora infrastrukturinvesteringar som görs i Stockholm att utgöra en viktig delmarknad. Divisionen konkurrerar med aktörer som söker sig till huvudstaden från såväl andra delar av landet som internationellt, vilket antas förstärkas under kommande år. Marknaden för serviceavtal är fortsatt god i Stockholm. Årets orderingsgång steg med 9 procent till 2 133 (1 953). Division Stockholm är nu den division som har den största orderstocken i förhållande till omsättningen. Vid årets slut uppgick den till 1 135 (855), vilket var en ökning med 33 procent jämfört med föregående årsskifte.

Det genomsnittliga antalet medarbetare uppgick till 1 223 (1 145), en ökning med 7 procent.

Division Syds utveckling under året var stark med en tillväxt som gjorde att omsättningen och rörelseresultat kom tillbaka till 2008 års goda nivå. Omsättningen ökade med 7 procent till 3 138 (2 931). Av omsättningen är 3 130 extern och 8 är omsättning från andra segment. Storstadsregionerna visade den starkaste efterfrågeutvecklingen. Vid sidan av Region Jönköping, där volymerna minskade, hade divisionen en god efterfrågan. Rörelseresultatet ökade med 14 procent jämfört med föregående år och uppgick till 210 (184). Marginalen förbättrades till 6,7 (6,3) procent. Den positiva utvecklingen av byggstartar har planat ut i divisionen, dock på höga nivåer. Byggstartsindex var fortfarande positivt över en rullande 12 månaders-period, men ökningstakten har minskat. Utvecklingen är jämt fördelad mellan offentliga investeringar, bostäder och kommersiella projekt.

Årets orderingsgång uppgick till 3 023 (3 057). Orderstocken minskade med 8 procent efter årets starka produktion och uppgick vid årets slut till 1 299 (1 415).

Det genomsnittliga antalet medarbetare ökade med 4 procent till 2 131 (2 053).

Verksamheten i Norge

Division Norge har under året haft en stigande omsättning efter de senaste årens svaga marknadsutveckling. Årets nettoomsättning ökade till 2 328 (2 291), en ökning med 4 procent i lokal valuta. Omsättningen är helt hänförlig till extern omsättning. Rörelseresultatet uppgick till 101 (135), vilket innebar en marginal på 4,3 (5,9) procent. Marginalförsämringen var relaterad till en lägre aktivitet på installationsmarknaden samt prognosjusteringar som gjordes i början av året på pågående projekt. Efterfrågan för nybyggnation är nu stigande igen i samtliga delsegment. Framförallt industri och bostäder visar på en större uppgång från mycket låga nivåer. Överetablering av verksamheter har medfört hård konkurrens och pressade priser. Service- och ROT-marknaden var relativt stabil. Marknaden präglas generellt av en större optimism och vi ser med tillförsikt fram mot kommande år. Orderingsgången uppgick till 2 497 (2 246), i lokal valuta innebar det en ökning med 14 procent. Orderstocken har haft en mycket positiv utveckling och uppgick vid utgången av perioden till 804 (460), en ökning med 75 procent i lokal valuta. Den goda tillväxten av orderstocken beror dels på de under året förvärvade bolag, dels på grund ett stort antal vunna mindre och medelstora ordrar.

Det genomsnittliga antalet medarbetare ökade med 2 procent till 1 901 (1 871).

Verksamheten i Danmark

Division Danmark återhämtade under året något av de senaste årens minskade volym. Omsättningen uppgick till 1 522 (1 519). Då den danska kronan försvagats under året var det en ökning i lokal valuta med 6 procent, vilket överträffar den totala bygg- och installationsmarknadsutvecklingen. Omsättningen är helt hänförlig till extern omsättning. Rörelseresultatet ökade med 234 procent till 57 (17), vilket innebar en marginal på 3,8 (1,1) procent. Resultatförbättringen har åstadkommit trots den mycket pressade marknaden och förklaras av betydande omkostnadsanpassningar och effektiviseringar. Samtliga regioner förbättrade sina resultat från svaga nivåer under 2011. Den recession som Danmark befinner sig i påverkar byggmarknaden och därmed även installationsmarknaden. För att hantera detta har divisionen fortsatt att vara selektiva, framförallt vad det gäller större entreprenaduppdrag. Marknaden för service och ROT visade en viss tillväxt efter de senaste årens kraftiga nedgång. Orderingsgången uppgick till 1 433 (1 604). I lokal valuta innebar detta en minskning med 6 procent. Orderstocken minskade med 16 procent i lokal valuta till 463 (553). Förklaringen till minskningen av orderstocken är det skifte mot service som skett i divisionen.

Det genomsnittliga antalet medarbetare uppgick under året till 1 203 (1 285), en minskning med 6 procent.

Kassaflöde och investeringar

Kassaflödet från den löpande verksamheten förbättrades med 41 procent till 559 (398). En bidragande orsak till ökningen var en stark fakturering och förbättrat rörelsekapital. I kassaflödet ingår betald skatt om -77 (-8). Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till -66 (19), bland annat på grund av förvärv respektive avyttringar av rörelser. Kassaflödet före finansiering ökade till 493 (417). Under året utbetalades skuldförda koncernbidrag om 35 (213) samt utdelning om 150 (700). Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick till -453 (-1 244) och årets kassaflöde uppgick därmed till 41 (-827).

Finansiell ställning

Koncernens likvida medel uppgick den 31 december till 76 (35). I tillägg förfogade Bravida över outnyttjade kreditfaciliteter om 501 (881). De räntebärande skulderna uppgick den 31 december till 202 (469). Vid årets slut uppgick det egna kapitalet till 2 121 (1 355), vilket innebar en soliditet på 35,8 (26,7) procent.

Medarbetare

Det genomsnittliga antalet medarbetare uppgick till 7 955 (7 834), en tillväxt med 2 procent. I Sverige ökade antalet medarbetare med 4 procent och i Norge med 2 procent. I Danmark minskade antalet medarbetare med 6 procent. Bravida har en hög beredskap för att anpassa resurserna på den lokala marknaden. Nyrekryteringar sker på flera håll och resursbrist syns tydligt inom vissa områden, vilket delvis löses med hjälp av underentreprenörer.

Kompetensutveckling

Bravidas framgång bygger på medarbetarnas kompetens, pålitlighet och förmåga att leverera de lösningar som kunderna efterfrågar. Kontinuerlig utbildning är grunden för att höja effektiviteten och kvaliteten i samtliga processer och leveranser. Inom Bravidaskolan finns ett brett utbildningsutbud för medarbetarna.

Sedan 2007 har mer än hälften av Bravidas chefer påbörjat eller avslutat Bravidas ledarutvecklingsprogram som löper under 18 månader och leder till en intern diplomering.

Rekrytering

Installations- och servicebranschen växer och den tekniska utvecklingen kräver fler kompetenta medarbetare. Åldersstrukturen för Bravidas medarbetare visar också på ett generellt behov av att få in yngre välutbildade personer. Sedan något år tillbaka har koncernen därför ökat rekryteringen framförallt av ingenjörer. Bravida arbetar i varje rekrytering med att identifiera rätt kompetens och utvecklingspotential bland de sökande. För att kunna erbjuda goda karriärmöjligheter inom företaget, eftersträvas även internrekrytering och personlig utveckling. Ett antal civil- och högskoleingenjörer anställdes också under året. Rekryteringsinsatserna fortsätter under 2012.

Arbetsmiljö

Bravidas strävan är att det ska vara tryggt och säkert att arbeta i koncernen, 2011 infördes en nollvision för arbetsolyckor. Arbetsmiljön på Bravidas arbetsplatser är ett viktigt konkurrensmedel både ur ett medarbetar- och försäljningsperspektiv. Arbetsmiljöarbetet är en integrerad del i koncernens övergripande verksamhetssystem.

En god arbetsmiljö bidrar till bättre hälsa, ett större engagemang och en ökad trivsel. För att minska antalet sjukskrivningar och förebygga arbetsskador satsar Bravida på att öka medarbetarnas kunskaper om belastningsergonomi. Samtliga montörer utbildas i tunga lyft, riskfyllda arbetsställningar, bra hjälpmedel och alternativa arbetsmetoder. Årligen genomgår 150-200 anställda en BAM-utbildning (Bättre Arbetsmiljö). Sedan 2011 arbetar Bravida med ett web-baserat verktyg för att förbättra rapportering och uppföljning av tillbud och olyckor. Syftet är att identifiera förbättringsåtgärder och minska antalet olyckor på jobbet.

Likabehandling

Bravida arbetar aktivt med frågor som trakasserier och likabehandling. Inom koncernen finns en likabehandlingsplan som främjar lika möjligheter och rättigheter för alla medarbetare och för de som söker anställning. Bravida arbetar också aktivt mot varje form av diskriminering. Bravida liksom övriga installationsbranschen har i dag generellt en liten andel kvinnor anställda. För att långsiktigt förändra detta arbetar koncernen tillsammans med arbetsgivarorganisationer och yrkesnämnder för att öka andelen yrkesutbildade kvinnor inom branschen.

Medarbetarmål och uppföljning 2011

Bravida har som mål att vara medarbetarnas förstahandsval. Övergripande mål är att uppnå genomsnittligt NMI-värde (Nöjd-Medarbetar-Index) på minst 4,0 (tidigare 3,5) hos de anställda. Vid den senaste medarbetarundersökningen som genomfördes bland medarbetarna uppnåddes ett resultat på 3,6. Vidare har ett mål om en nollvision för arbetsplatsolyckor fastställts i Bravida. Under 2011 var arbetsskadefrekvensen 11,9.

Kvalitet och miljö

Kvalitets- och miljöledningssystemen stödjer våra processer i olika skeden av produktionen och med en strävan om ständig förbättring innebär det att Bravida aktivt arbetar med övergripande och detaljerade kvalitets- och miljömål, verksamhetsplaner och avstämningar för att mäta förbättringsresultatet. Kvalitets- och miljöarbetet för verksamheten styrs ytterst av de policys som företagsledningen satt upp.

Bravida har rutiner för att identifiera, undersöka och utvärdera vilka miljöaspekter som påverkas av vår verksamhet. De mest betydande miljöaspekterna finns inom områden som resor, transporter, energiförbrukning i installationer samt avfall.

Den verksamhet som bedrivs inom Bravida är för närvarande inte av den omfattning eller av sådan art att tillståndsplikt för miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalkens 9 kapitel 6 § föreligger. Verksamheten bedrivs på

sådant sätt att den inte medför risk för betydande föroreningar eller andra betydande olägenheter för människors hälsa eller miljö. Anmälningsplikt för miljöfarlig verksamhet föreligger för mellanlagring av farligt avfall på vissa orter i dotterbolaget Bravida Sverige AB. Den anmälningspliktiga verksamheten motsvarar mindre än en procent av koncernens omsättning 2011.

Kvalitetsmål och uppföljning 2011

Övergripande mål är att på avdelningsnivå uppnå genomsnittligt NKI-värde (Nöjd-Kund-Index) på minst 4,0 på årsbasis.

För att fortlöpande bedöma och mäta kvalitén på våra tjänster och produkter genomförs regelbundet nöjd kundmätningar. Definitionen för en "nöjd kund" för Bravida är att kunden genererar ett NKI-värde över 4,0 på en 5-gradig skala. I senaste mätningen erhöll Bravida ett NKI-värde på 4,0 för installationsuppdrag och 3,8 för serviceuppdrag i Sverige.

Miljömål och uppföljning 2011

Övergripande mål är att aktivt arbeta för att minska energianvändning och övrig miljöbelastning i utförda uppdrag. Bravida utvärderar kontinuerligt transporterarnas påverkan på miljön i syfte att minska miljöbelastningen.

Målet med att minska förbrukningen av fossila bränslen för företagets drygt 3 000 fordon visar på en fortsatt nedåtgående trend och att förbrukningen totalt sett minskar per mil.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer för koncernen och moderbolaget

Bravida utsätts för olika typer av risker i sin verksamhet, både operativa och finansiella. De operativa riskerna är relaterade till den dagliga verksamheten såsom konjunktur, anbudsgivning, kapacitetsutnyttjande, prisrisker och vinstavräkning. De finansiella riskerna är kopplade till verksamhetens kapitalbindning och kapitalbehov. I Bravida är de operativa riskerna högre än de finansiella riskerna.

Riskhantering

I Bravidas installationsverksamhet är risken asymmetrisk. Ett projekt har normalt en begränsad möjlighet till förbättring av förväntat utfall under ett projekts löptid samtidigt som det finns risk för stora förluster i relation till det aktuella projektets storlek. En väl fungerande hantering av de operativa riskerna i varje enskilt projekt är därför av stor vikt. Hanteringen av de operativa riskerna är en ständigt pågående process som omfattar ett stort antal pågående projekt och serviceuppdrag. Det är därför av stor vikt att medarbetare i Bravida systematiskt följer standardiserade metoder och arbetssätt för att säkerställa att de operativa riskerna är under kontroll. Riskhanteringen är tydligt definierad i Bravidas ledningssystem vilket förebygger risk och minskar företagets riskexponering. Företagets systematiska arbete med kvalitets- och miljöfrågor samt arbetsmiljö är viktiga byggstenar som utgör ryggraden i ledningssystemet. Koncernens finansiella risker hanteras centralt i syfte att minimera och kontrollera riskexponeringen. Kreditrisker i affärsverksamheten hanteras däremot lokalt.

Operativa risker

Konjunktur

Svängningar i konjunkturläget påverkar installationsbranschen som är känslig för marknadssvängningar och politiska beslut som kan påverka efterfrågan på nyproduktion av bostäder och lokaler samt investeringar från industri och offentlig verksamhet. Efterfrågan på service- och underhållsarbeten påverkas inte i lika hög grad av konjunktursvängningar. 51 procent av Bravidas omsättning kommer från serviceverksamheten och resterande del från installationsverksamheten.

Anbudsgivning

En installationsverksamhet utsätts för kommersiella och produktionsmässiga risker som ska identifieras och hanteras under anbudsskedet. För att säkerställa att så sker har Bravida upprättat processbeskrivningar och checklistor som syftar till att riskerna identifieras och prissätts i de kalkyler som upprättas och i de anbud som lämnas.

Kapacitetsutnyttjande

Kapacitetsutnyttjandet påverkas i hög grad av efterfrågan på de lokala marknaderna. En oförutsedd nedgång i kapacitetsutnyttjandet medför oftast ett intäktsbortfall som på kort sikt inte kan kompenseras med en motsvarande kostnadsminskning. Bravida motverkar dessa risker genom löpande resursplanering samt nyttjande av underentreprenörer för att kapa produktionstopparna.

Prisrisker

Oförutsedda variationer i priser på insatsmaterial och underentreprenörer utgör en risk. Bravidas risk för stigande priser motverkas med för uppdraget lämplig kontraktsform, indexuppräknning vid fastprisavtal och effektiva inköpsrutiner.

Vinstavräkning

Bravida tillämpar successiv vinstavräkning i projekten. Vinstavräkningen baseras på projektens färdigställandegrad samt slutprognos. Bravida tillämpar fortlöpande uppföljning av projektens ekonomiska status för att begränsa risken för felaktiga prognoser och därmed felaktig vinstavräkning. Bravidas kvalitetssystem anvisar processer från projektens början till slut, för att säkerställa en effektiv produktion. För större projekt genomförs även projektsäkringar i syfte att säkerställa en hög kvalitet i projektgenomförandet.

Försäkringar

Bravida har ett för verksamheten fullgott försäkringsskydd omfattande bland annat ansvars-, entreprenad- och egendomsförsäkring.

Finansiella risker

Bravida är exponerad för finansiella risker, exempelvis genom förändring i skuldsättning och räntenivå. För information om finansiella risker, såsom ränte-, valuta-, finansierings- och kreditrisker se not 28.

Känslighetsanalys

	Förändring i %	Resultateffekt före skatt +/- MSEK
Omsättning	1 %	7
Rörelsemarginal	1 %-enhet	108
Lönekostnader	1 %	47
Material- och underentreprenörer	1 %	43
Andel produktiv arbetstid	1 %-enhet	57
Låneränta	1 %-enhet	2
Valutakurs	10 %	16

Väsentliga tvister

Det föreligger ett mindre antal tvister i koncernen. Tvisterna är till sin karaktär och omfattning inte avvikande i förhållande till vad som kan förväntas med hänsyn till verksamhetens art och omfattning. Tvisterna är således relaterade till verksamheten och avser i huvudsak fordringsanspråk för utfört arbete. I Danmark träffades under året en förlikning i den större tvist som pågått där under ett antal år. Tvisten avsåg ett påstående om att det bolag Bravida förvärvade 2003 skulle varit inblandad i en samordnad budgivning. Efter förlikningen kvarstår ingen större tvist.

Framtidsutsikter

Bravida är etablerat på cirka 150 orter i Skandinavien med lokala marknadsbetingelser. Den skandinaviska installationsmarknaden har som helhet förbättrats efter att ha varit svag de senaste åren med sjunkande marknadspriser som följd. Efterfrågeminskningen var relaterad till rådande lågkonjunktur.

Det generella konjunkturläget har dock åter blivit svagare. Då Bravida ligger sent i konjunkturcykeln bedöms 2012 års omsättning överstiga föregående år. Lyfter vi blicken för att se till världsekonomin finns en rad orosmoln som kan påverka oss framöver, såsom bland annat den statsfinansiella krisen i ett antal europeiska länder. Att orderingsgången överstiger omsättningen under såväl 2010 och 2011 för första gången sedan 2007, är positivt för Bravida. Bedömningen är att den danska verksamheten kommer att ha en förbättrad men fortsatt svårare marknadssituation än verksamheterna i Sverige och Norge under den närmaste tiden och att marknadssituationen i Norge förbättras.

Nybyggnation av kommersiella lokaler förväntas vara svag som en följd av höga vakansgrader i befintliga fastighetsbestånd. För bostadsbyggandet ser vi en utplaning av tillväxten till följd av höjda krav vid finansiering. Offentliga investeringar i form av sjukhus, skolor, omsorgsbyggnader och infrastruktur, förväntas ligga på en förhållandevis hög nivå under de närmaste åren. Behov av energieffektivisering och sänkta driftskostnader är faktorer som gör att andelen installationsinvesteringar i befintliga

byggnadsbestånd ökar. Med kompletterande specialiserade verksamheter inom bland annat säkerhet, kyla och sprinkler har Bravida ett fullskaligt erbjudande som möjliggör god tillväxt. Den ökning av serviceomsättningen som vi har sett förväntas fortsätta 2012, vidare gör vår goda orderstock att vi även förväntar en ökad entreprenadoomsättning.

Under de senaste åren har Bravida strukturerat och effektiviserat verksamheten inom försäljning, inköp, produktion och administration. Omfattande åtgärder har vidtagits för att anpassa produktionskapaciteten till efterfrågan på marknaden och att effektivisera för lägre administrativa kostnader. Detta arbete fortsätter under 2012 samtidigt som satsningen för att öka serviceverksamheten fortgår tillsammans med ett starkt tillväxtfokus. Under de senaste åren har ett antal mindre tilläggsförvärv genomförts i Sverige, Norge och Danmark. Förvärvet av Siemens installationsverksamhet i Norge 2009 var en strategisk satsning som innebar att Bravida blev den ledande aktören också på den norska elinstallationsmarknaden. Samgåendet innebar en väsentlig förstärkning av Bravidas norska verksamhet. Mot bakgrund av ovanstående åtgärder står Bravida starkt rustat inför 2012.

Ägarförhållande

Bravida AB är sedan december 2006 ett helägt dotterbolag till Scandinavian Installation Acquisition AB, organisationsnummer 556713-6519.

Styrelsens arbete

Under 2011 hölls elva styrelsesammanträden, fem ordinarie och sex extra sammanträden. Ett av de extra mötena hölls per telefon. De extrainkallade mötena har avhandlat frågor kring refinansiering, samt en styrelseförändring. De ordinarie mötena hålls normalt på Bravidas huvudkontor i Stockholm men 2011 hölls ett möte i Umeå. Medlemmar av koncernledningen och koncernstaben har varit föredragande vid styrelsesammanträdena. Vid mötet i Umeå närvarade även representanter för division Nord.

Bravidas huvudansvarige revisor har närvarat vid ett av styrelsesammanträdena.

Styrelsens arbete har följt arbetsordningen för styrelsen, som antogs vid styrelsemötet i maj 2011. Arbetet har avsett strategiska frågor, affärsplaner, bokslut, förvärv och försäljningar samt andra händelser av betydelse. Redovisningen av utvecklingen för bolagets och koncernens verksamhet och ekonomi har varit en stående punkt på dagordningen. Under året tillsattes två separata kommittéer bestående av olika styrelseledamöter; dels en kompensationskommitté med uppdrag att granska och besluta i frågor om ersättningar till ledande befattningshavare men även övergripande incitamentssystem och dels en revisionskommitté med uppdrag att säkerställa granskningen av verksamheten och utvärdera revisionen.

Styrelsens arbete har fortsatt varit inriktat på att nå ännu bättre lönsamhet i verksamheten. I takt med att många av de åtgärder för att anpassa verksamheten till lågkonjunkturen har genomförts och då konjunkturen förbättrats har fokus istället riktats mot ökad omsättning. Styrelsen har

föreslagit åtgärder för en ökad tillväxt. Styrelsen har löpande följt upp ledningens arbete med att genomföra dessa åtgärder och att nå satta mål.

Moderbolaget

Under året har moderbolaget slutfört en fusion av dotterbolaget Investeringssällskapet 1999 AB med syfte att renodla organisationsstrukturen, se även Not 37. Bravida AB:s nettoomsättning uppgick under perioden till 86 (1). Omsättningen är till 95 procent intern.

Rörelseresultatet uppgick till 16 (0) och resultat före skatt uppgick till 384 (1 056). I resultat från andelar i koncernföretag ingår netto koncernbidrag om 242 (213) som en följd av att Rådet för finansiell rapportering har dragit tillbaka UFR 2, koncernbidrag och aktieägartillskott. De likvida medlen uppgick till 58 (2). Det egna kapitalet uppgick till 2 074 (1 505) efter beslutad utdelning om 150 och erhållet aktieägartillskott om 412, och soliditeten uppgick till 53,0 (43,6) procent. Det genomsnittliga antalet medarbetare uppgick i moderbolaget till 15 (0). Ingående och utgående antal aktier var 51 313 833.

Händelser under rapportperioden

Torbjörn Torell slutade som VD för Bravida och ersattes av Mats O Paulsson. Mats har varit styrelseledamot i Bravida sedan 2009. VD-bytet skedde i samband med ordinarie årsstämma den 5 maj. Torbjörn Torell kvarstår i Bravidas styrelse. Vidare har Staffan Pahlsson under året utsetts till vice koncernchef, i tillägg till rollen som divisionschef i division Syd

Händelser efter balansdagen

Efter rapportperiodens slut har division Syd förvärvat rörelsen i ventilationsföretaget EU Installation AB i Uddevalla med 11 anställda.

Den 16 februari tillträdde Finn Johnsson som ny styrelseordförande i Bravida AB. Finn har mångårig erfarenhet som tidigare ordförande i bland annat Volvo och Kappahl och som styrelseledamot i Industrivärden och Skanska. Tidigare ordförande Jan Åkesson kvarstår som ledamot i styrelsen.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att moderbolagets fria egna kapital om 2 063 927 813 kronor disponeras enligt följande:

Utdelning	624 000 000 SEK
Balanseras i ny räkning	1 439 927 813 SEK
Summa	2 063 927 813 SEK

Vad beträffar företagets resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

RESULTATRÄKNING OCH RAPPORT ÖVER TOTALRESULTATET FÖR KONCERNEN

BELOPP I MSEK	NOT	2011-01-01 -2011-12-31	2010-01-01 -2010-12-31
Nettoomsättning	2	10 768	10 345
Kostnader för produktion		-8 573	-8 205
Bruttoresultat		2 195	2 139
Övriga rörelseintäkter	5	–	0
Administrations- och försäljningskostnader		-1 531	-1 519
Rörelseresultat	3, 6, 7, 8, 31	663	621
RESULTAT FRÅN FINANSIELLA POSTER			
Finansiella intäkter		10	12
Finansiella kostnader		-57	-60
Finansnetto	9	-48	-48
Resultat före skatt		616	573
Skatt på årets resultat	10	-106	-161
Årets resultat		510	412
ÖVRIGT TOTALRESULTAT			
Årets omräkningsdifferenser vid omräkning av utländska verksamheter		-5	-54
Årets totalresultat		505	358
ÅRETS TOTALRESULTAT HÄNFÖRLIGT TILL:			
Moderbolagets ägare		504	358
Innehavare utan bestämmande inflytande		1	-
Årets totalresultat		505	358

BALANSRÄKNING FÖR KONCERNEN

BELOPP I MSEK	NOT	2011-12-31	2010-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	11	2 203	2 134
Materiella anläggningstillgångar	12	34	34
Andelar i intresseföretag	13	1	–
Pensionstillgångar	14	156	168
Andra långfristiga värdepappersinnehav	15	51	47
Långfristiga fordringar	16	16	23
Uppskjuten skattefordran	10	151	171
Summa anläggningstillgångar		2 613	2 578
Varulager		70	65
Skattefordringar		8	3
Kundfordringar	17	1 845	1 652
Fordringar hos moderföretag		418	–
Upparbetad men ej fakturerad intäkt	18	685	544
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	19	161	154
Övriga fordringar	16	41	41
Kortfristiga placeringar och spärrade medel	20	2	8
Likvida medel		76	35
Summa omsättningstillgångar		3 306	2 501
SUMMA TILLGÅNGAR	27	5 919	5 079
EGET KAPITAL	21		
Aktiekapital		10	10
Reserver		-10	-5
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat		2 120	1 350
Eget kapital hänförligt till moderbolagets ägare		2 120	1 355
INNEHAVARE UTAN BESTÄMMANDE INFLYTANDE		1	–
SKULDER			
Avsättningar till pensioner	14	91	97
Övriga avsättningar	23	36	36
Uppskjutna skatteskulder	10	94	77
Summa långfristiga skulder		221	210
Kortfristiga räntebärande skulder	22	200	200
Checkräkningskredit	22	2	269
Leverantörsskulder		1 111	852
Skatteskulder		18	51
Fakturerad men ej upparbetad intäkt	24	982	797
Skulder till moderföretag		–	29
Övriga skulder	25	287	276
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	26	883	870
Avsättningar	23	93	171
Summa kortfristiga skulder		3 576	3 515
Summa skulder		3 797	3 725
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	27	5 919	5 079

STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE R FÖR KONCERNEN

BELOPP I MSEK	NOT	2011-12-31	2010-12-31
Ställda säkerheter	22, 30	5 216	6 544
Eventualförpliktelser	22, 30	20	20

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL FÖR KONCERNEN

BELOPP I MSEK	Aktie- kapital	Omräknings- reserv	Balanserade vinstmedel inkl årets resultat	Totalt Eget kapital
Ingående balans enligt balansräkning eget kapital den 1 januari 2010	10	49	1 661	1 720
Årets resultat			412	412
Årets övrigt totalresultat		-54		-54
Utdelning			-700	-700
Koncernbidrag			-32	-32
Skatteeffekt på koncernbidrag			8	8
Eget kapital 2010-12-31	10	-5	1 350	1 355
Ingående balans enligt balansräkning				
Eget kapital den 1 januari 2011	10	-5	1 350	1 355
Årets resultat			510	510
Årets övrigt totalresultat		-5		-5
Utdelning			-150	-150
Erhållna aktieägartillskott			412	412
Koncernbidrag			0	0
Skatteeffekt på koncernbidrag			0	0
Eget kapital inklusive innehavare utan bestämmande inflytande 2011-12-31	10	-10	2 121	2 121
Varav innehavare utan bestämmande inflytande 2011-12-31			1	1
Moderbolagets ägares eget kapital 2011-12-31	10	-10	2 120	2 120

I not 21 på sidan 63 framgår ytterligare information om det egna kapitalet.

KASSAFLÖDESANALYS FÖR KONCERNEN

BELOPP I MSEK	NOT	2011-01-01 -2011-12-31	2010-01-01 -2010-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Resultat före skatt		616	573
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	33	-75	-106
Betald skatt		-77	-8
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		463	459
KASSAFLÖDE FRÅN FÖRÄNDRINGAR I RÖRELSEKAPITAL			
Ökning(-)/Minskning(+) av varulager		-3	-3
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar		-286	-17
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder		384	-42
Kassaflöde från den löpande verksamheten		559	398
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Förvärv av dotterföretag	4, 32	-52	-2
Avyttring av dotterföretag		-	10
Förvärv av inkråm	4	-7	-3
Avyttring av inkråm		-	6
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	12	-7	-4
Avyttring/minskning av finansiella tillgångar		1	12
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-66	19
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Amortering av låneskulder		-	-600
Ändrat utnyttjande på checkräkning och kassakrediter		-267	269
Utbetald utdelning		-150	-700
Lämnat lån till moderbolag		-4	-3
Utbetalda koncernbidrag		-32	-210
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-453	-1 244
Årets kassaflöde		41	-827
Likvida medel vid årets början		35	905
Kursdifferens i likvida medel		0	-42
Likvida medel vid årets slut		76	35

RESULTATRÄKNING FÖR MODERBOLAGET

BELOPP I MSEK	NOT	2011-01-01 -2011-12-31	2010-01-01 -2010-12-31
Övriga rörelseintäkter	5	86	1
Administrations- och försäljningskostnader	6, 7, 8	-70	-1
Rörelseresultat		16	0
RESULTAT FRÅN FINANSIELLA POSTER			
Resultat från andelar i koncernföretag		435	1 075
Ränteintäkter och liknande resultatposter		10	38
Räntekostnader och liknande resultatposter		-77	-56
Finansnetto	9	368	1 056
Resultat efter finansiella poster		384	1 056
BOKSLUTSDISPOSITIONER			
Avsättning till periodiseringsfond		-37	-36
Resultat före skatt		347	1 020
Skatt på årets resultat	10	-40	-42
Årets resultat¹⁾		307	979

1) Årets resultat överensstämmer med årets totalresultat

BALANSRÄKNING FÖR MODERBOLAGET

BELOPP I MSEK	NOT	2011-12-31	2010-12-31	2010-01-01
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Finansiella anläggningstillgångar				
Andelar i koncernföretag	32	3 383	1 958	1 958
Andra långfristiga värdepappersinnehav	21, 22	50	–	–
Uppskjuten skattefordran	10	–	–	5
Summa anläggningstillgångar		3 433	1 958	1 963
Omsättningstillgångar				
Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar		0	–	–
Fordringar hos moderföretag		418	–	–
Fordringar hos koncernföretag		107	1 552	–
Övriga fordringar		0	–	0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	19	0	0	–
		525	1 553	0
Kassa och bank		58	2	7
Summa omsättningstillgångar		172	1 555	7
SUMMA TILLGÅNGAR	27	4 017	3 513	1 971
EGET KAPITAL OCH SKULDER				
Eget kapital				
Bundet eget kapital				
Aktiekapital (51 313 833 aktier)	21	10	10	10
		10	10	10
Fritt eget kapital				
Balanserad vinst		1 757	516	1 277
Årets resultat		307	979	-37
		2 064	1 495	1 240
		2 074	1 505	1 250
Obeskattade reserver				
Periodiseringsfonder		73	36	–
		73	36	–
Avsättningar				
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	21	54	–	–
Övriga avsättningar	29	14	–	–
		68	–	–
Långfristiga skulder				
Skulder till koncernföretag	22	–	–	508
		–	–	508
Kortfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut	22, 25	200	200	–
Checkräkningskredit	22, 25	–	269	–
Leverantörsskulder		2	1	0
Skulder till koncernföretag		1 540	1 427	–
Skulder till moderföretag	25	–	29	210
Skatteskulder		25	28	–
Övriga skulder	25	20	16	0
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	26	15	2	1
		1 802	1 972	212
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	27	4 017	3 513	1 971

STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE R FÖR MODERBOLAGET

BELOPP I MSEK	NOT	2011-12-31	2010-12-31
Ställda säkerheter	30	3 704	1 958
Eventualförpliktelser	30	17	16

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL FÖR MODERBOLAGET

BELOPP I MSEK	Fritt eget kapital			Totalt
	Aktiekapital	Balanserad vinst	Årets resultat	
Ingående balans enligt balansräkning				
Eget kapital den 1 januari 2010	10	1 254	-14	1 250
Justering för ändrade redovisningsprinciper		24	-24	–
Justerat eget kapital 1 januari 2010	10	1 277	-37	1 250
Årets resultat			979	979
Vinstdisposition		-37	37	–
Lämnat koncernbidrag till moderföretaget		-32		-32
Skatteeffekt på koncernbidrag		8		8
Utdelning		-700		-700
Eget kapital 2010-12-31	10	516	979	1 505
Ingående balans enligt balansräkning				
Eget kapital den 1 januari 2011	10	516	979	1 505
Årets resultat			307	307
Vinstdisposition		979	-979	–
Erhållna aktieägartillskott		412		412
Lämnat koncernbidrag till moderföretaget		0		0
Skatteeffekt på koncernbidrag		0		0
Utdelning		-150		-150
Eget kapital 2011-12-31	10	1 757	307	2 074

I not 21 på sidan 63 framgår ytterligare information om det egna kapitalet.
Årets resultat överensstämmer med årets totalresultat.

KASSAFLÖDESANALYS FÖR MODERBOLAGET

BELOPP I MSEK	NOT	2011-01-01 -2011-12-31	2010-01-01 -2010-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Resultat före skatt ¹⁾		-51	-19
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	33	-26	-
Betald skatt		-28	-
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		-105	-19
KASSAFLÖDE FRÅN FÖRÄNDRINGAR I RÖRELSEKAPITAL			
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar		9	-65
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder		241	177
Kassaflöde från den löpande verksamheten		144	93
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-7	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-7	-
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Upptagna lån	22	-	200
Amortering av låneskulder		-	-599
Ändrat utnyttjande på checkräkning och kassakrediter		-269	269
Erhållen utdelning		193	862
Utbetald utdelning		-150	-700
Lämnade lån till moderbolag		-4	-3
Utbetalda koncernbidrag		-32	-210
Erhållna koncernbidrag		181	83
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-81	-99
Årets kassaflöde		57	-5
Likvida medel vid årets början		2	7
Likvida medel vid årets slut		58	2

¹⁾ Exklusive utdelning och koncernbidrag som redovisas under finansieringsverksamheten om utbetalning skett.

NOTER

MED REDOVISNINGSPRINCIPER OCH BOKSLUTSKOMMENTARER

NOTER INNEHÅLL

NOT 1	Redovisningsprinciper	NOT 12	Materiella anläggningstillgångar	NOT 21	Eget kapital	NOT 31	Närstående
NOT 2	Intäkternas fördelning	NOT 13	Andelar i intresseföretag	NOT 22	Räntebärande skulder	NOT 32	Andelar i koncernföretag
NOT 3	Segmentsrapportering	NOT 14	Personaltillgångar och avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	NOT 23	Avsättningar	NOT 33	Rapport över kassaflöden
NOT 4	Förvärv av rörelse	NOT 15	Andra långfristiga värdepappersinnehav	NOT 24	Fakturerad men ej upparbetad intäkt	NOT 34	Händelser efter balansdagen
NOT 5	Övriga rörelseintäkter	NOT 16	Långfristiga fordringar och övriga fordringar	NOT 25	Övriga skulder	NOT 35	Viktiga uppskattningar och bedömningar
NOT 6	Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar	NOT 17	Kundfordringar	NOT 26	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	NOT 36	Uppgifter om moderbolaget
NOT 7	Arvode och kostnadsersättning till revisorer	NOT 18	Upparbetad men ej fakturerad intäkt	NOT 27	Värdering av finansiella tillgångar och skulder till verkligt värde	NOT 37	Fusion
NOT 8	Rörelsens kostnader fördelade på kostnadslag	NOT 19	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	NOT 28	Finansiella risker och finanspolicy	NOT 38	Effekter av kommande ändringar av redovisningsprincipier
NOT 9	Finansnetto	NOT 20	Kortfristiga placeringar och spärrade medel	NOT 29	Leasingavgifter avseende operationell leasing		
NOT 10	Skatter			NOT 30	Ställda säkerheter och eventualförpliktelser		
NOT 11	Immateriella anläggningstillgångar						

NOT 1 VÄSENTLIGA REDOVISNINGSPRINCIPER

Allmänna redovisningsprinciper

Koncernredovisningen upprättas från och med 1 januari 2009 i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningsuttalanden från IFRS Interpretations Committee (IFRIC) sådana de antagits av EU. Vidare har Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 1 Kompletterande regler för koncerner tillämpats.

Moderbolaget tillämpar Årsredovisningslagen och RFR 2 Redovisning för juridiska personer. I de fall moderbolaget tillämpar andra redovisningsprinciper än koncernen anges detta i slutet av denna not.

Bolagets säte med mera

Bolaget bedriver verksamhet i associationsformen aktieföretag och har sitt säte i Stockholm i Sverige. Huvudkontorets adress är Mikrofönvägen 28, 126 81 Stockholm.

Värderingsgrunder tillämpade vid upprättandet av de finansiella rapporterna

Tillgångar och skulder är redovisade till historiska anskaffningsvärden, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderats till verkligt värde. Finansiella tillgångar och skulder som värderats till verkligt värde består av finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet eller som finansiella tillgångar som kan säljas.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningarna och antagandena ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Bedömningar gjorda av företagsledningen vid tillämpningen av IFRS som har en

betydande inverkan på de finansiella rapporterna och gjorda uppskattningar som kan medföra väsentliga justeringar i det påföljande årets finansiella rapporter beskrivs närmare i not 35.

Nya eller ändrade relevanta IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

Koncernen har valt att inte förtidstillämpa några nya standarder eller tolkningsuttalanden vid upprättandet av dessa finansiella rapporter och planerar för närvarande ingen förtidstillämpning under kommande år.

Kommande ändringar av redovisningsprinciper

I juni 2011 publicerade IASB en ändrad IAS 19 Ersättningar till anställda. Den ska tillämpas för fr.o.m. 2013 års räkenskapsår. De huvudsakliga ändringar av denna redovisningsprincip redovisas i not 38 där även effekterna om den skulle tillämpas 2011 redovisas.

Rörelsesegmentrapportering

Ett rörelsesegment är en del av koncernen som bedriver verksamhet från vilken den kan generera intäkter och ådrar sig kostnader och för vilka det finns fristående finansiell information tillgänglig. Ett rörelsesegments resultat följs vidare upp av företagets högste verkställande beslutsfattare för att utvärdera resultatet samt för att kunna allokera resurser till rörelsesegmentet. Se not 3 för ytterligare beskrivning av indelningen och presentationen av rörelsesegment.

Koncernredovisning

Dotterföretag

I koncernredovisningen ingår dotterföretag där moderbolaget direkt, eller indirekt innehar mer än 50 % av rösterna.

Dotterföretag är företag i vilka moderföretaget direkt eller indirekt innehar mer än 50 % av röstetalet eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över den driftmässiga och finansiella styrningen. Dotterföretag inkluderas i koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet överförs till koncernen. De exkluderas ur koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet upphör.

Förvärvsmetoden används för redovisning av koncernens förvärv av dotterbolag. Anskaffningsvärdet för ett förvärv utgörs av verkligt värde på tillgångar som lämnats som ersättning, emitterade eget kapitalinstrument och uppkomna eller övertagna skulder per överlåtelsedagen. Transaktionsutgifter kostnadsförs direkt. Identifierbara förvärvade tillgångar och övertagna skulder och eventalförpliktelser i ett rörelseförvärv värderas inledningsvis till verkliga värden på förvärvsdagen, oavsett omfattning på eventuellt innehav utan bestämmande inflytande. Vid rörelseförvärv där överförd ersättning, eventuellt innehav utan bestämmande inflytande och verkligt värde på tidigare ägd andel (vid stegvisa förvärv) överstiger det verkliga värdet av förvärvade tillgångar och övertagna skulder som redovisas separat, redovisas skillnaden som goodwill. När skillnaden är negativ, sk förvärv till lågt pris redovisas skillnaden i årets resultat.

Koncerninterna transaktioner och balansposter samt realiserade vinster på transaktioner mellan koncernbolag elimineras. Även realiserade förluster elimineras men eventuella förluster betraktas som indikation på att ett nedskrivningsbehov kan föreligga. Redovisningsprinciperna för dotterbolag har i förekommande fall ändrats för att garantera en konsekvent tillämpning av koncernens principer.

Intresseföretag

Intresseföretag är alla de företag där koncernen har ett betydande men inte bestämmande inflytande, vilket i regel gäller för aktieinnehav som omfattar mellan 20 % och 50 % av rösterna. Innehav i intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden och värderas inledningsvis till anskaffningsvärde.

Omräkning av utländsk valuta

Funktionell valuta och rapporteringsvaluta

Poster som ingår i de finansiella rapporterna för de olika enheterna i koncernen är värderade i den valuta som används i den ekonomiska miljö där respektive företag huvudsakligen är verksam (funktionell valuta). I koncernredovisningen används svenska kronor (SEK) som är moderbolagets funktionella valuta och rapporteringsvaluta.

Transaktioner och balansposter

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan enligt de valutakurser som gäller på transaktionsdagen. Valutakursvinster och förluster som uppkommer vid betalning av sådana transaktioner och vid omräkning av monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta till balansdagens kurs, redovisas i resultaträkningen. Valutakursdifferenser på upplåning redovisas under finansiella poster, medan övriga kursdifferenser ingår i rörelseresultatet.

Utländska verksamheters finansiella rapporter

Resultat och finansiell ställning för alla utländska verksamheter som konsolideras i koncernredovisningen som har en annan funktionell valuta än rapporteringsvalutan, omräknas till koncernens rapporteringsvaluta enligt följande:

- tillgångar och skulder för var och en av balansräkningarna omräknas till balansdagskurs
- intäkter och kostnader för var och en av resultaträkningarna omräknas till genomsnittlig valutakurs
- alla valutakursdifferenser som uppstår redovisas via övrigt totalresultat som en separat del av eget kapital (omräkningsreserven)

Vid konsolidering förs valutakursdifferenser, som uppstår till följd av omräkning av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter via övrigt totalresultat till eget kapital. Vid avyttring av en utlandsverksamhet, helt eller delvis, förs de kursdifferenser som redovisats i eget kapital via övrigt totalresultat till att redovisas bland årets resultat. Goodwill och justeringar av verkligt värde som uppkommer vid förvärv av en utlandsverksamhet behandlas som tillgångar och skulder hos denna verksamhet och omräknas till balansdagens kurs.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt den indirekta metoden varvid justering sker för transaktioner som inte medför in- eller utbetalningar.

Intäkter

Intäkter redovisas i resultaträkningen när det är möjligt att beräkna inkomsten på ett tillförlitligt sätt och det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillfalla koncernen. Bolagets intäkter består primärt av intäkter från entreprenadavtal. Vid intäktsredovisningen tillämpas successiv vinstavräkning. Denna princip beskrivs nedan under avsnitt "Entreprenadavtal". Ränteintäkter intäktsredovisas över löptiden med tillämpning av effektivräntemetoden. Utdelningsintäkter redovisas när rätten att erhålla betalning har fastställts.

Entreprenaduppdrag

Bravida använder metoden för successiv vinstavräkning. Vid tillämpning av successiv vinstavräkning redovisas resultatet i takt med projektets färdigställandegrad. För bestämning av det resultat som vid en given tidpunkt har upparbetats krävs uppgifter om följande komponenter:

- Projektintäkt - värdet av samtliga till entreprenaduppdraget hänförliga intäkter.
- Projektkostnad samtliga mot projektintäkten svarande kostnader som är hänförliga till det enskilda projektet.
- Färdigställandegrad (upparbetningsgrad) - bokförda kostnader i förhållande till beräknande totala projektkostnader.

Utgifter som har uppstått under året men som avser framtida arbete inräknas inte i nedlagda projektkostnader när färdigställandegraden fastställs. Dessa redovisas som material- och varulager, förskott eller övriga tillgångar beroende på deras karaktär. Ändringar i omfattningen av uppdraget, anspråk och incitamentsersättningar inkluderas i projektintäkten i den utsträckning de har överenskommit med kunden och kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Som grundläggande villkor för successiv vinstavräkning gäller att projektintäkt och projektkostnad ska kunna storleksbestämmas på ett tillförlitligt sätt och att upparbetningsgraden fastställs på ett sätt som är relevant med avseende på kravet på tillförlitlighet.

För projekt där intäkter och kostnader inte tillförlitligt kan bestämmas vid bokslutstillfället tillämpas nollavräkning. Det innebär att projektet redovisas med en intäkt som motsvarar upparbetad kostnad, det vill säga resultatet tas upp till noll kronor i avvaktan på att en resultatbestämning kan göras. Så snart det är möjligt sker övergång till successiv vinstavräkning. Reservationer görs för beräknade förluster, det vill säga när projektkostnaderna beräknas överstiga den totala projektintäkten, och dessa belopp belastar årets resultat.

Bravida-koncernen redovisar som tillgång fordringar (balansposten "Upparbetade ej fakturerade intäkter") på beställare av entreprenaduppdrag för vilka projektkostnader och redovisade vinster (efter avdrag för redovisade förluster) överstiger fakturerade belopp. Delfakturerade belopp som ännu inte betalats av kunden och av beställaren innehållna belopp ingår i posten Kundfordringar. Bravida redovisar som skuld (balansposten "fakturerade ej upparbetade intäkter") alla skulder till beställare av entreprenaduppdrag för pågående uppdrag för vilka fakturerade belopp överstiger projektkostnader och redovisade vinster (efter avdrag för redovisade förluster).

Immateriella tillgångar

Goodwill

Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för rörelseförvärv och det verkliga värdet på koncernens andel av den förvärvade verksamhetens identifierbara nettotillgångar vid förvärvstillfället. Goodwill på förvärv av verksamhet redovisas som immateriella tillgångar. Goodwill testas årligen för att identifiera eventuellt nedskrivningsbehov och redovisas till anskaffningsvärdet minskat med ackumulerade nedskrivningar. Nedskrivningar av goodwill återförs inte. Vinst

eller förlust vid avyttring av en enhet inkluderar avyttrad del av redovisat värde på goodwill. Goodwill fördelas på kassagenererande enheter vid prövning av eventuellt nedskrivningsbehov.

Fördelningen görs på de kassagenererande enheter eller grupper av kassagenererande enheter som förväntas bli gynnade av det rörelseförvärv som gett upphov till goodwillposten.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter för en immateriell tillgång läggs till anskaffningsvärdet endast om de ökar de framtida ekonomiska fördelarna och utgifterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Avskrivningar

Avskrivningar baseras på ursprungliga anskaffningsvärden minskat med eventuella restvärden. Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över immateriella tillgångars nyttjandeperioder, såvida inte sådana nyttjandeperioder är obestämbara. Avskrivning sker från det datum då tillgångarna är tillgängliga för användning. Övriga immateriella tillgångar skrivs av enligt plan på 5 år. Nyttjandeperioderna omprövas minst årligen.

Materiella anläggningstillgångar

Byggnader och mark innefattar huvudsakligen lager och kontor. Alla materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången. Tillkommande utgifter läggs till tillgångens redovisade värde eller redovisas som en separat tillgång endast då det är sannolikt att de framtida ekonomiska förmåner som är förknippade med tillgången kommer att komma koncernen tillgodo och tillgångens anskaffningsvärde kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Redovisat värde på den ersatta delen tas bort från balansräkningen. Alla andra former av reparationer och underhåll redovisas som kostnader i resultaträkningen under den period de uppkommer.

Inga avskrivningar sker för mark. Avskrivningar på andra tillgångar, för att fördela deras anskaffningsvärde ner till det beräknade restvärdet över den beräknade nyttjandeperioden görs linjärt enligt följande:

Avskrivningsprinciper för materiella anläggningstillgångar

	Nyttjandeperiod
Byggnader	20 år
Nedlagda kostnader på annans fastighet	Under återstående hyresperiod
Maskiner och andra tekniska anläggningar	3–5 år
Inventarier, verktyg och installationer	3–10 år

Tillgångarnas restvärden och nyttjandeperioder prövas varje balansdag och justeras vid behov. Vinst eller förlust från avyttringen fastställs genom en jämförelse mellan försäljningsintäkten och det redovisade värdet och redovisas i övriga rörelseintäkter respektive rörelsekostnader i resultaträkningen.

Nedskrivningar av icke-finansiella tillgångar

För goodwill och andra immateriella tillgångar med en obestämd nyttjandeperiod görs årligen en prövning för att utvärdera om återvinningsvärdet, d.v.s. det högre av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärdet, överstiger redovisat värde. För andra icke-finansiella tillgångar görs en liknande prövning så snart det finns en indikation på att det redovisade värdet är för högt. Tillgångens värde skrivs ned till återvinningsvärdet så snart det visats att detta är lägre än redovisat värde.

Leasing

Anläggningstillgångar som disponeras via leasing klassificeras i enlighet med leasingavtalets ekonomiska innebörd. Leasing av anläggningstillgångar, där koncernen i allt väsentligt innehar de ekonomiska riskerna och fördelar förknippade med ägandet, klassificeras som finansiell leasing. Finansiell leasing redovisas som

anläggningstillgång vid leasingperiodens början till det lägre av leasingobjektets verkliga värde och nuvärdet av minimileasingavgifterna. Motsvarande betalningsförpliktelser redovisas som skuld i balansräkningen. Varje leasingbetalning fördelas mellan amortering av skulden och finansiella kostnader för att uppnå en fast räntesats för den redovisade skulden.

Den redovisade skulden ingår i balansräkningen post "Skuld avseende finansiell leasing". Räntedelen i de finansiella kostnaderna redovisas i resultaträkningen fördelat över leasingperioden så att varje leasingperiod belastas med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den under respektive period redovisade skulden. Anläggningstillgångar som innehas enligt finansiella leasingavtal skrivs av över den beräknade nyttjandeperioden. Bravida-koncernen har inte klassificerat något leasingkontrakt som finansiell leasing. Övriga leasingavtal klassificeras som operationell leasing. Betalningar som görs under leasingtiden kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden.

Finansiella tillgångar

Bravida klassificerar sina finansiella tillgångar i följande kategorier: finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen, finansiella tillgångar som kan säljas samt lånefordringar och kundfordringar. Klassificeringen är beroende av vilket syfte den finansiella tillgången förvärvades. Ledningen fastställer klassificeringen av de finansiella tillgångarna vid det första redovisningstillfället.

Allmänna principer

Köp och försäljning av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen - det datum då koncernen förbinder sig att köpa eller sälja tillgången. Finansiella instrument redovisas första gången till anskaffningskostnad plus transaktionskostnader, vilket gäller alla finansiella tillgångar som inte redovisas till verkligt värde via resultaträkningen. Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas första gången till verkligt värde, medan hänförliga transaktionskostnader redovisas i resultaträkningen. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och koncernen har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten. Finansiella tillgångar som kan säljas och finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas efter anskaffningstidpunkten till verkligt värde. Lånefordringar och kundfordringar redovisas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden.

Koncernen bedömer per varje balansdag om det finns objektiva bevis för att nedskrivningsbehov föreligger för en finansiell tillgång eller en grupp av finansiella tillgångar t.ex. att det ej är troligt att gäldenären kan uppfylla sina åtaganden. Nedskrivningsprövning av kundfordringar beskrivs nedan. Exempel på objektiva bevis är betydande finansiella svårigheter hos gäldenär, ett avtalsbrott såsom uteblivna eller försenade betalningar av räntor eller kapitalbelopp eller att det blir sannolikt att låntagaren kommer att gå i konkurs eller annan finansiell rekonstruktion.

Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultatet

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen är finansiella tillgångar som innehas för handel. En finansiell tillgång klassificeras i denna kategori om den förvärvades huvudsakligen i syfte att säljas inom kort. Eventuella derivat klassificeras som att de innehas för handel om de inte är identifierade som säkringar. En ränteswap värderas till verkligt värde med utgångspunkt från framtida diskonterade kassaflöden, vilket innebär att värdet varierar med ränteläget. Bravida uppfyller inte förutsättningarna för att tillämpa säkringsredovisning enligt IAS 39, varför värdeförändringen redovisas över resultaträkningen.

Finansiella tillgångar som kan säljas

Denna klass av finansiella instrument inom koncernen innehåller tillgångar som inte är derivat men som kan säljas. Tillgångar inom denna kategori klassificeras som anläggningstillgångar om ledningen inte har för avsikt att avyttra tillgången inom 12 månader efter balansdagen.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat. De har fastställda eller fastställbara betalningar och är inte noterade på en aktiv

marknad. De ingår i omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Kundfordringar och lånefordringar redovisas inledningsvis till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivvärmetemetoden, minskat med eventuell reserv för värdeminskning. En reserv bokförs för värdeminskning av kundfordringar när det finns objektiva bevis för att koncernen inte kommer att kunna erhålla alla belopp som är förfallna enligt fordringarnas ursprungliga villkor. Reservens storlek utgörs av skillnaden mellan tillgångens redovisade värde och nuvärdet av bedömda framtida kassaflöden. En nedskrivning av kundfordringar redovisas i resultaträkningen i funktionen "övriga rörelsekostnader" och en nedskrivning av lånefordringar redovisas som finansiell post.

Återföring av nedskrivningar

Nedskrivning av lånefordringar och kundfordringar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde återförs om en senare ökning av återvinningsvärdet objektivt kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen gjordes.

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkuransrisk beaktats. Anskaffningsvärdet beräknas enligt först in- först ut-principen (FIFU). Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten, med avdrag för tillämpliga rörliga försäljningskostnader. I egentillverkade halv- och helfabrikat består anskaffningsvärdet av direkta tillverkningskostnader och skäligen andel av indirekta tillverkningskostnader. Vid värdering har hänsyn tagits till normalt kapacitetsutnyttjande.

Likvida medel

I likvida medel ingår kassa, banktillgodohavanden och övriga kortfristiga placeringar med förfallodag inom tre månader från anskaffningstidpunkten.

Finansiella skulder

Bravida-koncernens finansiella skulder är indelade i följande kategorier:

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Derivatinstrument med negativa verkliga värden som inte uppfyller kriterierna för säkringsredovisning värderas till verkligt värde via resultaträkningen. För information om vilka derivatinstrument Bravida-koncernen redovisar hänvisas till avsnittet "Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen".

Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde

Upplåning samt övriga finansiella skulder, t.ex. leverantörsskulder ingår i denna kategori. Finansiella skulder värderas inledningsvis till verkligt värde, netto efter transaktionskostnader. Finansiella skulder värderas därefter till upplupet anskaffningsvärde och eventuell skillnad mellan erhållet belopp (netto efter transaktionskostnader) och återbetalningsbeloppet redovisas i resultaträkningen fördelat över låneperioden med tillämpning av effektivräntemetoden. Ränteskillnadsersättningar vid förtidsinlösen av lån redovisas i resultaträkningen vid lösentidpunkten. Lämnade utdelningar redovisas som skuld efter det att årsstämman godkänt utdelningen. Upplåning samt övriga finansiella skulder klassificeras som kortfristiga skulder om inte koncernen har en ovillkorlig rätt att skjuta upp betalning av skulden i åtminstone 12 månader efter balansdagen.

Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter och kostnader består av ränteintäkter på bankmedel, fordringar och räntebärande värdepapper, räntekostnader på lån, utdelningsintäkter, orealiserade och realiserade vinster och förluster på finansiella tillgångar och skulder. Räntekostnader belastar resultatet i den period till vilken de hänför sig utom till den del de ingår i en tillgångs anskaffningsvärde. En tillgång för vilken ränta kan inräknas i anskaffningsvärdet är en tillgång som med nödvändigheter tar en betydande tid i anspråk att färdigställa för avsedd användning. Aktivering av räntekostnader sker i enlighet med IAS 23, Låneutgifter. Fram till idag finns inga räntekostnader aktiverade i balansräkningen.

Inkomstskatter

Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som ska betalas eller erhålls avseende aktuellt år, justeringar avseende tidigare års aktuella skatt och förändringar i uppskjuten skatt. Värdering av samtliga skatteskulder/-fordringar sker till nominella belopp och görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas. För poster som redovisas i resultaträkningen redovisas även därmed sammanhängande skatteeffekter i resultaträkningen. Skatteeffekter av poster som redovisas direkt mot eget kapital redovisas mot eget kapital. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden på alla temporära skillnader som uppkommer mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller andra framtida skattemässiga avdrag redovisas i den utsträckning det är troligt att avdraget kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda redovisas i koncernredovisningen enligt IAS 19, Ersättningar till anställda.

Ersättningar till anställda efter avslutad anställning

I Danmark omfattas alla anställda av avgiftsbestämda planer. I Sverige omfattas huvuddelen av de anställda av en avgiftsbestämd plan men många omfattas av en förmånsbestämd pensionsplan. I Norge omfattas i stort sett alla anställda av en avgiftsbestämd pensionsplan.

I avgiftsbestämda planer betalar företaget fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har ingen förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Koncernens resultat belastas för kostnader i takt med att förmånerna intjänas.

I förmånsbestämda pensionsplaner utgår ersättningar till anställda och före detta anställda baserat på lön vid pensioneringen och antalet tjänsteår. Koncernen bär risken för att planen ska ge den utlovade ersättningen.

De förmånsbestämda pensionsplanerna är både fonderade och ofonderade. I de fall planerna är fonderade har tillgångar avskiljts i främst pensionsstiftelser. Dessa förvaltningstillgångar kan bara användas för att betala ersättningar enligt pensionsavtalen.

I balansräkningen redovisas nettot av beräknat nuvärde av förpliktelseerna och verkligt värde på förvaltningstillgångarna som antingen en avsättning eller en långfristig finansiell fordran.

Pensionskostnaden och pensionsförpliktelsen för förmånsbestämda pensionsplaner beräknas årligen av oberoende aktuarier. Åtagandet utgörs av nuvärdet av de förväntade framtida utbetalningarna. Diskonteringsräntan som används motsvarar räntan för förstklassiga bostadsobligationer (föregående statsobligationer) med en löptid som motsvarar den genomsnittliga löptiden för förpliktelseerna och valutan.

Vid fastställandet av förpliktelseens nuvärde och verkligt värde på förvaltningstillgångarna kan det uppstå aktuariella vinster och förluster. Dessa uppkommer antingen genom att det verkliga utfallet avviker från det tidigare gjorda antagandet, eller att antaganden ändras. Den del av de ackumulerade aktuariella vinsterna och förlusterna, vid föregående års utgång, som överstiger 10 % av det största av förpliktelseernas nuvärde och förvaltningstillgångarnas verkliga värde redovisas i resultatet över den förväntade genomsnittliga återstående tjänstgöringstiden för de anställda som omfattas av planen.

Den beskrivna redovisningsprincipen ovan tillämpas för koncernredovisningen. Moderföretaget och dotterföretagen redovisar förmånsbestämda pensionsplaner enligt lokala regler och föreskrifter i respektive land.

En avsättning (fordran) redovisas för särskild löneskatt i de fall att pensionskostnaden som fastställts enligt IAS 19 är högre (lägre) än den pensionskostnad som fastställs i juridisk person. Avsättningen (fordran) baseras på mellanskillnaden mellan dessa belopp. Avsättningen (fordran) nuvärdesberäknas ej.

Ersättningar vid uppsägning

En avsättning redovisas i samband med uppsägningar av personal endast om företaget är bevisligen förpliktigt att avsluta en anställning före den normala tidpunkten eller när ersättningar lämnas som ett erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång. I de fall företaget säger upp personal upprättas en detaljerad plan som minst innehåller arbetsplats, befattningar och ungefärligt antal berörda personer samt ersättningsarna för varje personalkategori eller befattning och tiden för planens genomförande.

Avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när företaget har ett legalt eller informellt åtagande som en följd av en inträffad händelse och det är troligt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera åtagandet och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Garantireserv

En avsättning redovisas när den underliggande produkten eller tjänsten har sålts. Efter slutförd installation löper en garantiperiod normalt 24 månader. Garantiansättningen är beräknad utifrån tidigare års garantiutgifter och en beräkning av framtida garantirisik.

Omstruktureringsreserv

En avsättning redovisas när en detaljerad omstruktureringsplan har fastställts och omstruktureringen har antingen påbörjats eller annonserats offentligt. Ingen avsättning görs för framtida rörelsekostnader.

Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser)

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffande händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolaget upprättar sin årsredovisning enligt Årsredovisningslagen och Rådet för finansiell rapportering, RFR 2 Redovisning för juridisk person. RFR 2 innebär att moderbolagets årsredovisning för den juridiska personen ska tillämpa samtliga av EU godkända IFRS uttalanden så långt detta är möjligt inom ramen för Årsredovisningslagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Moderbolaget upprättar en rapport över totalresultatet.

Skillnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper

Skillnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper framgår nedan. De angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter.

Ändrade redovisningsprinciper

I september 2011 meddelade Rådet att de beslutat att dra tillbaka UFR 2 Koncernbidrag och aktieägartillskott. Detta får effekt på moderbolaget Bravida AB's redovisning då de nu redovisar erhållna och lämnade koncernbidrag som en finansiell post.

Dotterbolag

Andelar i dotterbolag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdemetoden. Detta innebär att transaktionsutgifter inkluderas i det redovisade värdet för innehav i dotterföretag. I koncernredovisningen redovisas transaktionsutgifter hänförliga till dotterföretag direkt i resultatet när de uppkommer.

Villkorade köpeskillingar värderas utifrån sannolikheten av att köpeskillingen kommer att utgå. Eventuella förändringar av avsättningen/fordran läggs på/reducerar anskaffningsvärdet. I koncernredovisningen redovisas villkorade köpeskillingar till verkligt värde med värdeförändringar över resultatet.

Förvärv till lågt pris som motsvarar framtida förväntade förluster och kostnader upplöses under de förväntade perioderna de förlusterna och kostnaderna uppkommer. Förvärv till lågt pris som uppkommer av andra orsaker redovisas som avsättning till den del den inte överstiger verkligt värde på förvärvade identifierbara icke-monetära tillgångar. Den del som överstiger detta värde intäktsförs omedelbart. Den del som inte överstiger verkligt värde på förvärvade identifierbara icke-monetära tillgångar intäktsförs på ett systematiskt sätt över en period som beräknas på kvarvarande vägd genomsnittlig nyttjandeperiod för de förvärvade identifierbara tillgångarna som är avskrivningsbara. I koncernredovisningen redovisas förvärv till lågt pris direkt i resultatet

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Moderbolaget aktiverar aktieägartillskott i aktier och andelar, i den mån nedskrivning ej erfordras, och hos mottagaren förs aktieägartillskott direkt mot eget kapital.

Erhållna koncernbidrag redovisas som en finansiell intäkt i resultatet, enligt samma principer som en erhållen utdelning. Lämnade koncernbidrag redovisas som en finansiell intäkt.

Leasade tillgångar

I moderbolaget redovisas samtliga leasingavtal enligt reglerna för operationell leasing.

Uppställningsform för resultat- och balansräkningen

Moderbolaget följer ÅRLs uppställningsform för resultat och balansräkning, vilket bland annat innebär en annan uppställningsform för eget kapital och att avsättningarna redovisas som en egen huvudrubrik i balansräkningen.

Koncernuppgifter

Företaget är ett helägt dotterföretag till Scandinavian Installation Acquisition AB (org.nr 556713-6519) med säte i Stockholm. Det högsta bolag som i koncernen upprättar koncernredovisning är Bravida HoldCo S.à.r.l. (registreringsnr B-122.235) med säte i Luxemburg. Den koncernredovisningen finns att tillgå hos Bravida AB.

Av moderföretagets totala inköp och försäljning mätt i kronor avser 27 (0) % av inköpen och 95 (100) % av försäljningen andra företag inom hela den företagsgrupp som företaget tillhör.

NOT 2 INTÄKTERNAS FÖRDELNING

Koncernen	2011-01-01 -2011-12-31	2010-01-01 -2010-12-31
Fakturering	10 822 605	10 352 649
Förändring pågående arbete för annans räkning	-55 011	-7 794
Nettoomsättning	10 767 594	10 344 855

Intäkter per väsentligt intäktslag

Koncernen	2011-01-01 -2011-12-31	2010-01-01 -2010-12-31
Entreprenader	5 278 409	5 393 111
Service	5 489 185	4 951 744
Nettoomsättning	10 767 594	10 344 855

NOT 3 SEGMENTSRAPPORTERING

Koncernens verksamhet styrs och följs upp per geografisk marknad av högsta verkställande beslutsfattaren. Bravida är operativt uppbyggt av divisioner som motsvarar dessa geografiska marknader. Internpris mellan koncernens olika segment är satta utifrån principen om "arm-längds avstånd" d v s mellan parter som är oberoende av varandra, välinformerade och med ett intresse av att transaktionerna genomförs. Ingen av bolagens kunder genererar mer än 5 % av koncernens totala intäkter. För uppgift om anläggningstillgångar per segment se Not 11 avseende goodwill.

Geografiska marknader

Geografiska marknader utgör bolagets rörelsesegment. Koncernens geografiska marknader omfattar divisionerna Nord, Stockholm och Syd i Sverige samt Norge och Danmark. Inom de geografiska marknaderna bedrivs verksamhet inom el, vs, ventilation och övrigt.

2011	Nord	Stockholm	Syd	Norge	Danmark	Koncern-gemensamt	Eliminering och övrigt	Summa
INTÅKTER								
Extern nettoomsättning	1 953 832	1 827 346	3 129 670	2 328 069	1 522 394	6 283	–	10 767 594
Intern nettoomsättning	15 816	52 984	8 602	2	–	203 629	-281 033	–
Nettoomsättning¹⁾	1 969 648	1 880 330	3 138 272	2 328 071	1 522 394	209 912	-281 033	10 767 594
Rörelsekostnader	-1 829 653	-1 770 204	-2 928 268	-2 227 342	-1 465 278	-164 044	281 033	-10 103 756
Avskrivningar av immateriella anläggningstillgångar	–	-400	–	–	–	–	–	-400
Rörelseresultat	139 995	109 726	210 004	100 729	57 116	45 868	–	663 438

1) Extern nettoomsättning i Sverige uppgick till 6 917 131 tsek.

2010	Nord	Stockholm	Syd	Norge	Danmark	Koncern-gemensamt	Eliminering och övrigt	Summa
INTÅKTER								
Extern nettoomsättning	1 819 990	1 787 516	2 923 797	2 289 008	1 519 248	5 296	–	10 344 855
Intern nettoomsättning	10 234	52 338	7 403	2 403	73	191 891	-264 342	–
Nettoomsättning¹⁾	1 830 224	1 839 854	2 931 200	2 291 411	1 519 321	197 187	-264 342	10 344 855
Rörelsekostnader	-1 696 947	-1 724 189	-2 747 360	-2 156 325	-1 502 238	-155 015	258 129	-9 723 945
Avskrivningar av immateriella anläggningstillgångar	–	-400	–	–	–	–	–	-400
Rörelseresultat	133 277	115 265	183 840	135 086	17 083	42 172	-6 213	620 510

1) Extern nettoomsättning i Sverige uppgick till 6 536 600 tsek.

Teknikområden

Koncernen består av teknikområdena el, vs, ventilation och övrigt.

2011	EI	VS	Ventilation	Övrigt	Summa
Extern försäljning	5 880 512	2 922 422	1 502 494	462 166	10 767 594
2010	EI	VS	Ventilation	Övrigt	Summa
Extern försäljning	5 872 169	2 586 962	1 517 447	368 277	10 344 855

NOT 4 FÖRVÄRV AV RÖRELSE

Bravida genomförde under 2011 följande förvärv:

Förvärvad enhet	Division	Art	Förvärvstidpunkt	Antal anställda	Beräknad årsomsättning
Projektledningsverksamhet, Stockholm	Stockholm	Bolag	1-jan	19	25
VS-verksamhet, Oslo	Norge	Bolag	7-jan	50	80
Sprinkler-verksamhet, Kinna	Stockholm	Bolag 70%	1-juli	50	60
VS-verksamhet, Hässleholm	Syd	Rörelse	15-aug	17	20
VS-verksamhet, Norrköping	Nord	Rörelse	31-aug	10	12
VS-verksamhet, Oslo	Norge	Bolag	26-sep	35	55
VS-verksamhet, Höganäs	Syd	Rörelse	1-nov	6	7
Vilande bolag, Stockholm	Stab	Bolag	1-apr	–	–

Om förvärven hade inträffat per den 1 januari hade koncernens omsättning och rörelseresultat ökat med drygt 2 procent. Inga avyttringar har skett under året.

Effekter av förvärv 2011

Förvärvet har följande effekter på koncernens tillgångar och skulder.

	Redovisat värde i bolagen före förvärvet	Verkligt värde, justering	Verkligt värde redovisat i koncernen
Immateriella tillgångar	1 388	-8	1 380
Övriga anläggningstillgångar	4 687	21 786	26 473
Övriga omsättningstillgångar	58 955	-7 989	50 966
Likvida medel	6 955	-	6 955
Långfristiga skulder	-	-	-
Kortfristiga skulder	-63 943	-17 194	-81 137
Netto identifierbara tillgångar och skulder	8 042	-3 405	4 637
Koncerngoodwill			70 950
Anskaffningsvärde			75 587
Skuldförd köpeskilling			14 484
Likvida medel (förvärvad)			1 542
Nettoeffekt på likvida medel			-59 561
Beräkning av anskaffningsvärde			
Erlagd köpeskilling, kontant			61 103
Skuldförd köpeskilling			14 484
Anskaffningsvärde			75 587

Bravida genomförde under 2010 följande förvärv:

Förvärvad enhet	Division	Art	Förvärvstidpunkt	Antal anställda	Beräknad årsomsättning
Einstallationsverksamhet Fyn	Danmark	Rörelse	1-sep	10	11
Einstallationsverksamhet Narvik	Norge	Rörelse	1-okt	20	25
EI- och datakommunikation Malmö	Syd	Rörelse	1-dec	25	30

Om förvärven hade inträffat per den 1 januari hade koncernens omsättning och rörelseresultat ökat med mindre än 1 procent.

Under året har en mindre verksamhet med 24 anställda avyttrats i Helgeland i Norge, vilket gav en realisationsvinst om 0,4 MSEK. Verksamheten omsatte ca 30 MSEK på årsbasis med ett litet negativt rörelseresultat.

Effekter av förvärv 2010

Förvärvet har följande effekter på koncernens tillgångar och skulder.

	Redovisat värde i bolagen före förvärvet	Verkligt värde, justering	Verkligt värde redovisat i koncernen
Immateriella tillgångar	-	-	-
Övriga anläggningstillgångar	1 079	-	1 079
Övriga omsättningstillgångar	592	-	592
Likvida medel	-	-	-
Långfristiga skulder	-	-	-
Kortfristiga skulder	-	-	-
Netto identifierbara tillgångar och skulder	1 671	0	1 671
Koncerngoodwill			1 533
Anskaffningsvärde			3 204
Skuldförd köpeskilling			200
Likvida medel (förvärvad)			0
Nettoeffekt på likvida medel			-3 004
Beräkning av anskaffningsvärde			
Erlagd köpeskilling, kontant			3 004
Skuldförd köpeskilling			200
Anskaffningsvärde			3 204

NOT 5 ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-01-01 - 2011-12-31	2010-01-01 - 2010-12-31	2011-01-01 - 2011-12-31	2010-01-01 - 2010-12-31
Vinst vid försäljning av aktier i dotterbolag	-	325	-	-
Management fee	-	-	80 591	-
Intäkter från kapitalförsäkringar	-	-	3 840	-
Övrigt	-	-	2 000	1 204
	-	325	86 431	1 204

NOT 6 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES ERSÄTTNINGAR

Medelantal medarbetare	2011-01-01 - 2011-12-31	varav kvinnor	2010-01-01 - 2010-12-31	varav kvinnor
MODERBOLAGET				
Sverige	15	20,5 %	–	0,0 %
Totalt i moderbolaget	15	20,5 %	–	0,0 %
DOTTERBOLAGEN				
Sverige	4 810	5,9 %	4 658	5,6 %
Danmark	1 910	6,8 %	1 292	7,0 %
Norge	1 213	5,7 %	1 878	5,7 %
Slovakien	7	0,0 %	6	0,0 %
Totalt i dotterbolagen	7 940	6,1 %	7 834	5,9 %
Koncernen totalt	7 955	6,1 %	7 834	5,9 %

Könsfördelning i företagsledningen	2011-12-31	2010-12-31
	Andel kvinnor	
MODERBOLAGET		
Styrelsen	0,0 %	0,0 %
Övriga ledande befattningshavare	0,0 %	0,0 %
KONCERNEN TOTALT		
Styrelsen	0,0 %	0,0 %
Övriga ledande befattningshavare	0,0 %	0,0 %

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader	2011-01-01 - 2011-12-31	2010-01-01 - 2010-12-31		
	Löner och ersättningar	Sociala kostnader	Löner och ersättningar	Sociala kostnader
MODERBOLAGET				
(varav pensionskostnad)	35 297 (8 509)	8 660 (–)	300 (–)	31 (–)
DOTTERBOLAGEN				
(varav pensionskostnad)	3 844 300 (221 437)	753 484 (30 395)	3 842 247 (239 241)	744 532 (35 898)
Koncernen totalt (varav pensionskostnad)	3 879 597 (229 946)	762 144 (30 395)	3 842 547 (239 241)	744 563 (35 898)

Löner och andra ersättningar fördelade per land och mellan styrelseledamöter m. fl. och övriga anställda	2011-01-01 - 2011-12-31		2010-01-01 - 2010-12-31	
	Styrelse och VD	Övriga anställda	Styrelse och VD	Övriga anställda
MODERBOLAGET				
Sverige (varav tantiem o.d.)	12 205 (3 800)	23 092 (3 798)	300 (–)	– (–)
DOTTERBOLAGEN				
Sverige (varav tantiem o.d.)	– (–)	2 173 687 (55 801)	12 149 (3 440)	1 878 644 (49 417)
Danmark (varav tantiem o.d.)	3 016 (606)	639 837 (6 386)	2 846 (–)	661 740 (2 173)
Norge (varav tantiem o.d.)	7 416 (2 264)	1 018 051 (11 514)	3 097 (1 041)	958 153 (15 955)
Slovakien (varav tantiem o.d.)	– (–)	2 293 (–)	– (–)	2 381 (–)
Dotterföretag totalt (varav tantiem o.d.)	10 432 (2 870)	3 833 868 (73 701)	18 092 (4 481)	3 500 918 (67 545)
Koncernen totalt (varav tantiem o.d.)	22 637 (6 670)	3 856 960 (77 499)	18 392 (4 481)	3 500 918 (67 545)

Ledande befattningshavares förmåner

Under året tillsattes en kompensationskommitté bestående av olika styrelseledamöter med uppdrag att granska och besluta i frågor om ersättningar till ledande befattningshavare men även övergripande tantiem.

Arvodet till moderbolagets styrelse uppgick till 100 tkr på årsbasis till styrelsens ordförande och styrelseledamöterna. Till ledamöter i revisionsutskottet uppgick arvodet till 30 tkr och till ordföranden i utskottet uppgick arvodet till 75 tkr. Till ledamöter i kompensationskommittén uppgick arvodet till 15 tkr och till ordföranden i kommittén uppgick arvodet till 40 tkr.

Ersättningen till ledande befattningshavare har till största del bestått av fast lön och rörlig ersättning. För verkställande direktören gäller en uppsägningstid om sex månader, och från företags sida 12 månader. Vid uppsägning har VD rätt till avgångsvederlag motsvarande 6 månaders lön. Övriga ledande befattningshavare har en uppsägningstid om sex månader. VD har en individuell tjänste pensionsförsäkring med en pensionspremie på 40 procent av grundlönen. Övriga ledande befattningshavare har rätt till tjänstepension enligt avtal.

Ersättningar och övriga förmåner under 2011	Grundlön/ Styrelsearvode	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensions- kostnad	Summa
Styrelsens ordförande, Jan Åkesson	140	–	–	–	140
Styrelseledamot, Lars-Ove Håkansson	100	–	–	–	100
Styrelseledamot, Thomas Erséus	130	–	–	–	130
Styrelseledamot, Thomas Tarnowski	130	–	–	–	130
Styrelseledamot, Magnus Lindquist	–	–	–	–	–
Styrelseledamot, Kjell Åkesson	115	–	–	–	115
Styrelsesuppleant, Fredrik Brynildsen	–	–	–	–	–
Verkställande Direktör, Mats O Paulsson ¹⁾	2 103	1 200	83	1 034	4 420
Fd. Verkställande Direktör, Torbjörn Torell	4 647	2 600	108	670	8 025
Övriga ledande befattningshavare ²⁾	16 363	9 333	352	3 594	29 642
	23 727	13 133	543	5 298	42 702

1) Mats O Paulsson tillträdde som VD den 5 maj 2011.

2) Gruppen övriga ledande befattningshavare bestod under året av 7 personer

Ersättningar och övriga förmåner under 2010	Grundlön/ Styrelsearvode	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensions- kostnad	Summa
Styrelsens ordförande, Jan Åkesson	–	–	–	–	–
Styrelseledamot Lars-Ove Håkansson	100	–	–	–	100
Styrelseledamot Thomas Erséus	100	–	–	–	100
Styrelseledamot Thomas Tarnowski	–	–	–	–	–
Styrelseledamot Magnus Lindquist	–	–	–	–	–
Styrelseledamot Mats O Paulsson	100	–	–	–	100
Styrelseledamot Kjell Åkesson	–	–	–	–	–
Verkställande Direktör, Torbjörn Torell	3 287	1 642	184	1 294	6 407
Övriga ledande befattningshavare ¹⁾	13 488	5 256	332	3 265	22 341
	17 075	6 898	516	4 559	29 048

1) Gruppen övriga ledande befattningshavare bestod under året av 7 personer

NOT 7 ARVODE OCH KOSTNADERSÄTTNING TILL REVISORER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-01-01 -2011-12-31	2010-01-01 -2010-12-31	2011-01-01 -2011-12-31	2010-01-01 -2010-12-31
KPMG				
Revisionsuppdrag	3 559	3 352	532	290
Revisionsuppdrag utöver revisionsuppdraget	59	31	–	–
Skatterådgivning	381	294	–	–
Andra uppdrag	350	367	89	40
ÖVRIGA				
Andra uppdrag	325	–	–	–
	4 674	4 044	621	330

NOT 8 RÖRELSENS KOSTNADER FÖRDELADE PÅ KOSTNADSSLAG

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-01-01 -2011-12-31	2010-01-01 -2010-12-31	2011-01-01 -2011-12-31	2010-01-01 -2010-12-31
Kostnader för material	3 200 850	3 101 406	-4 006	–
Underentreprenörer och köpta tjänster inom produktion	1 108 156	926 001	–	–
Personalkostnader	4 744 093	4 579 727	49 283	–
Avskrivningar	13 126	14 715	–	–
Bilkostnader	318 095	290 694	715	–
Lokalkostnader	192 605	185 543	126	–
Konsultarvoden	71 176	74 971	5 402	331
IT-kostnader och telefoni	105 739	116 921	-2 426	–
Resekostnader	44 791	46 491	1 755	–
Övriga rörelsekostnader	305 546	388 202	19 492	635
	10 104 177	9 724 671	70 341	966

NOT 9 FINANSNETTO

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-01-01 - 2011-12-31	2010-01-01 - 2010-12-31	2011-01-01 - 2011-12-31	2010-01-01 - 2010-12-31
RESULTAT FRÅN ANDELAR I KONCERNFÖRETAG				
Utdelning			189 495	861 789
Erhållna koncernbidrag från dotterföretag			242 293	213 195
Realisationsresultat vid avyttring av dotterföretag			3 342	–
			435 130	1 074 984
FINANSIELLA INTÄKTER				
Ränteintäkter, koncernföretag	–	–	7 238	36 853
Ränteintäkter, övriga	3 022	8 600	2 042	723
Valutakursvinster	929	–	963	35
Dröjsmålsräntor	3 395	2 525	21	–
Övrigt	2 239	1 145	–	–
	9 585	12 270	10 264	37 611
FINANSIELLA KOSTNADER				
Räntekostnader, koncernföretag	–	–	-28 065	-12 856
Räntekostnader, övriga	-32 056	-26 273	-30 494	-14 141
Valutakursförluster	–	-464	–	–
Dröjsmålsräntor	-737	-1 573	–	–
Övrigt	-24 526	-31 497	-18 511	-29 481
	-57 319	-59 807	-77 070	-56 478
Finansnetto	-47 734	-47 537	368 320	1 024 179

NOT 10 SKATTER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-01-01 - 2011-12-31	2010-01-01 - 2010-12-31	2011-01-01 - 2011-12-31	2010-01-01 - 2010-12-31
AKTUELL SKATTEKOSTNAD (-)/SKATTEINTÄKT (+)				
Periodens skattekostnad	-45 560	-91 371	-29 517	-36 723
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	-86	-145	-	-
	-45 646	-91 516	-29 517	-36 723
UPPSKJUTEN SKATTEKOSTNAD (-)/SKATTEINTÄKT (+)				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-20 066	23 926	-10 257	-
Uppskjuten skatteintäkt i under året aktiverat underskottsavdrag	5 520	-	-	-
Uppskjuten skattekostnad till följd av utnyttjande av tidigare aktiverat skattevärde i underskottsavdrag	-13 342	-67 034	-	-5 009
Förvärvad uppskjuten skattefordran	-22 199	-	-	-
Uppskjuten skatt avseende obeskattade reserver	-10 394	-26 251	-	-
	-60 481	-69 359	-10 257	-5 009
Totalt redovisad skattekostnad/skatteintäkt	-106 127	-160 875	-39 774	-41 732
AVSTÄMNING AV EFFEKTIV SKATT				
Resultat före skatt	615 683	572 972	347 005	1 020 457
Skatt enl. gällande skattesats för moderföretaget	-161 925	-150 692	-91 262	-268 380
Effekt av andra skattesatser för utländska dotterföretag	-796	-1 688	-	-
Koncernjustering av kursdifferenser interna lån	-115	-1 986	-	-
Andra icke-avdragsgilla kostnader	-13 113	-9 686	-144	-3
Avdragsgilla ej resultatpåverkande poster	2 170	1 413	-	-
Ej skattepliktiga intäkter	2 430	1 943	1 987	-
Aktivering av underskottsavdrag hänförlig till tidigare år	3 146	-	-	-
Aktivering av temporära skillnader utan motsvarande aktivering av uppskjuten skatt hänförlig till tidigare år	3 592	-	-	-
Utnyttjande av tidigare ej aktiverade underskottsavdrag	59 104	-34	-	-
Skatt hänförlig till tidigare år	-87	-145	-	-
Schablonränta på periodiseringsfond	-533	-	-193	-
Ej skattepliktiga intäkter, utdelning	-	-	49 838	226 651
Redovisad effektiv skatt	-106 127	-160 875	-39 774	-41 732

Skatt hänförlig till övrigt totalresultat

Ingen skattekostnad är hänförlig till övrigt totalresultat

Redovisade uppskjutna skattefordringar och -skulder

Uppskjutna skattefordringar och -skulder hänför sig till följande:

Koncernen	2011-12-31		2010-12-31	
	Uppskjuten skattefordran	Uppskjuten skatteskuld	Uppskjuten skattefordran	Uppskjuten skatteskuld
Immateriella anläggningstillgångar	–	-157		
Materiella anläggningstillgångar	6 240	–	8 421	–
Finansiella anläggningstillgångar	–	–	8	–
Lager	612	–	546	–
Kundfordringar	3 211	–	1 622	–
Pensionsavsättningar	–	-42 442	–	-38 496
Avsättningar projekt	–	-56 901	–	-57 829
Garantiavsättningar	14 039	–	13 939	–
Övriga avsättningar	4 351	–	21 006	–
Periodiseringsfonder	–	-36 143	–	-26 251
Övrigt	52 953	–	54 955	–
Underskottsavdrag	111 151	–	115 946	–
Summa	192 557	-135 643	216 443	-122 576
Nettotillgång	56 914		93 867	

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
SPECIFIKATION PER LAND				
Sverige	-64 876	-48 640	–	–
Norge	151 284	171 145	–	–
Danmark	-29 494	-28 638	–	–
	56 914	93 867	–	–

Sverige har en bolagsskattesats på 26,3%. Norge har en bolagsskattesats på 28%. Danmark har en bolagsskattesats på 25%.

Förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader och underskottsavdrag

Koncernen 2011	Belopp per 1 jan 2011	Redovisat över resultaträkning	Redovisat mot eget kapital	Förvärv/avyttring av företag	Belopp per 31 dec 2011
Underskottsavdrag	115 946	-89 213		84 418	111 151
Obeskattade reserver	-26 251	-10 394		-68	-36 713
Materiella anläggningstillgångar	8 421	-1 764		-4	6 653
Kundfordringar	1 622	1 429		160	3 211
Avsättningar projekt	-57 829	928			-56 901
Garantiavsättningar	13 939	100			14 039
Pensioner	-38 496	-3 617		-329	-42 442
Övrigt	76 515	-18 603		4	57 916
Summa	93 867	-121 134	0	84 181	56 914

Koncernen 2010	Belopp per 1 jan 2010	Redovisat över resultaträkning	Redovisat mot eget kapital	Förvärv/avyttring av företag	Belopp per 31 dec 2010
Underskottsavdrag	194 381	-78 435			115 946
Obeskattade reserver	-555	-25 696			-26 251
Materiella anläggningstillgångar	20 169	-11 748			8 421
Kundfordringar	10 964	-9 342			1 622
Avsättningar projekt	-118 776	60 947			-57 829
Garantiavsättningar	11 835	2 104			13 939
Pensioner	-27 467	-11 029			-38 496
Övrigt	86 374	-9 859			76 515
Summa	176 925	-83 058	0	0	93 867

Moderbolaget 2011	Belopp per 1 jan 2011	Redovisat över resultaträkning	Redovisat mot eget kapital	Förvärv/avytt- ring av företag	Belopp per 31 dec 2011
Underskottsavdrag	0	0			0
Summa	0	0	0	0	0

Moderbolaget 2010	Belopp per 1 jan 2010	Redovisat över resultaträkning	Redovisat mot eget kapital	Förvärv/avytt- ring av företag	Belopp per 31 dec 2010
Underskottsavdrag	5 009	-5 009			0
Summa	5 009	-5 009	0	0	0

NOT 11 IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Koncernen 2011-12-31	Goodwill	Övriga immateriella	Totalt
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN			
Vid årets början	2 141 352	2 000	2 143 352
Nyanskaffningar	70 950	–	70 950
Årets valutakursdifferenser	-1 336	–	-1 336
Vid årets slut	2 210 966	2 000	2 212 966
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN			
Vid årets början	–	-1 600	-1 600
Årets avskrivning enligt plan	–	-400	-400
Vid årets slut	–	-2 000	-2 000
ACKUMULERADE NEDSKRIVNINGAR			
Vid årets början	-7 644	–	-7 644
Vid årets slut	-7 644	–	-7 644
Redovisat värde vid periodens början	2 133 708	400	2 134 108
Redovisat värde vid periodens slut	2 203 322	–	2 203 322

Koncernen 2010-12-31	Goodwill	Övriga immateriella	Totalt
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN			
Vid årets början	2 156 783	6 947	2 163 730
Nyanskaffningar	1 838	–	1 838
Omklassificeringar	1 165	-4 947	-3 782
Årets valutakursdifferenser	-18 434	–	-18 434
Vid årets slut	2 141 352	2 000	2 143 352
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN			
Vid årets början	–	-4 982	-4 982
Omklassificeringar	–	3 782	3 782
Årets avskrivning enligt plan	–	-400	-400
Vid årets slut	–	-1 600	-1 600
ACKUMULERADE NEDSKRIVNINGAR			
Vid årets början	-7 644	–	-7 644
Vid årets slut	-7 644	–	-7 644
Redovisat värde vid periodens början	2 149 139	1 965	2 151 104
Redovisat värde vid periodens slut	2 133 708	400	2 134 108

Nedskrivningsprövningar för kassagenererande enheter innehållande goodwill

Följande kassagenererande enheter – har betydande redovisade goodwillvärden i förhållande till koncernens totala redovisade goodwillvärden:

Koncernen	2011-12-31	2010-12-31
Bravida Sverige	1 584 339	1 559 167
Division Danmark	313 286	313 884
Division Norge	305 697	260 657
	2 203 322	2 133 708
Enheter utan betydande goodwillvärden	0	0
	2 203 322	2 133 708

Nedskrivningar av goodwill

För de kassagenererande enheter där beräkning av återvinningsvärdet genomförts och nedskrivningsbehov ej har identifierats, är det företagsledningens bedömning att inga rimligt möjliga förändringar i viktiga antaganden skulle föranleda att återvinningsvärdet skulle understiga det redovisade värdet.

Metod för beräkning av återvinningsvärde

För samtliga goodwillvärden har återvinningsvärdet framtagits genom en beräkning av nyttjandevärdet för den kassagenererande enheten. Beräkningsmodellen bygger på en diskontering av framtida prognostiserade kassaflöden som ställts mot enhetens redovisade värden. De framtida kassaflödena har baserats på 5-årsprognoser framtagna av ledningen för respektive kassagenererande enhet. Vid test av goodwill har en evig horisont antagits och extrapolering av kassaflöden för åren efter prognosperioden har baserats på tillväxttakt fr o m år 6 på 2 - 5 procent.

Viktiga variabler vid beräkning av nyttjandevärde:

Följande variabler är väsentliga och gemensamma för samtliga kassagenererande enheter vid beräkningar av nyttjandevärdet.

Omsättning: Verksamhetens konkurrenskraft, förväntad konjunkturutveckling för byggproduktion, allmän samhällsekonomisk utveckling, investeringsplaner för offentliga och kommunala beställare, ränteläge och lokala marknadsförutsättningar.

Rörelsemarginal: Historisk lönsamhetsnivå och effektivitet för verksamheten, tillgång till nyckelpersoner och kvalificerad arbetskraft, samarbetsförmåga med kunder/kundrelationer, tillgång till interna resurser, kostnadsutveckling för löner, material och underentreprenörer.

Rörelsekapitalbehov: Bedömning utifrån varje enskilt fall om nivån på rörelsekapitalet återspeglar verksamhetens behov eller behöver justeras för prognosperioderna. För utvecklingen framåt är ett rimligt eller försiktigt antagande att det följer omsättningstillväxten.

Investeringsbehov: Verksamheternas investeringsbehov bedöms utifrån de investeringar som krävs för att uppnå prognostiserade kassaflöden i utgångsläget, det vill säga utan expansionsinvesteringar. I normalfallet har investeringsnivån motsvarat avskrivningstakten på materiella anläggningstillgångar.

Skattebelastning: Skattesatsen i prognoserna baseras på Bravidas förväntade skattesituation i respektive land avseende skattesats, underskottsavdrag mm.

Diskonteringsränta: Prognostiserade kassaflöden samt restvärde diskonteras till nuvärde med en vägd kapitalkostnad enligt WACC (Weighted average cost of capital). Räntenivån på lånat kapital är satt till den genomsnittliga räntenivån på koncernens nettoskuldssättning. Avkastningskravet på eget kapital är uppbyggt enligt Capital Asset Pricing Model. I genomförda beräkningar av nyttjandevärde har en vägd diskonteringsränta före skatt om cirka 8 procent använts.

NOT 12 MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Koncernen 2011-12-31	Byggnader och mark	Maskiner och inventarier	Totalt
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN			
Vid årets början	2 052	143 516	145 568
Nyanskaffningar	900	8 327	9 227
Förvärv av dotterföretag	–	14 699	14 699
Avyttringar och utrangeringar	-6	-10 841	-10 847
Omklassificeringar	–	-304	-304
Årets valutakursdifferenser	–	-5 192	-5 192
	2 946	150 205	153 151
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN			
Vid årets början	-638	-110 355	-110 993
Förvärv av dotterföretag	–	-9 892	-9 892
Avyttringar och utrangeringar	–	9 850	9 850
Omklassificeringar	–	304	304
Årets avskrivning enligt plan på anskaffningsvärden	-88	-12 640	-12 728
Årets valutakursdifferenser	–	4 021	4 021
	-726	-118 712	-119 438
ACKUMULERADE NEDSKRIVNINGAR			
Vid årets början	–	-316	-316
Avyttringar och utrangeringar	–	316	316
	–	–	–
Redovisat värde vid periodens slut	2 220	31 493	33 713
Koncernen 2010-12-31			
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN			
Vid årets början	2 052	246 039	248 091
Nyanskaffningar	–	7 259	7 259
Avyttringar och utrangeringar	–	-91 695	-91 695
Årets valutakursdifferenser	–	-18 087	-18 087
	2 052	143 516	145 568
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN			
Vid årets början	-584	-193 865	-194 449
Avyttringar och utrangeringar	–	83 919	83 919
Årets avskrivning enligt plan på anskaffningsvärden	-54	-13 791	-13 845
Årets valutakursdifferenser	–	13 382	13 382
	-638	-110 355	-110 993
ACKUMULERADE NEDSKRIVNINGAR			
Vid årets början	–	-5 779	-5 779
Avyttringar och utrangeringar	–	5 040	5 040
Årets valutakursdifferenser	–	423	423
	–	-316	-316
Redovisat värde vid periodens slut	1 414	32 845	34 259

NOT 13 ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG

Koncernen	2011-12-31	2010-12-31
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN		
Vid årets början	-77	-147
Försäljning	-52	-
Årets andel i intresseföretags resultat	999	70
Redovisat värde vid periodens slut	870	-77

Specifikation av innehav av andelar i intresseföretag

2011-12-31				
Intresseföretag, org nr, säte	Årets resultat	Ägd andel i %	Kapitalandelens värde i koncernen	Bokfört värde
Kraftkompaniet Sverige HB, 969740-4755, Stockholm	1 220	50%	1 286	1 286
Tunnelentreprenad Bravida-EIAB HB, 969669-7862, Stockholm	-	50%	-195	-195
Svensk Berg Energi HB, 969753-2852, Stockholm	-221	50%	-221	-221
			870	870

2010-12-31				
Intresseföretag, org nr, säte	Årets resultat	Ägd andel i %	Kapitalandelens värde i koncernen	Bokfört värde
Mätarspecialisterna i Göteborg AB, 556733-7786, Göteborg	4	50%	52	50
Kraftkompaniet Sverige HB, 969740-4755, Stockholm	66	50%	66	66
Tunnelentreprenad Bravida-EIAB HB, 969669-7862, Stockholm	-	50%	-195	-195
Svensk Berg Energi HB, 969753-2852, Stockholm	-	50%	-	-
			-77	-79

NOT 14 PENSIONSTILLGÅNGAR OCH AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKNANDE FÖRPLIKTELSE

I Sverige finns pensionsplaner för samtliga anställda. Huvuddelen av dessa är avgiftsbestämda planer. För tjänstemännen är pensionsplanen förmånsbestämd och redovisas i koncernen i enlighet med IAS 19.

Pensionsplanen i Norge är ändrad. Tidigare hade de anställda i Siemens Installation AS, bolaget som förvärvades under 2009, en förmånsbestämd pensionsplan. 2010 är den ändrad till att ha samma pensionsplan som övriga Bravida i Norge, vilken är en avgiftsbestämd pensionsplan. Ett fåtal ligger dock kvar i den gamla planen. Danmark har en avgiftsbestämd pensionsplan.

Antal personer som omfattas av IAS 19 beräkningen

2011-12-31	Moderbolaget	Övriga Sverige	Norge	Danmark	Totalt
Aktiva	-	913	70	-	983
Fribrevsinnehavare	-	2 829	-	-	2 829
Pensionärer	-	2 548	44	-	2 592
Totalt	-	6 290	114	-	6 404

2010-12-31	Moderbolaget	Övriga Sverige	Norge	Danmark	Totalt
Aktiva	-	863	77	-	940
Fribrevsinnehavare	-	2 987	-	-	2 987
Pensionärer	-	2 382	43	-	2 425
Totalt	-	6 232	120	-	6 352

Förmånsbestämda förpliktelser och värdet av förvaltningstillgångar

Koncernen	2011-12-31	2010-12-31
Nuvärdet av helt eller delvis fonderade förpliktelser	-1 283 207	-1 282 500
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	1 198 994	1 214 180
Summa helt eller delvis fonderade förpliktelser	-84 213	-68 320
Nuvärdet av ofonderade förmånsbestämda förpliktelser	-18 518	-19 643
Nettoförpliktelser före justeringar	-102 731	-87 963
Justeringar:		
Accumulerade oredovisade aktuariella vinster (-) och förluster (+)	197 218	189 744
Löneskatt / arbetsgivaravgift	13 683	15 298
Nettobelopp i balansräkningen	108 170	117 079
Nettobeloppet redovisas i följande poster i balansräkningen:		
Pensionstillgångar	155 923	168 331
Andra långfristiga värdepappersinnehav	43 251	45 568
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	-91 004	-96 820
Nettobelopp i balansräkningen	108 170	117 079
Nettobeloppet fördelar sig på planer i följande länder:		
Sverige	123 516	134 409
Norge	-15 346	-17 330
Nettobelopp i balansräkningen	108 170	117 079

Förändringar av nuvärdet av förpliktelsen för förmånsbestämda planer

Koncernen	2011-12-31	2010-12-31
Förpliktelse för förmånsbestämda planer per den 1 januari	1 302 144	1 264 425
Kostnad intjänade förmåner under perioden	22 592	26 982
Räntekostnad	42 524	42 315
Pensionsutbetalningar	-54 817	-53 754
Aktuariell (vinst) / förlust	-2 212	83 262
Reducering / reglering (-)	-8 385	-45 103
Korrigeringar från föregående år	-	-18 822
Valutakursdifferenser	-121	2 839
Förpliktelse för förmånsbestämda planer per den 31 dec	1 301 725	1 302 144

Förändringar av förvaltningstillgångarnas verkliga värde

Koncernen	2011-12-31	2010-12-31
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 1 januari	1 214 358	1 197 402
Förväntad avkastning	59 965	53 299
Uttag	-52 387	-62 911
Försäkringspremie (-) betald ur förvaltningstillgångar	-2 526	1 087
Insättningar	3 251	20 063
Aktuariell vinst / (förlust)	-23 391	9 790
Valutakursdifferenser	-276	-4 372
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 31 dec	1 198 994	1 214 358

Kostnad redovisad i årets resultat

Koncernen	2011-12-31	2010-12-31
Kostnader avseende tjänstgöring innevarande period	-22 592	-26 621
Försäkringspremie (-) betald ur förvaltningstillgångar	-2 526	-3 495
Räntekostnad på förpliktelsen	-42 524	-42 752
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	59 965	62 800
Amortering av aktuariella vinster/förluster	-5 145	-827
Löneskatt	-3 045	-2 097
Nettokostnad i årets resultat	-15 867	-12 992

Kostnaden för pensioner redovisas som en administrativ kostnad i resultaträkningen.

Koncernen	2011-12-31		2010-12-31	
	Pensionstillgångar	Pensionsförpliktelser	Pensionstillgångar	Pensionsförpliktelser
Förmånsbestämda pensionsplaner	155 923	-15 346	168 331	-17 330
PRI	–	-21 711	–	-22 382
Kapitalförsäkringar	43 251	-53 744	45 568	-56 622
Övriga	–	-203	–	-486
	199 174	-91 004	213 899	-96 820

Aktuariella antaganden

Följande väsentliga aktuariella antaganden har tillämpats vid beräkning av förpliktelserna: (vägda genomsnittsvärden)

	Sverige		Norge	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Diskonteringsränta	3,40 %	3,60 %	4,00 %	4,50 %
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångarna kommande år	5,20 %	5,20 %	5,40 %	5,70 %
Långsiktigt löneökningssantagande	3,00 %	3,00 %	4,00 %	4,00 %
Långsiktig ökning av inkomstbasbeloppet	3,00 %	3,00 %	0,00 %	0,00 %
Långsiktigt inflationsantagande	2,00 %	2,00 %	0,00 %	0,00 %
Förväntad ökning av G-belopp	–	–	3,75 %	3,75 %
Framtida ökning av pensioner	–	–	1,75 %	1,75 %

De aktuariella förutsättningarna är baserade på vanligt använda förutsättningar avseende demografiska faktorer och avgång. Fr.o.m. 2007 års aktuarieberäkning har nya dödlighetsantaganden (längre livslängd) beaktats.

Historisk information

Koncernen	2011-12-31	2010-12-31	2009-12-31	2008-12-31
Nuvärde av förmånsbestämd förpliktelse	-1 301 725	-1 302 143	-1 264 425	-1 122 294
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	1 198 994	1 214 358	1 197 402	1 041 762
Överskott/underskott i planen	-102 731	-87 785	-67 023	-80 532

Koncernen	2011-12-31	2010-12-31
Härav kreditförsäkrat via FPG/PRI	19 848	19 696

Ställda säkerheter för pensionsförpliktelser

Koncernen	2011-12-31	2010-12-31
Aktiverad kapitalförsäkring	43 251	45 568
	43 251	45 568

NOT 15 ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV

Koncernen	2011-12-31	2010-12-31
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN		
Vid årets början	47 187	61 504
Nyanskaffningar	6 600	–
Avyttringar och utrangeringar	-74	-252
Förändring kapitalförsäkringar	-2 558	-13 818
Värdeförändringar	-10	-136
Årets valutakursdifferenser	-3	-111
Redovisat värde vid periodens slut	51 142	47 187
SPECIFIKATION AV VÄRDEPAPPER		
Fonder, kapitalförsäkringar	43 251	45 809
Bostadsrätt	6 600	–
Övrigt	1 291	1 378
	51 142	47 187

Ovanstående värdepapper värderas inte till marknadsvärde med en resultatförändring över resultaträkningen.

NOT 16 LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR OCH ÖVRIGA FORDRINGAR

Koncernen	2011-12-31	2010-12-31
LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR SOM ÄR ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		
Deposition lokalyror	13 875	13 763
Lån till anställda	-	4 845
Övrigt	2 528	4 348
	16 403	22 956

ÖVRIGA FORDRINGAR SOM ÄR OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		
Fordran pensionsmedel	19 127	10 327
Lån till anställda	-	7 791
Mervärdeskattfordran	1 913	1 181
Övrigt	20 453	21 462
	41 493	40 761

NOT 17 KUNDFORDRINGAR

Kundfordringar redovisas efter hänsyn tagen till under året uppkomna kundförluster som uppgick till 533 (3 157) tkr i koncernen. I moderbolaget uppgick kundförlusterna till 0 (0) tkr. Kundförlusterna består både av konstaterade och befarade kundförluster. Se även not 28 där information om kreditrisker och åldersanalys framgår.

NOT 18 UPPARBETAD MEN EJ FAKTURERAD INTÄKT

Koncernen	2011-12-31	2010-12-31
Upparbetad intäkt på ej avslutade arbeten	4 562 420	3 517 482
Fakturerad men ej avslutade arbeten	-3 877 374	-2 973 774
	685 046	543 708

Upparbetad intäkt från pågående entreprenader redovisas med tillämpning av successiv vinstavräkning. Beräkningen av uppberedningsgraden sker på basis av nedlagda projektkostnader vid periodens utgång i förhållande till den mot projektintäkten svarande projektkostnaden för hela entreprenaden.

I balansräkningen redovisas entreprenaduppgiften brutto projekt för projekt antingen som Upparbetad men ej fakturerad intäkt bland omsättningstillgångarna eller som Fakturerad men ej upparbetad intäkt bland kortfristiga skulder. De projekt som har högre upparbetade intäkter än vad som fakturerats redovisas som tillgång medan de projekt som har fakturerats mer än upparbetade intäkter redovisas som skuld.

NOT 19 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	39 031	27 236	-	-
Förutbetalda försäkringspremier	11 812	12 671	-	362
Upplupna intäkter	100 994	88 718	-	-
Övriga poster	9 555	25 139	1	-
	161 392	153 764	1	362

NOT 20 KORTFRISTIGA PLACERINGAR OCH SPÄRRADE MEDEL

Koncernen	2011-12-31	2010-12-31
Kortfristiga placeringar	0	541
Spärrade medel	1 520	7 129
Likvida medel i externa konsortier	407	405
	1 927	8 075

NOT 21 EGET KAPITAL

Moderbolaget	2011-12-31	2010-12-31
ANTAL AKTIER		
Ingående antal aktier	51 313 833	51 313 833
Utgående antal aktier	51 313 833	51 313 833

Aktien avser en serie och varje aktie berättigar till en röst.

Specifikation av eget kapitalposten reserver:

Koncernen	2011-12-31	2010-12-31
OMRÄKNINGSRESERV		
Ingående omräkningsdifferens	-5 168	48 976
Årets omräkningsdifferenser av utländska dotterföretag	-4 513	-54 144
Utgående omräkningsdifferens	-9 681	-5 168

Omräkningsreserv

Omräkningsreserven innefattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utländska verksamheter som har upprättat sina finansiella rapporter i en annan valuta än den valuta som koncernens finansiella rapporter presenteras i. Moderbolaget och koncernen presenterar sina finansiella rapporter i svenska kronor. Vidare består omräkningsreserven av valutakursdifferenser som uppstår vid utvidgad investering i utländska verksamheter samt återlån från utländska verksamheter.

Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat

I balanserade vinstmedel inklusive årets resultat ingår intjänade vinstmedel i moderbolaget och dess dotterföretag och intresseföretag. Tidigare avsättningar till reservfond, exklusive överförda överkursfonder, liksom tidigare kapitalandelsfonder ingår i denna eget kapitalpost.

Utdelning

Efter balansdagen har styrelsen och verkställande direktören föreslagit följande utdelning. Utdelningen blir föremål för fastställelse på årsstämman den 7 maj 2012. Kontant utdelning 12,16 kr per aktie (2,93), totalt 624 000 000 kronor (150 000 000) beräknat på antalet registrerade aktier. Den totala utdelningen beräknas på vid utdelningstillfället utestående aktier.

Kapitalhantering

Bravidas målsättning är att ha en god kapitalstruktur samt en finansiell stabilitet. På så sätt skapas en stabil grund för den fortsatta affärsverksamheten vilket ger möjligheter att såväl bibehålla befintliga ägare som attrahera nya ägare. En god kapitalstruktur skall också bidra till att relationen med koncernens kreditgivare utvecklas på ett för alla parter bra sätt. Kapital definieras som Eget kapital och avser eget kapital hänförligt till innehavare av andelar i moderbolaget.

Ett av Bravidas finansiella mål är att soliditeten (Eget kapital dividerat med balansomslutningen) skall överstiga 25 procent. Det är styrelsens uppfattning att

denna nivå är väl anpassad till Bravidas verksamhet på service- och installationsmarknaden i Sverige, Norge och Danmark. Målet är en del av koncernens strategiska planering. Om soliditeten varaktigt bedöms överstiga denna nivå skall kapital överföras till aktieägarna i lämplig form. Soliditeten uppgick vid utgången av 2011 till 35,8 procent (26,7). Styrelsens ambition är att bibehålla en balans mellan en hög avkastning på det egna kapitalet som kan möjliggöras genom en högre belåning och fördelarna och tryggheten som en högre andel eget kapital medför.

Utöver ordinarie utdelning kan kontanta extrautdelningar föreslås om styrelsen finner att medel finns som ej bedöms vara erforderliga för koncernens utveckling.

Bravidas låneavtal innehåller finansiella nyckeltal (covenants) som koncernen skall uppfylla vilket är sedvanligt för denna typ av låneavtal. Bravida uppfyllde dessa nyckeltal med stor marginal vid utgången av året.

Moderbolaget

Bundna fonder

Bundna fonder får inte minskas genom vinstutdelning.

Fritt eget kapital

Balanserade vinstmedel utgör tillsammans med årets resultat fritt eget kapital, det vill säga det belopp som finns tillgängligt för utdelning till aktieägarna.

Balanserade vinstmedel

Utgörs av föregående års balanserade vinstmedel och resultat efter avdrag för under året lämnad vinstutdelning

Resultat per aktie

Koncernen	2011-01-01 - 2011-12-31	2010-01-01 - 2010-12-31
Årets resultat	509 556	412 097
Genomsnittligt antal aktier före och efter utspädning, tusental	51 314	51 314
Resultat per aktie före och efter utspädning, SEK	9,93	8,03
Föreslagen utdelning	624 000	150 000

NOT 22 RÄNTEBÄRANDE SKULDER

I det följande framgår information om företagets avtalsmässiga villkor avseende räntebärande skulder. För mer information om företagets exponering för ränterisk och risk för valutakursförändringar hänvisas till not 28.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
KORTFRISTIGA SKULDER				
Checkräkningskredit	2 038	269 108	–	269 108
Kortfristig del av banklån	200 000	200 000	200 000	200 000
	202 038	469 108	200 000	469 108
Belopp varmed skuldposten förväntas betalas inom tolv månader från balansdagen.	202 038	469 108	200 000	469 108
Belopp varmed skuldposten förväntas betalas efter mer än fem år från balansdagen	–	–	–	–

Skulderna är förenade med vissa villkor knutna till resultat och ställning, s.k. covenants.

	2011				2010	
	Förfall	Nom. ränta	Nom. värde	Redov. värde	Nom. värde	Redov. värde
Banklån, valuta SEK	2012-01-13	5,2 %	200 000	200 000	200 000	200 000
Totala räntebärande skulder			200 000	200 000	200 000	200 000

Kreditlimiter

	Koncernen		Moderbolaget		
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31	
Beviljad kreditlimit	702 876	1 350 000	700 000	1 350 000	
Outnyttjad del	-500 838	-880 892	-500 000	-880 892	
Utnyttjad kreditbelopp	202 038	469 108	200 000	469 108	
BEVILJAD KREDITLIMIT, FÖRDELAT PER LAND					
Sverige	TSEK	700 000	1 350 000	700 000	1 350 000
Norge	TNOK	2 500	–	–	–
Totalt beviljad kreditlimit	TSEK	702 876	1 350 000	700 000	1 350 000

Ställda säkerheter för skulder till kreditinstitut

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Fastighetsinteckningar	1 800	1 800	–	–
Företagsinteckningar	1 004 100	1 165 800	278 000	–
Aktier i dotterföretag	3 754 982	4 956 930	3 383 164	1 958 272
Kundfordringar	411 975	374 007	–	–
	5 172 857	6 498 537	3 661 164	1 958 272

NOT 23 AVSÄTTNINGAR

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
AVSÄTTNINGAR SOM ÄR LÅNGFRISTIGA SKULDER				
Garantiåtaganden	35 989	35 849	–	–
	35 989	35 849	–	–
AVSÄTTNINGAR SOM ÄR KORTFRISTIGA SKULDER				
Garantiåtaganden	35 989	35 848	–	–
Tvister	13 170	62 735	–	–
Avsättning för tomma lokaler	2 791	23 627	–	–
Kostnader för omstruktureringsåtgärder	12 212	7 998	5 256	–
Förlustavsättning projekt	3 939	7 120	–	–
Övrigt	25 195	33 319	8 500	–
	93 296	170 647	13 756	–

Förändring avsättningar 2011	Garanti-åtaganden	Tvister	Tomma lokaler	Omstruktureringsåtgärder	Förlustavsättning projekt och övrigt	Summa
Redovisat värde vid årets ingång	71 697	62 735	23 627	7 998	40 440	206 497
Avsättningar som gjorts under perioden	70 479	–	11 685	12 275	7 725	102 164
Belopp som tagits i anspråk under perioden	-71 422	-47 782	-31 176	-7 691	-37 949	-196 020
Avsättningar i förvärvat företag	1 318	–	–	–	15 517	16 835
Valutakursdifferenser	-94	-1 783	-1 345	-370	3 401	-191
Redovisat värde vid årets utgång	71 978	13 170	2 791	12 212	29 134	129 285

Förändring avsättningar 2010	Garanti-åtaganden	Tvister	Tomma lokaler	Omstruktureringsåtgärder	Förlustavsättning projekt och övrigt	Summa
Redovisat värde vid årets ingång	107 276	63 060	13 410	21 994	69 739	275 479
Avsättningar som gjorts under perioden	34 609	50 976	23 228	7 809	92 326	208 948
Belopp som tagits i anspråk under perioden	-70 188	-51 301	-13 011	-21 805	-121 625	-277 930
Redovisat värde vid årets utgång	71 697	62 735	23 627	7 998	40 440	206 497

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Belopp varmed avsättningen förväntas betalas inom tolv månader.	93 296	170 647	13 756	–

Garantiåtaganden

Avser beräknad kostnad för att åtgärda fel och brister avseende avslutade projekt, som uppkommer under projektens garantitid. Utflödet av resurser sker under projektens garantitid som huvudsakligen uppgår till två till fem år. Då effekten av när i tiden betalning sker inte är väsentligt, nuvärdeberäknas inte förväntade framtida utbetalningar.

Twister

Avsättningen baseras på individuell riskvärdering för pågående tvister på balansdagen.

Tomma lokaler

Kopplat till omstrukturering och samordning av verksamheten har en avsättning gjorts för tomma lokaler. Hänsyn har tagits till möjligheten att hyra ut lokalerna i andra hand eller avsluta kontrakten i förtid.

Omstruktureringsåtgärder

Omstruktureringsåtgärder omfattar bland annat kostnader för personalnedskärning. En avsättning redovisas när en detaljerad omstruktureringsplan har fastställts och omstruktureringen har antingen påbörjats eller annonserats offentligt. Ingen avsättning görs för framtida rörelsekostnader.

Förlustavsättning kontrakt

Entreprenaduppgiften redovisas enligt metoden för successiv vinstavräkning. Individuell avsättning förs för beräknade förluster d.v.s. när projektkostnaderna beräknas överstiga den totala projektintäkten.

NOT 24 FAKTURERAD MEN EJ UPPARBETAD INTÄKT

Koncernen	2011-12-31	2010-12-31
Fakturering på ej avslutade arbeten	6 515 650	5 851 773
Upparbetad intäkt på ej avslutade arbeten	-5 533 666	-5 054 723
	981 984	797 050

Upparbetad intäkt från pågående entreprenader redovisas med tillämpning av successiv vinstavräkning. Beräkningen av upparbetsgraden sker på basis av nedlagda projektkostnader vid periodens utgång i förhållande till den mot projektintäkten svarande projektkostnaden för hela entreprenaden.

NOT 27 VÄRDERING AV FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER TILL VERKLIGT VÄRDE

Nedanstående tabell visar redovisat värde och verkligt värde för finansiella instrument. För räntebärande fordringar och skulder har verkligt värde fastställts genom diskontering av framtida betalningsflöden till aktuell marknadsränta på balansdagen. Det redovisade värdet för kundfordringar och leverantörsskulder anses överensstämma med det verkliga värdet. Diskonteringsräntan är marknadsbaserad ränta på liknande instrument på balansdagen.

Koncernen 2011-12-31	Låne- och kundfordringar	Övr finansiella tillgångar och skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Kundfordringar	1 844 843	–	1 844 843	1 844 843
Kortfristiga fordringar hos moderföretag	–	418 496	418 496	418 496
Övriga fordringar	19 127	–	19 127	19 127
Kortfr placeringar och spärrade medel	1 927	–	1 927	1 927
Summa tillgångar	1 865 897	418 496	2 284 393	2 284 393
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	–	200 000	200 000	200 000
Checkräkningskredit	–	2 038	2 038	2 038
Leverantörsskulder	–	1 111 036	1 111 036	1 111 036
Summa skulder	–	1 313 074	1 313 074	1 313 074

I balansräkningen redovisas entreprenaduppgiften brutto projekt för projekt antingen som Upparbetad men ej fakturerad intäkt bland omsättningstillgångarna eller som Fakturerad men ej upparbetad intäkt bland kortfristiga skulder. De projekt som har högre upparbetade intäkter än vad som fakturerats redovisas som tillgång medan de projekt som har fakturerats mer än upparbetade intäkter redovisas som skuld.

NOT 25 ÖVRIGA SKULDER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER				
Skulder till moderföretag	–	29 138	–	29 138
Mervärdskatteskuld	134 815	134 094	6 052	6 684
Personalens källskatt	96 874	90 918	711	–
Övrigt	55 631	51 016	12 801	8 876
	287 320	305 166	19 564	44 698

NOT 26 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Upplupna semesterlöner och löner	620 513	609 761	8 328	325
Upplupna sociala avgifter	224 023	211 458	1 538	71
Upplupna räntekostnader	–	285	–	285
Övriga poster	37 980	48 111	5 200	902
	882 516	869 615	15 066	1 583

Koncernen 2010-12-31	Låne- och kundfordringar	Övr finansiella tillgångar och skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Kundfordringar	1 651 658	–	1 651 658	1 651 658
Övriga fordringar	10 327	–	10 327	10 327
Kortfristiga placeringar och spärrade medel	8 075	–	8 075	8 075
Summa tillgångar	1 670 060	–	1 670 060	1 670 060
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	–	200 000	200 000	200 000
Checkräkningskredit	–	269 108	269 108	269 108
Leverantörsskulder	–	852 436	852 436	852 436
Övriga skulder	–	29 138	29 138	29 138
Summa skulder	–	1 350 682	1 350 682	1 350 682

Moderbolaget 2011-12-31	Låne- och kundfordringar	Övr finansiella tillgångar och skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Kortfristiga fordringar hos moderföretag	–	418 496	418 496	418 496
Kortfristiga fordringar hos koncernföretag	–	106 662	106 662	106 662
Summa tillgångar	–	525 158	525 158	525 158
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	–	200 000	200 000	200 000
Kortfristiga skulder till koncernföretag	–	1 539 535	1 539 535	1 539 535
Leverantörsskulder	–	2 359	2 359	2 359
Summa skulder	–	1 741 894	1 741 894	1 741 894

Moderbolaget 2010-12-31	Låne- och kundfordringar	Övr finansiella tillgångar och skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Kortfristiga fordringar hos koncernföretag	–	1 552 446	1 552 446	1 552 446
Summa tillgångar	–	1 552 446	1 552 446	1 552 446
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	–	200 000	200 000	200 000
Checkräkningskredit	–	269 108	269 108	269 108
Kortfristiga skulder till koncernföretag	–	1 427 458	1 427 458	1 427 458
Kortfristiga skulder till moderföretag	–	29 138	29 138	29 138
Leverantörsskulder	–	726	726	726
Summa skulder	–	1 926 430	1 926 430	1 926 430

NOT 28 FINANSIELLA RISKER OCH FINANSPOLICYS

Finansiella risker och finanspolicys

Finansförvaltningen

Koncernen är genom sin verksamhet exponerad för olika slag av finansiella risker. Med finansiella risker avses fluktuationer i företaget resultat och kassaflöde till följd av förändringar i valutakurser, räntenivåer, refinansierings- och kreditrisker. Koncernens finansförvaltning styrs i enlighet med gällande finanspolicy, vilken fastställs av Bravidas styrelse och bildar ett ramverk av riktlinjer och regler i form av riskmandat och limiter för finansverksamheten. Stödfunktion Koncernekonomi/Finans svarar för samordningen av koncernens finansverksamhet. Den övergripande målsättningen för finansfunktionen är att tillhandahålla en kostnadseffektiv finansiering samt att minimera negativa effekter på koncernens resultat som härrör från finansiella risker.

Likviditetsrisker

Likviditetsrisken är risken att koncernen kan få problem att fullgöra sina skyldigheter som är förknippade med finansiella skulder. Koncernen har rullande en månads likviditetsplanering som omfattar alla koncernens enheter. Planeringen uppdateras löpande. Koncernens prognoser omfattar även likviditetsplanering på medellång sikt. Likviditetsplaneringen används för att hantera likviditetsrisken och kostnaderna för finansieringen av koncernen. Målsättningen är att koncernen skall kunna klara sina finansiella åtaganden i uppgångar såväl som nedgångar utan betydande oförutsedda kostnader. Likviditetsriskerna hanteras av den centrala finansavdelningen för hela koncernen. Vid årsskiftet var lånebindningstiden på utnyttjade krediter 1 (1) månader, på ej utnyttjade krediter 36 (36) månader samt på totala beviljade krediter 36 (36) månader.

Bravidas basfinansiering omförhandlades under 2011. Låneavtalen innehåller finansiella nyckeltal (covenants) som koncernen skall uppfylla, vilket är sedvanligt för denna typ av låneavtal. Bravida uppfyllde dessa nyckeltal med stor marginal vid utgången av året. Totala beviljade kreditlöften uppgick den 31 december 2011 till 703 (1 350). Av totalt beviljade kreditlöften var 202 (469) MSEK utnyttjade.

Förfallostruktur finansiella skulder

Koncernen 2011-12-31	2012	2013	2014	2015
Lån	200 000	–	–	–
Checkräkningskredit	2 038	–	–	–
Leverantörsskulder	1 111 036	–	–	–
Övriga skulder	–	–	–	–
Summa	1 313 074	–	–	–

Koncernen 2010-12-31	2012	2013	2014	2015
Lån	200 000	–	–	–
Checkräkningskredit	269 108	–	–	–
Leverantörsskulder	852 436	–	–	–
Övriga skulder	29 138	–	–	–
Summa	1 350 682	–	–	–

Moderbolaget 2011-12-31	2012	2013	2014	2015
Lån	200 000	–	–	–
Checkräkningskredit	–	–	–	–
Leverantörsskulder	2 359	–	–	–
Övriga skulder	1 816 273	–	–	–
Summa	2 018 632	–	–	–

Moderbolaget 2010-12-31	2012	2013	2014	2015
Lån	200 000	–	–	–
Checkräkningskredit	269 108	–	–	–
Leverantörsskulder	726	–	–	–
Övriga skulder	1 456 596	–	–	–
Summa	1 926 430	–	–	–

Kreditfaciliteter

Koncernen 2011-12-31	Nominellt	Utnyttjat	Tillgängligt
Banklån	400 000	200 000	200 000
Checkräkningskredit	302 876	2 038	300 838
Likvida medel	75 852	–	75 852
Likviditetsreserv	778 728	202 038	576 690

Koncernen 2010-12-31	Nominellt	Utnyttjat	Tillgängligt
Banklån	750 000	200 000	550 000
Checkräkningskredit	600 000	269 108	330 892
Likvida medel	34 937	–	34 937
Likviditetsreserv	1 384 937	469 108	915 829

Ränterisk

Ränterisk är risken att Bravidas kassaflöde eller värdet på finansiella instrument varierar på grund av förändringar i marknadsräntor. Ränterisk kan leda till förändring i verkliga värden och förändringar i kassaflöden. En betydande faktor som påverkar ränterisken är räntebindningstiden. Räntebärande nettoskuld uppgick den 31 december 2011 till 126 MSEK (434). De totala räntebärande skulderna uppgick totalt till 202 MSEK (469) varav 200 (200) avser kortfristiga lån och 2 (269) avser utnyttjad checkkredit. Räntebärande skulder skall räntebindas med utgångspunkt från likviditetsplanering, ränteuppfattning och gällande finansieringsavtal. Bravida har för närvarande en kort räntebindning för utestående krediter. Som framgår av nedanstående sammanställning löper koncernens hela räntebärande skulder med en räntebindning som är kortare än 1 år. Räntebärande tillgångsposter består av likvida medel som löper med rörlig ränta vilket medför att koncernens nettoskuld om 126 påverkas relativt omgående av en förändring i marknadsräntorna. Eftersom större delen av de finansiella skulderna löper med en kort räntebindningstid är merparten av ränterisken att betrakta som kassaflödesrisk. Se även Känslighetsanalys nedan avseende Bravidas känslighet för ränterisk.

Räntebindning på utnyttjade krediter 2011-12-31

	Belopp	Genomsnittlig effektiv ränta procent	Andel procent
2012	200 000	5,30	100
Summa	200 000	5,30	100

Räntebindning på utnyttjade krediter 2010-12-31

	Belopp	Genomsnittlig effektiv ränta procent	Andel procent
2011	200 000	3,70	100
Summa	200 000	3,70	100

Valutarisk

Valutarisk är risken att förändringar i valutakurser påverkar koncernens resultaträkning, balansräkning eller kassaflöde negativt. Det finns två huvudtyper av valutarisk: transaktionsexponering och omräkningsexponering. Transaktionsexponering uppstår när inköp och försäljning sker i olika valutor. Bravidas transaktionsexponering är låg eftersom både försäljning och inköp i huvudsak görs i lokal valuta. Omräkningsexponering uppstår när tillgångar och skulder är i olika valutor och när utländska dotterbolags resultat och nettotillgångar räknas om till svenska kronor. För koncernen uppstår omräkningsrisker i dotterbolagen i Norge och Danmark. Med anledning av Bravidas låga valutarisiksexponering så görs normalt sett inte några valutasäkringar. Valutakursdifferenser i finansnettot från finansiella exponeringar uppgick under året till 1 (1) MSEK.

Finansiell exponering

Tillgångar och skulder i utländsk valuta omräknas till balansdagens kurs.

Exponering av nettotillgångar i utländsk valuta

Den omräkningsexponering som uppkommer genom investeringar i utländska nettotillgångar kurssäkras inte.

Utländska nettotillgångar

Lokal valuta	Koncernen	
	2011-12-31	2010-12-31
NOK	261 367	336 584
DKK	176 181	120 148

En 10 procentig förstärkning av den norska kronan per 31 december 2011 skulle innebära en positiv omräkningseffekt av det egna kapitalet med 30 MSEK. En motsvarande förstärkning av den danska kronan skulle ge en positiv omräkningseffekt av det egna kapitalet med 21 MSEK. Effekterna av motsvarande valutakursförändringar på årets resultat är begränsade. Årets valutakursdifferens i totalresultatet uppgick till -5 (-54) MSEK.

Kommersiell exponering

Internationella inköp och försäljning av varor och tjänster i utländsk valuta är begränsad till sin omfattning men kan förväntas att öka i takt med koncernens expansion samt den tilltagande konkurrens som sker avseende inköp av varor och tjänster.

Kreditrisk

Med kreditrisk avses risken att förlora pengar på grund av att motparten inte kan fullfölja sina åtaganden.

Kreditrisk i finansiell verksamhet

Kreditrisken i finansverksamheten är mycket liten då Bravida enbart handlar med motparter med högsta kreditvärdighet. Det är främst motpartsrisker i samband med fordringar på banker och andra motparter. Finanspolicyn innehåller ett särskilt motpartsreglemente i vilket maximal kreditexponering för olika motparter anges. Beräknad bruttoexponering för motpartsrisker avseende likvida medel och kortfristiga placeringar uppgick till 78 (42) MSEK.

Kreditrisk i kundfordringar

Risken att företagets kunder inte uppfyller sina åtaganden, d.v.s. att betalning inte erhålls från kunderna, utgör en kundkreditrisk. Kreditförlusterna är normalt små tack vare ett mycket stort antal projekt och kunder där fakturering sker löpande under produktionstiden. Koncernens kunder kreditkontrolleras innan igångsättning av ett projekt, varvid information om kundernas finansiella ställning inhämtas från olika kreditupplysningsföretag. Koncernen har upprättat en kreditpolicy för hur kundkrediterna ska hanteras. Där finns bland annat angivet var beslut tas om kreditlimiten av olika storlek och om hur osäkra fordringar skall hanteras. Bankgaranti eller annan säkerhet krävs för kunder med låg kreditvärdighet eller otillräcklig kredithistorik. Maximal kreditexponering framgår av det redovisade värdet i koncernens balansräkning. Totala kreditförluster uppgick till 1 (3) MSEK. Det föreligger ingen signifikant koncentration av kreditrisker på balansdagen.

Utifrån historisk data gör koncernen bedömningen att ingen nedskrivning av kundfordringar som ännu inte är förfallna är nödvändig per balansdagen.

Åldersanalys, förfallna ej nedskrivna kundfordringar

Redovisat värde ej nedskrivna fordringar	Koncernen	
	2011-12-31	2010-12-31
Ej förfallna kundfordringar	1 559 082	1 438 734
Förfallna kundfordringar 1 – 15 dgr	217 431	165 408
Förfallna kundfordringar 16 – 30 dgr	21 973	14 074
Förfallna kundfordringar 31 – 60 dgr	34 327	24 915
Fordringar förfallna > 60 dgr	59 544	74 044
Summa	1 892 357	1 717 175

Nedskrivna kundfordringar	Koncernen	
	2011-12-31	2010-12-31
Ingående balans	65 517	73 266
Årets förändring	-18 004	-7 749
Utgående balans	47 513	65 517

För övriga finansiella fordringar finns inga förfallna fordringar

Känslighetsanalys	Koncernen	
	Förändring +- %	Resultateffekt före skatt +- MSEK
Omsättning	1 %	7
Rörelsemarginal	1 %-enhet	108
Lönekostnader	1 %	47
Material- och underentreprenörer	1 %	43
Andel produktiv montörstid	1 %-enhet	57
Låneränta	1 %-enhet	1
Valutakurs DKK	10 %	6
Valutakurs NOK	10 %	10

NOT 29 LEASINGAVGIFTER AVSEENDE OPERATIONELL LEASING

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-01-01 - 2011-12-31	2010-01-01 - 2010-12-31	2011-01-01 - 2011-12-31	2010-01-01 - 2010-12-31
TILLGÅNGAR SOM INNEHAS VIA OPERATIONELLA LEASINGAVTAL				
Minimileaseavgifter	189 335	175 167	492	–
Variabla avgifter	–	–	–	–
Totala leasingkostnader	189 335	175 167	492	–
LEASINGAVGIFTERNA FÖRDELAR SIG PÅ FÖLJANDE AVTAL				
Leasingavgifter bilar	182 324	167 586	492	–
Leasingavgifter IT	3 779	4 669	–	–
Leasingavgifter övrigt	3 232	2 912	–	–
Totala leasingkostnader	189 335	175 167	492	–
FRAMTIDA ÅTAGANDEN LEASINGAVTAL				
Nominellt värde av framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara kontrakt förfaller till betalning:				
- Inom ett år	144 147	120 813	382	–
- Mellan ett och fem år	207 757	160 616	333	–
- Senare än fem år	1 817	493	–	–
	353 721	281 922	715	–
FRAMTIDA ÅTAGANDEN LOKALHYROR				
Nominellt värde av framtida förpliktelser avseende lokalhyror förfaller till betalning:				
- Inom ett år	141 628	142 048	53	–
- Mellan ett och fem år	211 363	171 796	106	–
- Senare än fem år	37 546	42 423	–	–
	390 537	356 267	159	–

Som operationell leasing klassificeras bilar, kontorsutrustning och IT-utrustning. I Sverige, Norge och Danmark finns ramavtal för operationell leasing av bilar med tillhörande administrativa tjänster. Leasingavtalens löptid varierar normalt mellan tre och fem år. Förvärv av objekt eller förlängning av leasingavtal kräver separat överenskommelse.

NOT 30 STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
STÄLLDA SÄKERHETER				
För egna skulder och avsättningar				
Fastighetsinteckningar	1 800	1 800	–	–
Företagsinteckningar	1 004 100	1 165 800	278 000	–
Aktier i dotterföretag	3 754 982	4 956 930	3 383 164	1 958 272
Kundfordringar	411 975	374 007	–	–
Fonder, kapitalförsäkringar	43 251	45 568	43 251	–
	5 216 108	6 544 105	3 704 415	1 958 272

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
EVENTUALFÖRPLIKTELSE				
För egna skulder och avsättningar				
Garantiåtaganden, FPG/PRI	19 848	19 696	16 609	16 181
Garantiåtaganden, SPP	–	–	108	186
	19 848	19 696	16 717	16 367

NOT 31 NÄRSTÅENDE

Koncernen står under ett bestämmande inflytande från Scandinavian Installation Acquisition AB, moderbolaget till Bravida AB.

Koncernen står under ett betydande inflytande från Triton Fund II. Denna fond förvaltas av Triton Managers II Limited. Vid en sammanslagning av deras totala antal röster uppgår deras indirekta innehav totalt till 87,2 (87,8) procent av rösterna i Bravida AB koncernen. Som en följd av deras inflytande betraktas transaktioner med nedanstående företag som närståendetransaktioner.

Under året har det helägda dotterbolaget Investeringsällskapet 1999 AB fusionerats in i Bravida AB. Bravida AB är nu det bolag som debiterar ut management fee för att täcka koncernstabens kostnader. Detta debiteras samtliga rörelse- drivande bolag i Bravida AB koncernen. Dessa intäkter är inte upptagna nedan och inte heller de mellanhavanden som kommer av dessa mellanhavanden.

Bravida AB är innehavare av huvudkontot i koncernkontostrukturen. Det innebär att alla bolag som ingår i koncernkontostrukturen har ett mellanhavande mot Bravida AB. Dessa mellanhavanden är inte upptagna nedan och inte heller räntor som kommer av att Bravida AB är innehavare av huvudkontot i koncernkontostrukturen.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
TRANSAKTIONER MED SCANDINAVIAN INSTALLATION REFI AB				
Inköp från Scandinavian Installation Refi AB	3 500	–	3 500	–
	3 500	–	3 500	–
TRANSAKTIONER MED SCANDINAVIAN INSTALLATION ACQUISITION AB				
Inköp från Scandinavian Installation Acquisition AB	85	2 000	85	2 000
Lämnad utdelning till Scandinavian Installation Acquisition AB	150 360	700 000	150 360	700 000
Lämnat koncernbidrag till Scandinavian Installation Acquisition AB	4	31 938	4	31 938
Erhållet aktieägartillskott från Scandinavian Installation Acquisition AB	412 000	–	412 000	–
Fordran på Scandinavian Installation Acquisition AB	418 496	–	418 496	–
Skuld till Scandinavian Installation Acquisition AB	–	29 138	–	29 138
	980 945	763 076	980 945	763 076
TRANSAKTIONER MED INVESTERINGSSÄLLSKAPET 1999 AB				
Försäljning till Investeringsällskapet 1999 AB	–	–	–	1 204
Erhållet utdelning från Investeringsällskapet 1999 AB	–	–	–	567 388
Erhållet koncernbidrag från Investeringsällskapet 1999 AB	–	–	–	213 195
	–	–	–	781 787
TRANSAKTIONER MED BRAVIDA AS				
Erhållet utdelning från Bravida AS	–	–	170 775	294 401
	–	–	170 775	294 401
TRANSAKTIONER MED BRAVIDA DANMARK A/S				
Betalt räntor till Bravida Danmark A/S	–	–	3 463	–
Erhållet utdelning från Bravida Danmark A/S	–	–	18 000	–
Skuld till Bravida Danmark A/S	–	–	92 928	–
	–	–	114 391	–

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
TRANSAKTIONER MED BRAVIDA SVERIGE AB				
Betalt räntor till Bravida Sverige AB	–	–	–	2 315
Erhållet koncernbidrag från Bravida Sverige AB	–	–	242 293	–
	–	–	242 293	2 315
TRANSAKTIONER MED TRITON ADVISORS LTD.				
Inköp från Triton Advisors Ltd.	244	4 500	111	4 500
	244	4 500	111	4 500
TRANSAKTIONER MED TRITON MANAGERS II LTD.				
Inköp från Triton Managers II Ltd.	–	4 500	–	4 500
	–	4 500	–	4 500
TRANSAKTIONER MED TRITON MANAGERS LTD.				
Inköp från Triton Managers Ltd.	–	2	–	2
	–	2	–	2
TRANSAKTIONER MED TRITON ADVISERS (NORDIC) AB				
Inköp från Triton Advisers (Nordic) AB	111	14	111	14
	111	14	111	14
TRANSAKTIONER MED WEST PARK MANAGEMENT SERVICES LTD				
Inköp från West Park Management Services Ltd	1 059	–	1 059	–
	1 059	–	1 059	–

Utöver de närstående relationer som anges för koncernen har moderföretaget närstående relationer som innefattar ett bestämmande inflytande med sina dotterföretag, se not 32.

Ledande befattningshavare

Vad gäller styrelsens, VDs och övriga ledande befattningshavares löner och andra ersättningar, kostnader och förpliktelser som avser pensioner och liknande förmåner samt avtal avseende avgångsvederlag, se not 6.

NOT 32 ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

	Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN		
Vid årets början	3 054 739	3 054 739
Värde på infusionerade dotterbolag	1 424 892	–
	4 479 631	3 054 739
ACKUMULERADE NEDSKRIVNINGAR		
Vid årets början	-1 096 467	-1 096 467
	-1 096 467	-1 096 467
Redovisat värde vid periodens slut	3 383 164	1 958 272

Bravida AB ägde 2011-12-31 aktier direkt i Bravida Sverige AB, Bravida AS och Bravida Danmark A/S.
Bravida AB ägde 2010-12-31 aktier direkt i Investerings-sällskapet 1999 AB och Bravida AS.
Övriga dotterföretag nedan är indirekt ägda.

Spec av innehav av andelar i koncernföretag

			2011-12-31
Dotterföretag / Org nr / Säte	Antal andelar	Andel i % ¹⁾	Bokfört värde
Bravida Sverige AB, 556197-4188, Stockholm	20 000	100,0	2 543 983
Bravida Prenad AB, 556454-1315, Malmö	50 000	100,0	73 044
Bravida Säkerhet AB, 556193-1832, Stockholm	5 100	100,0	14 961
Erfator Projektledning AB, 556401-7795, Kista	1 000	100,0	9 072
Ferax Projektstyrning AB, 556722-6500, Stockholm	500 000	100,0	2 320
C2M Sprinkler AB, 556684-9021, Mark	2 100	70,0	16 827
Bravida Service Mellersta AB, 556181-4020, Norrköping	1 000	100,0	160
E/S Intressenter AB, 556564-6741, Skellefteå	1 000	100,0	14 828
E/S Elconsult AB, 556311-0633, Skellefteå	1 000	100,0	432
E/S Installation AB, 556306-0838, Skellefteå	1 000	100,0	415
E/S Styromatic AB, 556111-9248, Skellefteå	1 000	100,0	1 028
Juhl Air Control AB, 556308-0356, Kävlinge	2 000	100,0	5 905
Appelgrens Elektriska Mölndal AB, 556296-9435, Mölndal	30 000	100,0	3 087
Sandsnäppan AB, 556702-2412, Stockholm	1 001	100,0	100
Styltsnäppan AB, 556181-0812, Stockholm	9 500	100,0	1 140
Bravida EI Stockholm AB, 556439-4681, Stockholm	30 000	100,0	58 727
Bravida Danmark A/S, 14769005, Brøndby Danmark	4	100,0	260 859
Selskabet av 7 oktober 2003 ApS, 10035422, Brøndby Danmark, TDKK	2 211	100,0	2 797
Bravida AS, 982 281 024, Oslo Norge	500 001	100,0	578 322
Bravida Norge AS, 987 582 561, Oslo Norge, TNOK	10 796 137	100,0	246 688
A Halvorsen & Sønn AS, 870 999 402, Lillestrøm, Norge, TNOK	1 000	100,0	15 000
Aug Larsen AS, 913 760 301, Oslo, Norge, TNOK	1 000	100,0	6 000

¹⁾ Ägarandelen av kapitalet avses, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

			2010-12-31
Dotterföretag / Org nr / Säte	Antal andelar	Andel i % ¹⁾	Bokfört värde
Investeringsallskapet 1999 AB, 556566-7879, Stockholm	698 800	100,0	1 379 950
Bravida Sverige AB, 556197-4188, Stockholm	20 000	100,0	2 321 843
Bravida Prenad AB, 556454-1315, Malmö	50 000	100,0	73 044
Bravida Säkerhet AB, 556193-1832, Stockholm	5 100	100,0	14 961
Erfator Projektledning AB, 556401-7795, Kista	1 000	100,0	9 072
Bravida Service Mellersta AB, 556181-4020, Norrköping	1 000	100,0	160
E/S Intressenter AB, 556564-6741, Skellefteå	1 000	100,0	14 828
E/S Elconsult AB, 556311-0633, Skellefteå	1 000	100,0	432
E/S Installation AB, 556306-0838, Skellefteå	1 000	100,0	415
E/S Styromatic AB, 556111-9248, Skellefteå	1 000	100,0	1 028
Juhl Air Control AB, 556308-0356, Kävlinge	2 000	100,0	15 289
Appelgrens Elektriska Mölndal AB, 556296-9435, Mölndal	30 000	100,0	7 570
Byggnads AB Konstruktör, 556012-3670, Örebro	6 000	100,0	360
Styltsnäppan AB, 556181-0812, Stockholm	9 500	100,0	1 140
Bravida Väst AB, 556200-3706, Göteborg	20 000	100,0	2 182
AB Elektriska Jibex, 556451-3371, Sundsvall	1 000	100,0	213
Bravida EI Stockholm AB, 556439-4681, Stockholm	30 000	100,0	58 727
Bravida Danmark A/S, 14769005, Brøndby Danmark	4	100,0	260 859
Selskabet av 7 oktober 2003 ApS, 10035422, Brøndby Danmark	2 211	100,0	–
Bravida AS, 982 281 024, Oslo Norge	500 001	100,0	578 322
Bravida Norge AS, 987 582 561, Oslo Norge, TNOK	10 796 137	100,0	246 688

¹⁾ Ägarandelen av kapitalet avses, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

NOT 33 RAPPORT ÖVER KASSAFLÖDEN

Belopp i MSEK	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2011-01-01 -2011-12-31	2010-01-01 -2010-12-31	2011-01-01 -2011-12-31	2010-01-01 -2010-12-31
BETALDA RÄNTOR OCH ERHÅLLEN UTDELNING					
Erhållen utdelning		–	–	193	862
Erhållen ränta		6	11	9	38
Erlagd ränta		-32	-28	-59	-27
JUSTERINGAR FÖR POSTER SOM INTE INGÅR I KASSAFLÖDET M.M.					
Av- och nedskrivningar av tillgångar	7, 10	12	15	–	–
Rearesultat avyttring av rörelse/dotterföretag		–	0	–	–
Avsättningar till pensioner		-5	-60	–	–
Förändring i avsättningar		-94	-61	–	–
Resultat i infusionerade dotterbolag		–	–	-26	–
IAS 19 bokning pensioner		11	–	–	–
		-75	-106	-26	–
EJ UTNYTTJADE KREDITER					
Ej utnyttjade kreditfaciliteter uppgår till:	22	501	881	500	881

NOT 34 HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

Efter rapportperiodens slut har division Syd förvärvat rörelsen i ventilationsföretaget EU Installation AB i Uddevalla med 11 anställda.

Efter rapportperiodens slut har vidare beslutats att Jan Åkesson slutar som styrelsens ordförande och ersätts av Finn Johnsson. Finn har mångårig erfarenhet som tidigare ordförande i bland annat Volvo och KappAhl och som styrelseledamot i Industrivärden och Skanska. Tidigare ordförande Jan Åkesson kvarstår som ledamot i styrelsen. Bytet av ordförande skedde den 16 februari.

NOT 35 VIKTIGA UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

Vissa viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som gjorts vid tillämpningen av koncernens redovisningsprinciper beskrivs nedan.

Successiv vinstavräkning

Det redovisade resultatet i pågående entreprenadprojekt tas fram genom successiv vinstavräkning baserad på projektets färdigställandegrad. Detta kräver att projektintäkter och projektkostnader kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Förutsättningen är väl fungerande system för kalkylering, prognosrutiner och projektuppföljning. Prognos avseende projektets slutliga utfall är en kritisk bedömning som är väsentligt för resultatredovisningen under projektets gång. Risk kan finnas att slutligt resultat avseende projekt kan avvika från successivt redovisat.

Nedskrivningsprövning av goodwill

Vid beräkning av kassagenererande enheters återvinningsvärde för bedömning av eventuellt nedskrivningsbehov på goodwill, har flera antaganden om framtida förhållanden och uppskattningar av parametrar gjorts, en redogörelse av dessa återfinns i not 11. Som förstås av beskrivningen i not 11 skulle ändringar under 2011 av förutsättningarna för dessa antaganden och uppskattningar kunna ha en väsentlig effekt på värdet på goodwill.

Pensionsantaganden

Företagsledningen har gjort en bedömning om en förväntad avkastning på förvaltningstillgångar som överstiger diskonteringsräntan med en procentenhet eftersom detta är den genomsnittliga avkastning som uppnåtts under de tre senaste åren. I den mån den faktiska avkastningen under 2011 avviker i större utsträckning från den långsiktigt förväntade skulle aktuariella vinster eller förluster kunna ha väsentliga effekter på den redovisade förpliktelsen för förmånsbestämda pensioner. På motsvarande sätt kan det hända att avvikelser och ändrade antaganden avseende beräkningen av pensionsskulden kan ge väsentliga effekter på det redovisade värdet på nettoförpliktelsen.

Leasing

Bravidakoncernen leasar ett betydande antal fordon, i huvudsak servicebilar. Dessa har redovisats enligt reglerna för operationell leasing. Skulle redovisningsprinciperna ändras skulle detta påverka Bravidas uppställning av både resultat- och balansräkning.

Tvister

Det faktiska utfallet av tvistiga belopp kan komma att avvika från de, enligt bästa bedömning, redovisade.

Skatter

Förändringar i skattelagstiftningen och förändrad praxis vid tolkningen av skattelagarna kan väsentligt påverka storleken av redovisade uppskjutna skatter.

NOT 36 UPPGIFTER OM MODERBOLAGET

Bravida AB är ett svensktregistrerat aktieföretag med säte i Stockholm. Address till huvudkontoret är Mikrofonvägen 28, 126 81 Stockholm.

Koncernredovisningen för år 2011 består av moderbolaget och dess dotterföretag, tillsammans benämnd koncernen. I koncernen ingår även ägd andel av innehaven i intresseföretag.

NOT 37 FUSION

Under året har dotterföretaget Investeringsällskapet 1999 AB, org nr 556566-7879, fusionerats med moderbolaget. Resultat- och balansräkningarna i dotterföretaget Investeringsällskapet 1999 AB per fusionsdagen den 17 maj 2011 framgår nedan.

	Belopp per	2011-05-17
Nettoomsättning		20 807
Rörelseresultat		5 937
Anläggningstillgångar		2 638 527
Omsättningstillgångar		28 640
Avsättningar		-104 297
Skulder		-1 378 798
		1 184 072

NOT 38 EFFEKTER AV KOMMANDE ÄNDRINGAR AV REDOVISNINGSPRINCIPER

IASB har i juni 2011 publicerat en ändring av IAS 19 Ersättningar till anställda. I huvudsak innebär ändringarna att:

- Korridorometoden för redovisning av aktuariella vinster och förluster inte längre är tillämplig.
- Redovisning av nettoränteintäkt/kostnad avseende en förmånsbestämd nettotillgång/skuld ska ske i resultaträkningen. I resultaträkningen ska endast avkastning på förvaltningstillgångar enligt diskonteringsräntan redovisas.
- Redovisning av aktuariella poster och avkastningen på förvaltningstillgångar över diskonteringsränta ska ske i övrigt totalresultat.
- Förtydligande sker av att skatter ska inkluderas i aktuariella antaganden då beräkning av förmånsbestämda pensionsplaner sker.
- Bravida planerar att tillämpa denna ändring fr.o.m. 2013.

Om Bravida hade tillämpat denna redovisningsprincip 2011 hade det fått följande effekt:

Förmånsbestämda förpliktelser och värdet av förvaltningstillgångar

Koncernen	2011-12-31
Nuvärdet av helt eller delvis fonderade förpliktelser	-1 283 207
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	1 198 994
Summa helt eller delvis fonderade förpliktelser	-84 213
Nuvärdet av ofonderade förmånsbestämda förpliktelser	-18 518
Nettoförligheter före justeringar	-102 731
Justeringar:	
Löneskatt / arbetsgivaravgift	-35 639
Nettobelopp i balansräkningen	-138 370
NETTOBELOPPET REDOVISAS I FÖLJANDE POSTER I BALANSRÄKNINGEN:	
Andra långfristiga värdepappersinnehav	43 251
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	-181 621
Nettobelopp i balansräkningen	-138 370
NETTOBELOPPET FÖRDELAR SIG PÅ PLANER I FÖLJANDE LÄNDER:	
Sverige	-138 092
Norge	-278
Nettobelopp i balansräkningen	-138 370

Kostnad redovisad i årets resultat

Koncernen	2011-12-31
ADMINISTRATIV KOSTNAD	
Kostnader avseende tjänstgöring innevarande period	-22 593
Försäkringspremie (-) betald ur förvaltningstillgångar	-2 526
Löneskatt	-3 045
Nettokostnad i årets resultat	-28 164
FINANSIELLA KOSTNADER	
Finansiell kostnad	-3 079
	-3 079
SKATT	
Förändring uppskjuten skatt	66 628
	66 628
ÖVRIGT TOTALRESULTAT	
Avskrivning av aktuariella förluster	-246 539
	-246 539

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed i Sverige och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarder som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder. Årsredovisningen respektive koncernredovisningen ger en rättvisande bild av moderbolagets och koncernens ställning och resultat. Förvaltningsberättelsen för moderbolaget respektive koncernen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av moderbolagets och koncernens verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Stockholm den 6 april 2012

Finn Johnsson
Ordförande

Thomas Erséus
Styrelseledamot

Thomas Tarnowski
Styrelseledamot

Torbjörn Torell
Styrelseledamot

Jan Åkesson
Styrelseledamot

Kjell Åkesson
Styrelseledamot

Mats O Paulsson
Verkställande direktör

Jan-Erik Arvidsson
Arbetsstagarrepresentant

Anders Mårtensson
Arbetsstagarrepresentant

Peter Sjöquist
Arbetsstagarrepresentant

Øivind Fredriksen
Arbetsstagarrepresentant

Vår revisionsberättelse har lämnats 2012-04-06
KPMG AB

Per Gustafsson
Auktoriserad revisor

Årsredovisningen och koncernredovisningen har, som framgår ovan, godkänts för utfärdande av styrelsen den 6 april 2012. Koncernens rapport över totalresultat och rapport över finansiell ställning och moderbolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 7 maj 2012.

REVISIONSBERÄTTELSE

Till årsstämman i Bravida AB, org. nr 556713-6535

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Vi har reviderat årsredovisningen och koncernredovisningen för Bravida AB för år 2011. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 32–76.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt internationella redovisningsstandarder, såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen, och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur företaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen, och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess resultat och kassaflöden enligt internationella redovisningsstandarder,

såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget samt rapport över totalresultat och balansräkningen för koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även reviderat förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Bravida AB för år 2011.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 6 april 2012

KPMG AB

Per Gustafsson
Auktoriserad revisor

BRAVIDAS STYRELSE

FINN JOHNSON [A]

Civilekonom
Roll i styrelsen: Ordförande
Invald i styrelsen: 2012
Födelseår: 1946

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseordförande i Övako AB, EFG AB, Luvata Oy, Thomas Concrete AB, Geveko AB och Västsvenska Handelskammaren AB. Styrelseledamot i Norske Skog A/S.

MATS O PAULSSON [B]

Vd och koncernchef, Bravida
Roll i styrelsen: Ledamot
Invald i styrelsen: 2009
Födelseår: 1958

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i Paroc OY, Strabag Projektutveckling AB samt Bösarps Grus och Torrbruk AB.

JAN ÅKESSON [C]

Partner på Triton
Roll i styrelsen: Ledamot
Invald i styrelsen: 2006
Födelseår: 1964

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i Papyrus AB.

TORBJÖRN TORELL [D]

Vd och koncernchef, Svevia
Roll i styrelsen: Ledamot
Invald i styrelsen: 2006
Födelseår: 1956

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseordförande i Nordomatic AB. Styrelseledamot i JM AB och Polygon AB.

THOMAS TARNOWSKI [E]

Investment Professional, Triton
Roll i styrelsen: Ledamot
Invald i styrelsen: 2007
Födelseår: 1976

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i DSV Miljö A/S och Ambea AB.

THOMAS ERSÉUS [F]

Vd, Kungsleden
Roll i styrelsen: Ledamot
Invald i styrelsen: 2008
Födelseår: 1963

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i Chalmersfastigheter AB, Kungsleden AB och DSVM AB.

KJELL ÅKESSON [G]

Roll i styrelsen: Ledamot
Invald i styrelsen: 2010
Födelseår: 1949

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseordförande i Gullbergs AB, styrelseledamot i Ballingslöv AB och Beijer Electronics AB

FREDRIK BRYNILDSEN [H]

Investment Professional, Triton
Roll i styrelsen: Suppleant
Invald i styrelsen: 2011
Födelseår: 1983

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i Alimak Hek Group.

ARBETSTAGARREPRESENTANTER

ØIVIND FREDRIKSEN [I]

Titel/yrke: Montör – LO Norge
Invald i styrelsen: 2007
Födelseår: 1959

JAN-ERIK ARVIDSSON [J]

Titel/yrke: Elektriker – Elektrikerförbundet i Sverige
Invald i styrelsen: 2007
Födelseår: 1950

ANDERS MÅRTENSSON [K]

Titel/yrke: Vs-montör – Byggnads i Sverige
Invald i styrelsen: 2007
Födelseår: 1965

PETER SJÖQUIST [L]

Titel/yrke: Projektledare/tekniker – Ledarna i Sverige
Invald i styrelsen: 2007
Födelseår: 1957

BRAVIDAS KONCERNLEDNING

MATS O PAULSSON [A]

Verkställande direktör och koncernchef
Födelseår: 1958
Anställningsår: 2011

EIRIK FRANTZEN [C]

Divisionschef Norge
Födelseår: 1968
Anställningsår: 2002

FILIP BJURSTRÖM [E]

Divisionschef Stockholm
Födelseår: 1969
Anställningsår: 2009

GÖRAN LINDFORS [G]

Divisionschef Nord
Födelseår: 1957
Anställningsår: 2008

PER LEOPOLDSON [B]

Ekonomi- och finansdirektör
Födelseår: 1960
Anställningsår: 2005

STAFFAN PÅLSSON [D]

Divisionschef Syd
Födelseår: 1952
Anställningsår: 1980

BENT ANDERSEN [F]

Divisionschef Danmark
Födelseår: 1961
Anställningsår: 2003

PETTER HÅKANSON [H]

Chef affärsutveckling, IT och information
Födelseår: 1967
Anställningsår: 2005

DEFINITIONER

FINANSIELLA DEFINITIONER

Rörelsemarginal

Resultat före goodwillnedskrivningar (EBITA) i procent av nettoomsättningen.

Vinstmarginal

Resultat efter finansiella poster i procent av nettoomsättningen.

Sysselsatt kapital

Balansomslutningen (totala tillgångar) med avdrag för ej räntebärande skulder.

Avkastning på sysselsatt kapital

Resultat efter finansiella poster med tillägg för finansiella kostnader i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.

Soliditet

Eget kapital samt i moderbolaget eget kapitalandelen i obeskattade reserver i procent av balansomslutningen vid årets slut.

Räntetäckningsgrad

Resultat efter finansiella poster med tillägg för räntekostnader i förhållande till räntekostnaderna.

Nettoomsättning

Inom entreprenadrörelsen redovisas nettoomsättningen enligt principen för successiv vinstavräkning. Dessa intäkter redovisas i takt med att entreprenadprojekten successivt har färdigställts. Inom övrig verksamhet motsvaras nettoomsättningen av årets fakturering.

Orderingång

Värdet av erhållna projekt och förändringar på befintliga projekt under den aktuella perioden.

Orderstock

Värdet vid periodens utgång av återstående ej upparbetade projektintäkter i ineliggande uppdrag.

OPERATIVA DEFINITIONER

Installation/entreprenad

Ny- och ombyggnation av tekniska system i fastigheter, anläggningar och infrastruktur.

Service

Drift och underhåll samt mindre ombyggnationer av installationer i fastigheter, anläggningar och infrastruktur.

Antal medarbetare

Beräknas som genomsnittligt antal medarbetare under året, med hänsyn tagen till tjänstgöringsgrad.

Teknikområde EI

Kraftförsörjning, belysning, uppvärmning, styr-, regler- och övervakningssystem. Tele- och andra svagströmsinstallationer. System och produkter inom brand- och inbrottslarm, tillträdessystem, TV-övervakning och integrerade säkerhetssystem.

Teknikområde VS (Värme & Sanitet)

Vatten, avlopp, värme, sanitet, kyla och sprinkler. Fjärrvärme och fjärrkyla. Industrirör med kompetens för alla typer av rörsvetsning. Energisparåtgärder i form av kompletta energisystem.

Teknikområde Ventilation

Komfortventilation och komfortkyla i form av luftbehandling, luftkonditionering och klimatisering. Kommersiell kyla i frys- och kylrum. Processventilation, styr & regler. Energiutredningar och energisparåtgärder i form av värmeåtervinning, värmepumpar med mera.

ADRESSER

HUVUDKONTOR

Bravida AB
126 81 Stockholm
Besöksadress:
Mikrofonvägen 28
Sverige
Telefon: +46 8 695 20 00
www.bravida.se

DIVISION NORD

Bravida Sverige AB
Box 786
851 22 Sundsvall
Besöksadress:
Ortviksvägen 2
Sverige
Telefon: +46 60 66 39 00
www.bravida.se

DIVISION STOCKHOLM

Bravida Sverige AB
126 81 Stockholm
Besöksadress:
Mikrofonvägen 28
Sverige
Telefon: +46 8 695 20 00
www.bravida.se

DIVISION SYD

Bravida Sverige AB
Box 286
421 23 Västra Frölunda
Besöksadress:
J A Wettergrens gata 5
Sverige
Telefon: +46 31 709 51 30
www.bravida.se

DIVISION NORGE

Bravida Norge AS
Postboks 103 Økern
0509 Oslo
Norge
Besöksadress:
Østre Aker vei 90
Telefon: +47 2404 80 00
www.bravida.no

DIVISION DANMARK

Bravida Danmark A/S
Park Allé 373
2605 Brøndby
Danmark
Telefon: +45 4322 1100
www.bravida.dk

